

Crucea de gheață

de [Lino Aldani](#)

1989

(timpul prezent)

Prin vitraliile de culorile rubinului și smaraldului se cernea o lumină difuză ce făcea îmbietoare penumbra bisericii, asemeni unui cântec potolit, pe fondul căruia era plăcut să rumegi amintiri și să-ți propui lucruri demne de a fi făcute.

Părintele Francisco privea mulțumit grinzile și stâlpii de susținere făcuți din trunchiuri tari de koa-koa, pipăia pereții din lemn maroniu, coloanele interioare și traversele în patru muchii ale altarului, lăsând să-i scape din când în când gemete de plăcere, mici icnete fericite, reprimare zadarnic.

Eusebio țopăia pe lângă el în tăcere, oprindu-se când părintele Francisco se oprea, atent la fiecare cuvânt al lui, mereu dispus să-l aprobe.

— Vezi bine, Eusebio — zicea misionarul cu vocea lui melodiasă, aproape ca un murmur — cum credința ajunge să miște munții din loc. Dacă în urmă cu vreo patru luni ți-aș fi spus că acest lăcaș va fi așa cum îl vezi acum, ai fi zâmbit, răspunzându-mi cu neîncredere. Părea o treabă imposibilă, un vis cu ochii deschiși, în sfârșit, un miracol. Iar acum îl poți atinge cu mâna. Ei da, am fost grozavi, tu și cu mine. Și ceilalți — Gabriel, Felipe, Ignacio, Miguel și restul oamenilor harnici de pe Geron, toți aceia care s-au străduit pentru ca biserica asta să răsară din neant, spre binele nostru și întru slava lui Dumnezeu. Ești mulțumit ?

— Da, părinte, spuse geronianul, închinându-se cu stângăcie dinaintea altarului, așa cum învățase. Sunt tare mulțumit.

— Bine. Și eu sunt mulțumit. Acum ne ducem să vorbim afară, casa Domnului e făcută pentru rugăciune, nicidecum pentru flecărelile oamenilor.

Ieșiră în fața bisericii, sub soarele nemilos de pe Geron, aflat încă mult deasupra orizontului, și căutară imediat adăpost la umbra arborilor koa-koa.

— Recunoaște, continuă părintele Francisco. Nu credeați că vom izbuti să o terminăm până la venirea lui Oal-Tsequal. Și uitate că prietenul tău, când o s-ajungă aici cu toți oamenii lui, va găsi totul în ordine...

— Trebuie să-i ieșim înainte, aminti Eusebio. Peste două zile, Oal-Tsequal are să fie la intrarea în valea Gua-la-Ngoa, acolo unde încep Colinele Negre, dincolo de Mlaștina Mare. Dacă vrem să vină printre noi, trebuie mai întâi să-

I invităm. Oal-Tsequal e un mare șef... Trebuie să-i facem o vizită și să-i ducem ceva în dar.

— Fără îndoială, aprobă binevoitor misionarul. O să-l vizităm și-o să-i ducem un dar, după cum i se cuvine unui șef.

Rămase o clipă pe gânduri, apoi adăugă :

— Vom pleca peste două zile.

— Vom pleca mâine în zori, îl corectă Eusebio. Drumul e lung și nu prea ușor... Să sperăm că găsim pluta la locul ei.

— Pluta ? De ce să n-o găsim ? Nu-i nici o lună de când am folosit-o ultima oară...

— Vorbeam de o altă plută, preciză geronianul. Una mai mică, pe care am ascuns-o chiar unde începe Mlaștina Mare.

Apoi repetă :

— O să plecăm mâine în zori.

— Bine. Să vii să mă trezești Ia vreme.

— Vin să te trezesc, îl asigură Eusebio. Iar acum, facem o partidă, părinte?

Refuză prin semne, dar împotrivirea îi era slabă, așa că Eusebio, atunci când pricepu că părintele cedase, dădu fuga în colibă și reveni într-o clipă cu tabla de șah și săculețul cu piese.

Ostenit și somnoros, misionarul juca neatent, pe când indigenul răspundea cu maximum de concentrare. Partida avansa într-un echilibru perfect și pentru că părintele Francisco, mizând pe experiența sa superioară în tratarea finalurilor de partidă, avusese grijă să schimbe o mare parte dintre piese. Numai că avantajul material și de poziție pe care considera că-l are se dovedi dintr-o dată iluzoriu și înșelător. Ba mai mult, dacă exista un avantaj, acesta părea să încline spre Eusebio, care, deși cu o tură în minus, dispunea de un pion liber foarte avansat. Iar el nu reușea să facă nimic cu regele, ajuns departe, într-un colț al tablei de șah.

Când își dădu seama că nu putea bloca în nici un fel înaintarea pionului, părintele Francisco simți că-l ia cu amețea.

Partida era iremediabil pierdută, și pe cinstite, căci Eusebio făcuse mișcărilor corecte. Era pentru prima dată, după sute și sute de partide, că

geronianul câștiga jocul. El ar fi putut accepta cu generozitate înfrângerea, Eusebio făcuse mari progrese și în ultima vreme aproape că jucau de la egal la egal ; mai devreme sau mai târziu, trebuia să vină și înfrângerea. Dar diavolul îl râcăia pe dinăuntru, încât îl năpădi o sudoare rece și, la urmă, zise:

— Întrerupem jocul. Acum vreau să mă odihnesc : mâine, așa cum ai spus, avem de înfruntat un drum lung și greu. Notăm poziția și reluăm partida la întoarcere. Prin urmare, tu joci cu albul și ai regele în b6 și pionul avansat în c6. Eu am regele în al și turnul în d5, și urmezi la mutare.

Eusebio dădu din umeri. Întreruperea jocului părea să-l lase indiferent, dar părintele Francisco apucă să-i surprindă în privire un licăr ironic, conștiința unei superiorități ce nu putea duce decât la victorie.

În seara aceea, părintele Francisco cină fără nici un chef. Și asta cu toate că Elvira, văduva lui Augustin, pe care în cele din urmă fusese nevoit s-o primească pe lângă el, pregătise o mâncare excelentă.

Mesteca absent, deranjat de mișcarea pieselor apărute mereu în mintea lui, de parcă o molie, un vierme săpau acolo neostenit, obligându-l să gândească, să găsească o soluție de reechilibrare a situației, ca să evite astfel matul și să obțină cumva remiză.

Chiar și după ce se întinse în așternut, departe de Elvira, obsesia continuă. Vedea mișcările turnului și ale pionului într-o succesiune rapidă, ce ducea, oricum ar fi întors-o, mereu la același rezultat : victoria lui Eusebio, un geronian care până în urmă cu doi ani nici măcar nu știa de existența jocului de șah.

Începu să se zvârcolească, perpelindu-se. Era o nebunie să dea atâta importanță unei partide de șah. Era ceva prostesc și imoral, avea lucruri mult mai importante la care să se gândească. Îi veni în minte părintele Lotario. Îi veni în minte cuvintele scrise de ecleziastul anonim din secolul al XVII-lea : „...din pricina acestui joc diavolesc mi-am neglijat îndatoririle față de Dumnezeu și față de oameni”:

Începu să-și frământă mătăniile, spunând întruna rugăciuni. Dar totul fu zadarnic. Adormi doar atunci când, într-o străfulgerare neașteptată care îi explodă în creier, i se păru că întrezărise soluția.

(timpul memoriei)

Se născuse pe Marte. Părintele Francisco Morales de Alcantara, fiul lui Felipe și Consuelo Gutierrez, se născuse pe Marte în anul 2205, în timpul perioadei a treia de terraformare, când densitatea demografică și eficiența structurilor puteau garanta de-acum o anumită autonomie față de planeta-mamă, o dezvoltare sigură și niște scopuri ambițioase.

Copilăria îi fusese cenușie și tristă, o succesiune de paranteze incolore și pustii, între care, în așteptarea unei scânteii revelatoare, își congela toate imaginile. Prin memorie îi tresăltau sunete și sclipiri enigmatice, senzații de acru, o mulțime de mirosuri aseptice. Și mângâieri năuce. Dar Francisco își amintea mai cu seamă de ziua aceea frumoasă și cumplită, când în el se născuse gândirea.

— Francisco !

Mama îi striga numele mereu, de o sută de ori pe zi, pe coridoarele serei, sub cupolele de metacrilat, prin ungherele întunecoase ale magaziei, în pat și la masă, în orice loc și în orice moment.

— Francisco !

Auzea vocea răsunând ca într-un craniu plăpând, de ciocârlie, și-atunci când poate că mama nu-l striga, când Consuelo zăcea istovită, scufundată în somnul ei languros și greu, sub spumele tăcerii, cu sânii ieșiți din întuneric ca niște fântâni de fosfor și sulf.

Capătul îndepărtat al serei era, în ziua aceea, o cochilie de tăcere, plină de zgomote abia perceptibile sau poate numai închipuite, ca de fiare necunoscute stând la pândă, entități fără formă adunate în conciliabile și conspirații din care el se simțea exclus. Stătea acolo, ghemuit și desculț, lângă niște copăcei de seră, printre conductele încâlcite ce irigau plăntuțele abia ieșite din pământ. Se uita la picioarele lui goale, mici, la mâna care, într-un joc inocent, se întindea să atingă o tulpină de floarea-soarelui. Și deodată...

Eu sunt eu, își zise. *Eu sunt eu.*

O descoperire minunată. Sentimentul unei nemăsurate și sublime puteri i se revărsă în adâncul ființei. El era stăpânul, creatorul lumii, libertatea absolută, judecata, rațiunea indispensabilă.

Niciodată n-avea să știe cât timp rămăsese pe culmea acelei fericiri exclusiviste. Brusc, se lăsă întunericul, cuptorul încins se transformă într-o grămadă de cărbuni negri și, pe neașteptate, îl cuprinseseră disperarea și neliniștea.

Într-o clipă, pierdu totul : plante, serpentine și conducte, cupola luminoasă a serei și tot ce apărea confuz dincolo de ea, tăblițele, catargele anemoscopice și celelalte sere care se întindeau cât vedeai cu ochii, având arcadele ieșite în afară precum coastele unui imens schelet culcat pe dunele roșii de pe Marte, totul... Lumea înconjurătoare se desprinse de el într-un chip neașteptat, lăsându-l singur și umilit.

— Francisco !

Ieși din seră, alergând nebunește spre maică-sa. Consuelo ședea într-un colț, lângă bazinul cu fertilizanți. Cu lacrimi pe obraji, Francisco i se aruncă în brațe, dar îmbrățișarea nu dură mult. Sânul acela era prea moale, prea liniștitor. Copilul se trase îndărăt : pentru prima oară, simțea jenă și rușine.

La școală, umbla ca un somnambul. Vocea impersonală a robotului-instructor ajungea din când în când până la el, uneori rece și răsunătoare, cel mai adesea la limita pragului auditiv.

Francisco ura vocea aceea de gheață, încerca s-o ignore, refugiindu-se în puțul adânc al viselor cu ochii deschiși. Așa că urmărea cai și nori, din mijlocul pajiștilor ce unduiau în bătaia vântului. Și se cufunda în oceane învolburate, pline de o spumă cenușie, sticloasă, sub zborul unor pescăruși cu aripi de ghips lucitor.

Într-o zi, taică-său, Felipe, îi arătă fișele cu rezultate, aproape toate de-o culoare între portocaliu și roșu.

— Nu-i bine, băiete, zise și începu să-și clatine capul, mai mult distrat decât ofensat. Nici măcar o fișă albastră ori măcar verde deschis, nici o fișă galbenă. Asta nu merge deloc.

Felipe înțelegea destul de puțin aprecierile școlare. Era un colon simplu, ca și soția lui, Consuelo. Știa să îngrijească serele, să regleze debitul apei în rețelele de irigație, să distribuie îngrășăminte și să dozeze lumina și căldura. Asta da, însă fișele, cu toate perforațiile și liniile lor, constituiau pentru el un veritabil rebus ; înțelegea numai că, judecând după culoarea violentă și alarmantă, Francisco mergea prost cu școala.

— Nu-i bine, repetă Felipe.

Totuși, își luă băiatul și-l săltă pe genunchi.

— *Olé, caballero*. Dacă n-ai stofă, înseamnă c-o să rămâi aici, pe Marte, să cultivi secară și cartofi. Eu și cu mama ta suntem țintuiți aici de când ne știm și pentru vecie, dar nu-i chiar așa de rău. La urma urmei, există și lumi mai rele decât asta...

Consuelo însă, când văzu fișele, plânse. Se uită o clipă la copil ca și cum ar fi fost un obiect, apoi îi mângâie în grabă părul și se îndepărtă, luând-o pe culoarul din mijloc al serei centrale. În zadar încercă Francisco să meargă după ea : femeia blocase intrarea în seră cu zăvorul de sus, prea înalt pentru statura lui de copil. Se refugie printre cuștile iepurilor. Cu rozul aprins al unui morcov, atrase atenția ultimilor născuți, care se repeziră spre gratiile despărțitoare, și rămase acolo, contemplându-i cu un fel de veselie melancolică. Erau toți — Pancho, Teresita, Marcellino, apoi Estrella și Manolo, Baloncito și „El Diablo”, un iepuraș negru care, prin agresivitatea sa, ținea cușca într-o zarvă continuă.

Astfel că, până și la școală, Francisco se gândea aproape tot timpul la iepuri. Îl vedea pe „El Diablo” peste tot, chiar și pe capul robotului-instructor, gata să-i ronțăie antenele ; desena iepuri mereu și pretutindeni, ca împins de o febră obsedantă. Compunerile lui erau pline până la refuz de iepuri, desenați în fel și chip și de toate mărimile, iepuri care țâșneau printre rândurile chestionarelor, invadând filele până în colțurile și în marginile lor cele mai înguste.

Robotul înghițea compunerile și după câteva minute le restituia, depozitându-le într-un recipient mare, situat la nivelul toracelui. Băieții dădeau fuga, asemenea unor flamuri sărbătorești, și totul era ca un joc de istețime și de complicitate, ba un ghiont, ba un tras cu ochiul, ba un zâmbet pe furiș. Nimeni nu se temea de robotul acela.

Dar Francisco se temea. Când se ducea să-și ia foile și le găsea pline de cruciulițe roșii, sub care iepurii desenați aproape că nu mai puteau fi recunoscuți, Francisco simțea un fior la rădăcina părului și un gol în stomac. Atunci se gândea la mama lui și la Felipe, dar mai ales la maică-sa, fiindcă se temea să nu-i piardă afecțiunea, acea mică grădină de tandrețe de care avea atâta nevoie.

Apoi, într-o după-amiază lividă, cu lumina ce se împrăștia săltând dintr-o fereastră în alta, sosi părintele Gonzales, îmbrăcat în negru, cu panglica roșie, de care atârna crucifixul, în dreptul inimii.

Consuelo se duse spre el și îngenunche. Strigă imediat după Felipe, care era ocupat cu țevile de încălzire ale serei. În acest timp, printr-un gest amplu și poate cam emfatic, părintele Gonzales o invită să se ridice.

Casa unde trăiau Felipe și Consuelo era mică, asemenea tuturor caselor de pe Marte. O locuință standard, cu puțin sub cei șaptezeci și cinci de metri cubi regulamentari. Dar în interior, pe pereți, se aflau rogojini colorate, fleacuri și blide, spice, știuleți ornamentali, iar Felipe, fără salopetă și rămas doar în cămașă, arăta ca un țăran din vremuri străvechi. Ceva se mișcă în inima părintelui Gonzales. În mod instinctiv, renunță la limba standard de pe Marte și vorbește în spaniolă.

— Am venit pentru *el niño*, zise.

Și arată spre ungherul unde Francisco se refugiase între timp.

Din geanta părintelui ieși un teanc voluminos de fișe verzi și albastre.

— Fiul ăsta al vostru e un munte de înțelepciune nativă, adăugă el. O casetă cu diamante.

Diamante ! Felipe nici măcar nu știa ce erau acelea. Rămase cu gura căscată și cu ochii ațintiți spre părintele Gonzales, așteptând o lămurire.

— *El niño es un genio*, declară cu voce fermă ecleziastul.

Pe fața lui Felipe apăru o strâmbătură. Consuelo lăsă să-i cadă brațele pe lângă corp. Urmă o lungă tăcere. Apoi femeia șopti, ca pentru sine:

— *Lo dice in broma...*

— Nu glumesc deloc, îi asigură părintele Gonzales. *En verdad, el niño es un genio.*

— *El niño es loco*, izbucni Felipe într-un râs obraznic. *El niño* desenează iepuri, porumbei și pescăruși, *pero no habla*, tace zile în șir, iar la școală nu face nimic, aduce acasă numai fișe roșii...

Părintele Gonzales suspină adânc și-și aranja fișele albastrii pe masă, de parc-ar fi fost cărțile unui joc de unul singur. Apoi tuși, strănută, se scărpină la ceafă.

— Noi avem alt criteriu după care apreciem inteligența copiilor și vocația lor întru lucrarea lui Dumnezeu. Avem multă experiență și știm să citim acolo unde un robot stupid nu-și poate da seama de absolut nimic. Mă înțelegeți ?

Felipe și Consuelo ascultau plini de teamă.

— Fișele care contează sunt acestea, îi lămuri încă o dată părintele Gonzales, bătând cu un deget nervos în hârtiile întinse pe masă. Le-am adunat în timpul orelor de cateheză, nu putem greși.

Dar Felipe și Consuelo clătinau mai departe din cap. Atunci părintele Gonzales își pierdu răbdarea.

— Poate vreți să puneți la îndoială judecata noastră de preoți ai Sfintei Biserici Romane ?

În momentul acela, fără să-l fi chemat cineva, Francisco își părăsi refugiul și veni în mijlocul camerei Era palid, buzele îi tremurau, dar ochii lui aruncau sclipiri de umilă trufie.

Îngenunche încet și sărută capătul brâului roșu ce-i atârna părintelui Gonzales, într-o parte.

Preotul îi răvăși părul cu un gest de bunăvoință.

— Ochiul Domnului te va urmări pretutindeni, zise el.

Apoi, cu certitudinea absolută că vorbele lui vor depăși orice obstacol, continuă :

— Ai să înveți la școala noastră. O să stai de vorbă cu preoții, nu cu roboții, și-o să cunoști rădăcinile și aripile omului, mizeria și noblețea, căderea și salvarea. Ai să înveți limbi dispărute, limba în care se exprima Isus...

Apoi vei coborî în infern, pe Pământ, unde și-au avut originea toate misterele, iar acolo ai să-l cunoști pe Părintele Părinților și-o să-i săruți piciorul, așa cum săruți acum brâul care mă-ncinge...

Francisco deschise larg ochii. În privirea lui șerpui un licăr de șiretenie luciferică. Ori era numai un semn al celei mai nevinovate blândeți ?

Părintele Gonzales avu o clipă de ezitare. Apoi vocea lui răsună puternic, sub tavanul scund al căsuței.

— Peste o sută de planete așteaptă Cuvântul. Tu ai să duci acolo făclia, în vreme ce alte nenumărate lumi vor ieși din pântecul imens al galaxiilor, iar gloria lui Dumnezeu va fi slăvită în întreg universul, asta și datorită ostenețelor tale...

Preotul îl apucă de bărbie cu două degete, invitându-l cu delicatețe să-și ridice capul.

— Francisco, fiu ales ! Cer viața ta pentru Domnul Dumnezeu Nostru. Ești de acord ?

Copilul roti de jur împrejur o privire rece. Rogojinile, știuleții atârnați pe pereți se decoloraseră. Maică-sa se uita la el cu ochi prostiți. Felipe era doar o umbră rezemată de perete.

Atunci își scufundă capul între genunchii părintelui Gonzales, plângând în hohote :

— Eu sunt mielul lui Dumnezeu.

Părintele Gonzales încremeni.

3

(timpul memoriei)

Cândva Marte era o planetă rece și pustie, plină de nisip și de cratere, de câmpii presărate cu roci tăioase ca niște săbii de sticlă. Și crăpături adânci, terenuri cu limonit arid, prăpăstii. Mai erau și mări de pulbere roșie și impalpabilă, caverne, galerii, milioane de galerii dispuse sub semnul unei geografii bizare și neliniștitoare.

În fine, Marte nu era lumea ospitalieră la care visase omul dintotdeauna, cu canalele ei încă nesecate de tot, cu istmurile de vegetație și lichenii astronomilor optimiști. Marte era o lume imposibilă, mândră ca un roib

sălbatic, și care se lăsase domesticită și îmblânzită abia după o sută și mai bine de ani de bătlăii îndârjite, de sacrificii extrem de dure.

Când Francisco intră la seminar, perioada „eroică” era pe sfârșite. Lipseau încă destul de multe lucruri, dar umbrela electronică proteja o suprafață de aproape o jumătate de milion de kilometri pătrați de-a lungul fâșiei optimale a planetei, cuprinsă între cincisprezece grade latitudine nordică și sudică. Acolo temperatura era acceptabilă și — fapt care conta în mod deosebit — se putea respira liber. Bineînțeles, procentul de oxigen al aerului introdus în circuit era cu ceva sub valoarea medie. Handicapul era însă compensat de forța scăzută a gravitației, care făcea suportabile până și cele mai grele munci.

Sediul seminarului se ridica la periferia capitalei, Civitas. Era o clădire cenușie, cu două caturi, care lui Francisco i se păru enormă și, mai ales, foarte înaltă. Francisco nu ieșise niciodată din Alborada Nueva, colonia iberică unde se născuse și crescuse, lângă serele și numeroasele *criaderos* pentru iepuri. În afară de școală și de bisericuța părintelui Gonzales, cunoștea numai locuințele strâmte din prefabricate, toate la fel, cu tavanul atât de jos că nici măcar nu te puteai spânzura de el, apoi magazinul-bazar al lui Guillermo Atienza și sala de destindere unde îi găseai de obicei pe adulți, în turele de odihnă. Altceva nimic.

În dimineața plecării, chiar în zori, tatăl îl salută abia săltându-se din pat, cu ochii somnoroși. Felipe era rupt de oboseală, cu o zi în urmă făcuse și treaba Consuelei, îngăduind astfel femeii să se ocupe de pregătiri.

Mama îl însoți pe *senda* ce urma un ziczag printre șirurile de sere, până la intersecția cu *carretera*. Părintele Gonzales îl aștepta deja acolo, înfilit, la volanul automobilului de teren.

Tristețea despărțirii căzu deodată peste el ca o glugă de gheață și foc. Înțepeni pur și simplu, iar Consuelo trebui să-l împingă de la spate, ajutându-l astfel să parcurgă ultimii metri. Apoi însă, îl strânse la piept, se lăsă să alunece ușor în jos, în genunchi, ca să ajungă la nivelul lui, cu iluzia că-l vedea deja mare.

— *Adiòs*, Francisco, murmură femeia, sărutându-l pe ochi. Să n-o uiți pe mama !

Atunci, el izbucni în plâns, dar părintele Gonzales interveni:

— Du-te acasă, Consuelo, Francisco e de-acum al lui Dumnezeu.

Mâinile mari ale preotului îl apucară de subsuori, se simți ridicat de la pământ și depus ca un pachet pe scaunul din spate al vehiculului. Motorul funcționa. Nerăbdător, mușcat parcă de o tarantulă, părintele Gonzales țâșni din loc, stârnind un nor de pulbere roșiatică.

Francisco se răsuci inutil : prin norul de praf, maică-sa era cu totul invizibilă, dar lui i se păru c-o aude strigându-l încă o dată, pe nume. Apoi drumul făcu o cotitură bruscă, aproape în unghi drept, și Francisco recăzu pe scaun, resemnat.

Fără să lase volanul, părintele Gonzales îi dădu peste umăr o batistă, iar el își șterse ochii plini de praf și de lacrimi. Drumul era numai gropi și movilițe, așa că vehiculul mergea săltând și făcând un zgomot infernal. Pitit într-un colț, cu amândouă mâinile încleștate de mânerul de sprijin, Francisco își simțea dinții clănțănindu-i de frică. Călătoria nu ținu însă mult.

— Curaj! strigă părintele Gonzales, întorcându-se o clipă. Am ajuns la *ferrocarril*.

Automobilul încetini brusc, mai făcu vreo sută de metri și se opri într-un vârtej de trosnete și pârâituri.

Francisco privi în jur. Pentru prima dată vedea calea ferată, dar în fond nu erau multe de văzut : o clădire mică galbenă, purtând în partea de sus o inscripție : ALBORADA NUEVA, o îngrăditură, un bazin de apă vopsit în dungi verticale, albe și roșii, și o magazie înaltă de vreo patru metri. Altceva nu se vedea și nu era nimeni pe-acolo.

Monoraiul sclipea dincolo de gard ca un șarpe de argint. Un bărbat cu beretă roșie apăru brusc din spatele clădirii gălbui. Părintele Gonzales, care coborâse din mașina de teren, se îndreptă spre el. Cei doi începură să vorbească, dar Francisco era absent și nu-l interesa ce-și spuneau. Din când în când, amândoi se uitau la ceas, aruncând apoi priviri fugare înspre monorai.

După o vreme, părintele Gonzales îi făcu semn să coboare.

— Ei, băiețuș, se pare că *Rock'n'roll* va fi aici la vreme.

Și, cu un gest patern, îi aranjă gluga hainei îmblănite. Apoi dădu bărbatului cu beretă roșie cheile mașinii.

— O să vină s-o ia Don Cayetano, ajutorul meu.

În sfârșit, punctual ca o eclipsă, *Rock'n'roll* sosi, iar zgomotul făcut de el era atât de mare, încât Francisco trebui să-și ducă mâinile la urechi. Părintele Gonzales începu să râdă, împingându-l de umeri ca să-l facă să urce.

Cu vagoanele sale elipsoidale de culoare cenușie, garnitura părea un imens rozariu desfășurat în lungul șinei. Pasagerii urcau în partea superioară pe niște scări metalice fixate pe lateralele vagoanelor. Spațiul de jos, ca o magazie, era pentru mărfuri.

Aproape imediat, trenul plecă mai departe. Iar Francisco avu prilejul să înțeleagă de ce purta porecla aceea ciudată: *Rock'n'roll*. Acolo sus era ca... Nu-și putea raporta impresia la ceva anume, dar senzația era clară : un rului ce-ți strângea stomacul, o legănare ca de balansoar și un miros dulceag, o greață înfricoșată, de parcă garnitura ar fi fost mereu pe punctul de a se prăbuși într-o prăpastie.

După câteva minute, îl apucă voma. Părintele Gonzales ridică ochii spre cer și-și desfăcu larg brațele, ca un martir. Un bărbat cu fața lată și pomeți bine marcați, cu ochii în formă de migdală — un japonez — îi întinse o batistă de hârtie. Apoi se scotoci prin buzunare și scoase un bastonaș gălbui.

— Mestecă asta, băiete, îi zise. Ai să vezi c-o să te simți mai bine.

Nu era multă lume acolo. Două femei de vârstă mijlocie, grase, mișcând spornic din andrele, pe tăcute, un tânăr ochelarist scufundat într-o partidă de șah cu computerul său de buzunar și doi muncitori în salopete de culoarea cinabrului, ținând de Departamentul Minier. Și japonezul. Care îl alinta din când în când, ciufulindu-i părul și invitându-l, printr-o mimică autoritară, să sugă bastonașul.

Părintele Gonzales se apucă să citească din breviar. Apăru un om de serviciu și curăță, cu un fel de aspirator, ceea ce stomacul copilului nu izbutise să rețină.

Francisco își scoase haina de eschimos, rămânând în picioare, cu fruntea sprijinită de hublou. Trenul mergea cu o viteză apreciabilă, atingea pe anumite porțiuni două sute de mile pe oră, iar imaginile de dincolo de sticla lenticulară se încălecau într-o compoziție magmatică. Nu totul apărea clar și neted. Era mai curând o permanentă deformare, ce prefăcea succesiunea monotonă a

culturilor într-un caleidoscop de ciudățenii neprevăzute. Bineînțeles, lui Francisco totul i se părea spectaculos și extraordinar.

Un pic mai târziu, trenul încetini brusc. Părintele Gonzales ridică ochii de pe paginile breviarului și, întinzându-și gâtul, privi pe fereastră.

— Suntem la San Cristobal, zise după câteva clipe de nesiguranță.

Gara era întocmai ca aceea din Alborada Nueva — o clădire galbenă, rezervorul cu apă, magazia. Oprirea dură numai două minute, exact timpul cerut de descărcarea unor mașini agricole. Apoi *Rock'n'roll* plecă mai departe, cu un urlet ascuțit, ca de fiară rănită de moarte, dar de data asta Francisco suportă mai ușor accelerația prelungită și intensă.

Garnitura traversa teritoriul coloniei iberice. După San Cristobal, urmă Andaluția, unde trenul nu se opri. Nu se opri nici la Asuncion, nici la Eldorado și cu atât mai puțin la Pueblo Pequeño sau la Pueblo Perdido.

— Ai să obosești înainte de vreme, spuse părintele Gonzales, văzându-l lipit cu îndărătnicie de hublou.

Și îi ceru să se așeze, pentru că drumul era lung, n-aveau să ajungă la Civitas decât spre seară. Dar el era acum stăpânit de o febră devoratoare, își deschidea larg ochii lacomi și nesățioși, așa că nu-i ascultă sfatul.

Între timp, peisajul se schimba. Acum zonele cultivate alternau cu întinse regiuni pustii, iar din sol apăreau porțiuni mari de rocă violacee, la început izolate, apoi tot mai dese și mai apropiate, până ajunseră să formeze cordoane neîntrerupte și cremaliere ascuțite de stânci cu aspect sticlos. Departe, unde nu mai acționa protecția umbrelei electronice, se deschideau gurile albastrii ale canioanelor, pe fundalul unor podișuri sălbatice.

Trenul încetini și apoi se opri dinaintea unui enorm conglomerat de sfărâmături de stâncă. Era acolo o linie moartă, iar o echipă de muncitori lucrau cu lopata pe lângă un șir lung de vagonete basculante. Clădirea gării se afla pe partea opusă. Cei doi muncitori de la Departamentul Minier își luaseră rucsacurile și, după un vag semn de rămas bun, coborâseră din vagon.

— Suntem la Czestochova, zise părintele Gonzales. Aici începe colonia poloneză.

Urcară alte persoane, trenul plecă, dar Francisco stătea mai departe înțepenit lângă ferestruică. Tânărul șahist era mai mult ca oricând pierdut în

labirintul jocului său solitar, japonezul părea pe jumătate adormit, iar femeile încetaseră să mai croșeteze și acum mâncau cartofi fierți, condimentându-i cu sare, dintr-un minuscul recipient de buzunar.

Soarele se înălțase mult. *Rock'n'roll* trecu indiferent prin gările Choinka, Grody, Nova Gdynia. Apoi urmară Szre Moie, o așezare ungurească, Biling, Oghuz și Khanato, colonii turcești. Veniră la rând Sans Souci, Belle-Vue, Lumière, Arcobaleno... Numele aveau o rezonanță străină, vag exotică, iar părintele Gonzales îi explica uneori semnificația, când aluziv nostalgic, sentimental, când plin de speranță și de încredere în viitor.

Ajunseră la Civitas în pragul înserării. Primul impact cu orașul fu răscolitor. Gara era foarte aglomerată și, în zgomotul asurzitor ce-l asalta din toate părțile, Francisco începu să plângă.

— Vreau acasă ! striga copilul, speriat. Du-mă înapoi, părinte Gonzales. Vreau la mine acasă !

Dar cererea lui tânguitoare și absurdă cădea în gol, absorbită de indiferența ce părea să impregneze bolțile superbeii clădiri, pasajele subterane neutre și aseptice, monstruoasele coridoare prin care mișuna o mulțime anonimă.

— Haide, încerca să-l încurajeze părintele Gonzales. Nu mă chinui, băiete! Și, cu gesturi repezite, prin bătăi energice pe umăr, îl îndemna să-și continue drumul.

Ajunși afară din gară, străbătură un bulevard luminat, cu magazine având firme țipătoare. Traficul te asurzea și în aer plutea un miros de sulf, de ulei ars, de ozon. În mai multe rânduri, Francisco fu nevoit să se oprească, apucat de accese de vomă. În sfârșit, pe o derivație laterală, băiatul păru că se calmează. Strada era acum mai puțin luminată, rarii trecători țâșneau ca niște umbre, ajungându-i pe neașteptate și dispărând tot atât de repede în întuneric, cu zgomote vătuite. Părintele Gonzales avu o clipă de nesiguranță, apoi bătu cu hotărâre într-o porțiță îngustă, din lemn masiv, neagră ca noaptea.

Un preot tânăr veni să deschidă. Spațiul lăsat pentru intrare era minuscul, iar Francisco îi auzi pe părintele Gonzales și pe celălalt șușotind nedeslușit ; ochii îi erau plini de fire de nisip și nu-și dorea decât un așternut.

Tânărul preot deschise larg ușa de acces. Cu priviri somnoroase, Francisco văzu sala pentru oaspeți, rafturi peste rafturi până în tavan, gemând de cărți, și niște înfricoșătoare colțuri năpădite de beznă, unde se putea ascunde orice. Părintele Gonzales vorbea în șoaptă, agitat, și arăta niște hârtii pe care le scosese dintr-un buzunar adânc al hainei sale lungi. Tânărul prelat sună dintr-un clopoțel și imediat veni o călugăriță vârstnică și-l luă pe băiat, ducându-l într-un capăt al bucătăriei din apropiere. Îl servi cu un biscuit și o ceașcă mare de lapte praf, iar Francisco bău fără nici un chef.

Între timp, părintele Gonzales se apucase să discute cu un alt preot, un ins înalt, corpulent, cu ochelarii pincenez împlântați în mijlocul feței mari, rotunde și rozalii.

— L-aș putea duce chiar acum în dormitor, îl auzi el spunând, cu o voce subțire și stridentă, contrastând în mod straniu cu dimensiunea impunătoare a corpului său. Dar băiatul îmi pare obosit și încordat, marcat de călătorie. N-ar fi rău ca în prima noapte aici, la seminar, să stea cu dumneata, părinte Gonzales. Așa, despărțirea n-o să i se pară atât de dureroasă...

Vorbeau despre el. Călugărița îi puse o grămadă de întrebări banale, cum îl cheamă, câți ani are, de unde vine, iar el răspundea docil, însă fără entuziasm sau convingere.

Părintele Gonzales se pusese pe mâncat cu poftă, preotul cel tânăr și celălalt, mare și gras, îi țineau companie, sorbindu-și ceaiurile aburinde. Francisco se silea să stea cu ochii deschiși. Dar nu trebui să aștepte mult. Peste mai puțin de o jumătate de oră, trecea, împreună cu însoțitorul său, pragul unei primitoare cămăruțe a internatului.

În seara aceea, își spuse rugăciunea cu o fervoare total neobișnuită, asta și pentru că părintele Gonzales era acolo și-i vedea, apoi se vârî în pat, forțându-se să nu se gândească acasă, la mama lui rămasă departe și la care nu mai putea ajunge, la iepurii care la ora respectivă cu siguranță că rodeau prin cuștile din *criaderos*. Iar când părintele Gonzales stinse lumina, el rosti grăbit :

— Noapte bună, părinte Gonzales.

— Noapte bună, Sule. Somn ușor. Mâine o să-nceapă o viață nouă pentru tine, ai să vezi că fără îndoială le vei simți bine.

Și repeta mereu :

— Te vei simți bine, nici nu-ți închipui cât de bine o să te simți...

Apoi, încet-âncct, vocea preotului nu se mai auzi, pierzându-se într-un șir de horăieli și suspine. Părintele Gonzales începu să sforăie.

Francisco își trase pătura peste cap. Adormi cu amăgirea că Baloncito, El Diablo, Estreila, Pancho, Teresita și toți iepurii din Alborada Nueva erau acolo, mai prietenoși și mai pufoși ca oricând, încălzindu-i patul.

4

(timpul prezent)

Trei-patru bătaii discrete în canaturile rudimentare ale colibeii și părintele Francisco deschise imediat ochii, în lumina zorilor. O clipă, rămase derutat, prins încă în mrejele unei lânchezeli nocturne, ce respingea orice solicitare. Dar bătaile se repetară, de data asta mai insistent.

Părintele Francisco se ridică încet, frecându-și ochii. Cu picioare moi și amorțite, se duse să ridice zăvorul de la intrare.

— Haide, zise. Intră, bunul meu Eusebio. Sunt gata într-o clipă.

Geronianul zăbovea pe prag.

— Intră, repetă părintele Francisco și ridică mâna uscată, într-un semn rapid al crucii.

Celălalt făcu la fel, dar cu jenă și încetineală.

Era mic și negru, plăpând, iar când pătrunse în interiorul căsuței, silueta lui abia se distinge în semiîntunericul din jur. Îi ajungea până pe la jumătatea pieptului, avea ochii enormi și depărtați, rotunzi ca niște medalii, galbeni, cu vagi reflexe de albastru malahit.

Părintele Francisco își scufundă mâinile în apa din hârdău, apoi își udă fața, părul rar, barba albă și lungă.

— Trebuie să mănânci, zise geronianul. Drumul o să fie lung și greu.

În silă, părintele Francisco consimți printr-un semn cu capul. Nu-i era foame. Totuși, deschise o debara, scoase de acolo o oală plină cu găluște roșietice și începu să mestece, fără nici un chef.

În picioare, Eusebio aștepta răbdător ca el să înghită cu noduri : încă nu fusese în stare să se obișnuiască cu chiftelele acelea grețoase, din făină de kiya, frământate cu sânge de tsubo. Dezgustat, împinse oala deoparte.

— Trebuie să mănânci, părinte, repetă Eusebio. Altminteri, spiritele oboselii au să-ți urce prin picioare.

— Voi mânca pe drum, îl asigură misionarul.

Luă desaga atârnată de perete, deschise una dintre cele două despărțituri și puse pe fund câteva frunze de koa-koa, deșertă peste ele conținutul oalei și îl acoperi cu alte frunze. Mai puse și alte feluri de mâncare, precum și o ploscă plină cu apă. În cealaltă despărțitură, își vârî mantila de lână albă, etola și crucifixul de atârnat pe piept.

Lumina pătrundea acum în interiorul colibeii cu o intensitate mai mare, se distingeau perfect puținele lucruri grosolane, obiecte și unelte agățate pe pereți ori atârnate de bârnele mai joase.

— Dar aia ? întrebă Eusebio, arătând cu bărbia spre colțul mai îndepărtat. Cum de mai doarme încă ?

Părintele Francesco bombăni ceva, cu dinții strânși. Eusebio n-avea nimic cu femeia, ci cu el, care-i permitea să doarmă când lumina zorilor cobora pe canaturi. Eusebio era un cenzor atent și de neînduplecat, poate că-i spionase fiecare gest, așa cum îi analizase fiecare cuvânt încă din prima zi, când elicopterul bazei îl lăsase în mijlocul luminișului. Au trecut douăsprezece luni, își spuse în gând, douăsprezece luni de când ăsta și toți ceilalți mă supraveghează, gata să-mi descopere în purtări cel mai mic semn de slăbiciune. Și când o să vină ziua aceea, când o să fiu atât de bătrân și de slab încât n-au să mă mai respecte, îl vor renega o dată cu mine și pe Isus, pe care l-am adus printre ei.

Se privi în oglinjoara parabolică. De mult nu se mai rădea, obiectul devenise inutil și putea să-l dăruiască oricui i-ar fi plăcut, poate lui Oal-Tsequal. Ar fi eliminat astfel marea tentație ce-l cuprindea uneori, de a cerceta semnele devastării pe care timpul, timpul de pe Geron, le imprimase pe chipul

său. N-avea încă patruzeci de ani, dar imaginea care îl fixa din partea cealaltă a oglinzii era aceea a unui moșneag zbârcit.

Misionarul suspină. Eusebio venise lângă el cu pași ușori și lenți, iar ochii săi mari, galbeni și depărtați îl priveau întrebător.

— Aia, zise iarăși, arătând spre colțul încăperii. E ziuă și soția ta mai doarme încă. De ce ?

În silă, părintele Francisco se apropie de salteaua de paie. Ar fi vrut să se aplece și s-o trezească pe Elvira, scuturând-o ușor de braț. Dar după el, în spatele lui, simțea privirea fixă și insolentă a lui Eusebio.

Se întoarse pentru o clipă. Cei doi ochi mari, de bufniță îl aținteau plați, aproape lipsiți de cornee. Părintele Francisco lovi cu piciorul în spatele femeii adormite.

— Scoală-te, strigă cu o voce prefăcut furioasă. Nu ești bună de nimic ! Scoală-te și treci imediat la treabă !

Creatura păroasă împinse pătura ușoară, din fibre vegetale și se ridică în capul oaselor. Era goală, adică îmbrăcată numai în blana ei naturală, moale, care-i acoperea tot corpul. Epiderma era vizibilă doar în zona sfârcurilor tari și albastrui.

Părintele Francisco ridică mâna făcută pumn, gata să lovească. Elvira îi sărută un genunchi, apoi o zbughi rapid de sub privirea amenințătoare a misionarului, afară din colibă. El o urmări până la ieșire, agitându-și dezordonat mâinile. Strigă :

— Și totul să fie în ordine până mă întorc, casa, biserica să fie curate și să pui flori pe altar.

Eusebio părea satisfăcut.

— Putem pleca, zise părintele Francisco și apucă traista.

Eusebio îi puse o mână pe braț.

— Ce-i?

Eusebio arată un loc anume de pe grindă, unde, agățată de curea, atârna arma.

— E grea, observă părintele Francisco. Chiar trebuie s-o luăm ?

Încet, Eusebio încuviință din cap, de trei ori.

(*timpul memoriei*)

Instructorul lui preferat era părintele Lotario, un preot uscățiv, de o statură remarcabilă și cu aspect tineresc. Francisco îl simpatiză imediat, chiar de la primele lecții, poate pentru că felul său de a vorbi, concis, dar armonios, extrem de simplu și totuși atât de bogat în imagini, aducea cu o muzică limpede, fără pete de umbră.

Și părintele Schubach era excelent. Cu el, matematica devenea într-adevăr un joc pentru copii. Dar nici părintele Orłowski nu stătea mai prejos, chiar dacă uneori Teologia Dogmatică îi chinuia mintea de copil ca o jivină cu mii de ace. Mai erau părintele O'Rehilli, părintele Lorenzini și toți ceilalți, lingviștii, experții de latină, de greacă, de ebraică și de aramaică, filologii, înșii aceia ceva mai aparte pentru care vocalele nu contează, iar consoanele nu prea au importanță.

Francisco învăța de la toți, absorbea cunoștințele ca un hidrofor și digera mereu cu nesaț, sprijinindu-se pe o monstruoasă memorie și pe o predispoziție naturală ce-i permitea să asimileze cu extremă ușurință fiecare aspect al cunoașterii.

Nu mai avea parte de roboți, slavă Domnului ! Nu mai existau cartelele perforate, testele acelea și problemele-capcană. În seminarul de la Civitas domnea suveran cuvântul, măsură a tuturor lucrurilor. Iar obiecțiile și îndoielile, contestările, ipotezele alternative, chiar dacă blasfematoare, erau întotdeauna bine primite, aproape solicitate.

Într-o zi, Francisco apucă tomul *Enchiridion Patristicum* și, în mod necuviincios, îl lăsă să cadă pe catedra părintelui O'Rehilli.

— Toate astea mi se par timp pierdut. La ce-i bun Origene ? La ce-s buni Clement și TertuUian ? Ce rost are să-i mai analizăm și să-i comentăm azi pe Augustin, Irineu și Vasile, pe Policarp, pe cei trei Grigorie, pe Epifaniu și Chirii, pe Ciprian, pe Lactanțiu și pe Fulgențiu ?...

Părintele O'Rehilli rămase netulburat. Luă cartea și i-o înapoie lui Francisco, însoțind gestul cu un zâmbet vag și melancolic.

— Cândva, tu însuși ai putea fi Augustin, îi zise, sau Tertulian, sau Vasile. Într-o bună zi, ai putea simți că totul se clatină în jurul tău, scufundându-te, în ziua aceea, în mlaștina îndoielii. Cine-ar mai reuși să te scoată din nămol, dacă nu tot Părinții Bisericii ? Cine, dacă nu cei care au stat vreme îndelungată în cumpănă pe marginea prăpastiei ? Cine, dacă nu aceia care și-au ascuțit sufletul pe briciul rătăcirii ?

— Dar Părinții Bisericii au greșit uneori, obiectă el cu o urmă de intoleranță în glas.

— Tocmai de asta ! replică părintele O'Rehilli. Cunoașterea greșelilor lor te va feri de greșeală. Căci credința e un dar de la Dumnezeu, dar mai este și neîntreruptă cucerire și supraveghere a gândirii tale și a gândirii altora.

Una dintre problemele ce-l frământaseră cel mai mult pe parcursul lungului său noviciat fu cea privitoare la crearea omului, la originea și evoluția sa. Părintele Lotario reuși să-i alunge orice dubiu :

— Scriptura e cuvântul lui Dumnezeu și, în această calitate, este adevăr. Dar tu ai să te pleci la interpretarea literală doar atâta vreme cât aceasta ar reuși să țină în șah cele mai evidente opinii ale științei. În caz contrar, vei părăsi cuvântul scris și te vei încrede în afirmațiile științei, fiindcă știința și Scriptura nu se pot contrazice, de vreme ce adevărul e unul și vine întotdeauna din Logos. Așa că nu te întreba dacă Adam a fost cu adevărat unul singur, ori au fost mai mulți, nu te întreba dacă omul, înainte de a fi om, a fost animal printre animale. Darwin, Lamarck, De Vries sunt nume fără importanță. Ceea ce contează este intervenția divină : dacă doctrina evoluției e adevărată, atunci e adevărat că Dumnezeu din ceruri a intervenit într-un anumit stadiu al acestei evoluții și, implantând suflet în animal, chiar în momentul acela l-a creat pe om.

— Dar în Geneză scrie că...

— Cel care a scris Geneza era un om al timpului său și, deși inspirat de Dumnezeu, nu se putea exprima decât în cuvintele cu care s-a exprimat. Așa că nu-ți bate capul cu situarea Paradisului Terestru, pe care tradiția ar vrea să-l plaseze între Tigru și Eufrat, în Asia Mică a planetei-mamă. Omul putea să apară, în noaptea timpurilor, într-o lume foarte îndepărtată a unei alte galaxii, de unde să fi fost apoi alungat ; există diverse teorii care pretind că

explică propagarea vieții în spațiu și toate pot fi valabile, contradicția cu Scriptura e numai aparentă.

Mai era problema chinuitoare a hiperspațiului și a vitezei luminii, o limită de netrecut în fizica lui Einstein. Nu era o chestiune teologică, dar ajunsese la fel de tulburătoare, ba mai mult, scandaloasă în concretețea ei și pentru consecințele sale practice. Termenul de „scurtătură”, folosit în general pentru a furniza o explicație, suna vag și metaforic. Pe de altă parte, era aproape imposibil să explici în plan teoretic cum se puteau parcurge în câteva săptămâni distanțe de sute și mii de ani-lumină. Se cereau noțiuni de matematică superioară, monopol al specialiștilor și al celor preocupați de asemenea cercetări. Dar părintele Lotario tot reuși să depășească obstacolul, în ziua când, cu o hartă stelară sub braț, îl luă de mână pe Francisco și-l conduse în laboratorul de biologie, printre schelete, machete de histologie și secțiuni anatomice.

Părintele Lotario atârnă harta stelară la capătul unui suport, lângă o planșă înfățișând cavitatea abdominală.

— Spațiul e ca un intestin, zise, îngăduindu-și un zâmbet straniu. E ca un tub care se sucește și se răsuțește pe lângă sine, în spirale bizare, după legi necunoscute încă.

Arată spre planșă.

— Observi cum două puncte care pe traiectul intestinal se află, să zicem, la trei metri unul de altul, în realitate, prin efectul încolăcirii, ajung la câțiva milimetri. Ei bine, așa se întâmplă și cu traseele stelare. Uită-te la hartă. Steaua Arcturus se află la aproximativ patruzeci de ani-lumină în spațiul tridimensional, dar, prin efectul retorsiunii, devine foarte apropiată de fiecare dată când se reușește intrarea pe „scurtătură”. Aceste scurtături există și nu există, într-un cuvânt sunt contingente. Tu știi ce înseamnă contingent, nu-i așa ?

Francisco, citându-l pe sfântul Toma, repetă din memorie :

— *Contingens est quod potest esse et non esse.*

— Excelent. Uită-te acum la constelația Centaurului. În spațiul absolut, e cea mai apropiată de sistemul nostru solar. Și totuși, nu se poate ajunge la ea, fiindcă în punctul acesta din spațiu nu există scurtături.

Părintele Lotario își trecu delicat degetele pe după ureche.

— Mai sunt apoi traiectorii indirecte, continuă el. Uite, ca să dau un exemplu, planetele stelei Vega. O scurtătură directă nu există. Însă putem ajunge cu ușurință la ele îndreptându-ne spre Alfa Eridani, altfel spus îndepărtându-ne, ca s-o cotim apoi pe culoarul ce leagă Eridanul de Vega. În sfârșit, harta spațiului relativ e destul de complicată, dar cu puțină răbdare putem totuși să-i dăm de capăt și să ne orientăm cu o oarecare siguranță.

— Însă e vorba mereu de scurtături contingente, observă Francisco, cu emoție în glas. Astăzi coridoarele sunt deschise, mâine s-ar putea închide pe neașteptate, după un plan al lui Dumnezeu pe care noi, oamenii, poate că nu l-am putea ghici sau prevedea niciodată...

— Exact ! fu de acord părintele Lotario. Dar de ce să ne legăm la cap înaintea de a ne durea ? Dacă Domnul vrea, poate șterge întreg universul într-o clipită. Însă, la drept vorbind, n-ar fi cinstit să încrucișăm brațele și să ne lenevim numai pentru că o asemenea eventualitate nu poate fi împiedicată dinainte. Trebuie să avem încredere în Providență, băiete. De altfel, în o sută de ani, s-a întâmplat o singură dată ca un culoar să se închidă în mod repetat...

— ...provocând astfel pieirea unui întreg sistem planetar, completă Francisco. Rigel e acolo, pe cer, și strălucește mai tare ca oricând, dar acum e terminată, nu se mai poate ajunge la ea. Iar planetele îi sunt ca și moarte, distruse de capriciul lui Dumnezeu...

— Nu-i adevărat ! strigă părintele Lotario. Lumile acelea nu mai comunică cu noi, însă nu de asta sunt pierdute, deoarece cuvântul lui Dumnezeu a ajuns acolo și sămânța a încolțit, a dat roade. Biserica e universală : unde ajunge, mântuie pe veci.

Așa era părintele Lotario, nu admitea insuccese, pentru el exista mereu un revers al medaliei, un amănunt care, dându-i-se proporții, regla conturile. Francisco nutrea pentru el o admirație nemărginită și o afecțiune sinceră, care crescuseră peste măsură atunci când preotul, într-un moment de vacanță spirituală, îl învățase să joace șah.

La drept vorbind, Francisco cunoștea jocul și îl practica așa cum făceau toți seminariștii, în pauzele dintre o lecție și alta, de-a lungul porticului ori în

sala de recreație. Însă juca fără entuziasm, mai mult ca să le facă pe plac superiorilor care recomandau jocul pentru seriozitatea și curățenia lui, dar mai ales fiindcă nu lăsa nimic la voia întâmplării.

Părintele Lotario îl introduse însă, fără să vrea, în veritabilul sanctuar al jocului bazat pe un sistem filosofic. Astfel, Francisco cunoscuse fiorul îndelung al analizei, vârtejul logicii consecvențiale, beția invenției și fericirea spasmodică a verificărilor triumfale.

Părintele Lotario încercă imediat să-și repare greșeala. Își dăduse seama că Francisco era de-acum ca posedat de un demon, își neglija studiul și orice altă înclinație, prins într-un mecanism ce nu mai lăsa loc pentru nimic și care-l absorbea cu totul. Dar dojenile pline de mâhnire ale preotului și poruncile lui căzură în gol. Minteia lui Francisco urmărea neconștient succesiunea căsuțelor albe și negre, combinațiile îndrăznețe ale pieselor, brutalitatea seacă a finalurilor, și asta mereu, clipă de clipă, în timpul lecțiilor, în refectoriu, în camera pe care-o împărțea cu colegii lui de curs. Până și somnul îi era agitat, căzut în chinul căutării febrile. Noaptea sale erau populate de cai ce-l atacau, de turnuri care îi blocau pașii, de nebuni capabili în orice clipă să-l străpungă. Și de regine, ca niște monștri înfometați, gata să-l înghită.

În perioada aceea venise să-l viziteze maică-sa, împreună cu părintele Gonzales. În cinci ani, era pentru a doua oară că venea la el ca să-i trezească amintiri de-acum pierdute, aproape transformate în niște banalități fără consistență. Simți o dușmănie surdă față de femeia aceea mărunță, cu ochii negri, derutați, cu mâinile ei aspre ce se mișcau neconștient să-i aranjeze bluza, dintr-o rămășiță de grijă maternă.

Consuelo deschise poșeta și scoase de acolo un știulete depănușat.

— Recolta a fost slăbuță, zise ea cu voce cântată. Tata e puțin obosit, dar se simte bine, crescătoria merge excelent. Ține știuletele ăsta, pune-l la capătul patului lângă crucifix și-ai să vezi că spiritele răului n-or să se apropie de tine.

Simți ranchiună și față de părintele Gonzales, pe care-l vedea prins în vorbă cu părintele O'Rehilli, cu părintele Sickert și cu părintele Lotario. Și foarte greu îi suportă mângâierea pe creștet din momentul despărțirii.

Apoi, când în sfârșit plecară toți, se așeză la masa lui de lucru și deschise volumul *Despre cuvântul întrupat*. Încercă să citească, să se concentreze, dar sfârși curând prin a se lăsa ademenit de abisala frumusețe a finalului cu rege și doi cai contra rege și pion. Construi mental toate variantele posibile, era destul să închidă ochii ori să-și îndrepte privirea către un punct oarecare de pe perete, că tabla de șah îi apărea dinaintea ochilor, dominantă, cu claritatea unei imagini eidetice.

Părintele Lotario se iluzionase la început că, pentru a-l smulge pe Francisco de la joc, era suficient să-i interzică să se apropie de tabla de șah. Curând însă își dădu seama de fantastica memorie vizuală pe care o avea băiatul. Atunci îl luă deoparte și-i ținu a mia predică.

— Ai calități de campion, acceptă părintele Lotario în silă. Ele erau în tine, amortite, în letargie, iar eu, prostul de mine, ți le-am trezit, le-am ridicat la putere și la nenumărate semnificații. Pentru asta îi cer iertare lui Dumnezeu și mă rog ca sufletul tău să nu se piardă. Jocul de șah e diabolic, Francisco !

— Atunci de ce m-ați învățat ? De ce jocul ăsta, despre care acum spuneți că-i diabolic, îl recomandați ca joc moral prin excelență ?

Părintele Lotario își duse o mână după ureche, gest instinctiv pe care-l făcea întotdeauna când i se puneau întrebări încuietore.

— Trebuie făcută diferența, zise după o lungă pauză de perplexitate. Sunt trei moduri de a juca șah. Primul e acela pe care îl practică proștii, care cunosc regulile jocului, dar mută piesele fără să se gândească, abandonându-se întâmplării și speranței, ca și cum ar fi vorba de zaruri. Aceștia nu riscă, de bună seamă, să se piardă, într-atâta de superficial se uită la tabla de șah. Al doilea mod, slavă Domnului, cel mai frecvent, e cel ce acordă jocului importanța cuvenită, un omagiu adresat armoniei și frumuseții structurilor sale care ating sublimul, dar fără a te lăsa prins în capcană, fără a îngădui vreodată ca jocul să devină gândul dominant. Astfel stăpânit, jocul e perfect educativ și de asta îl recomandăm...

— Iar al treilea mod ? anticipă, cu un aer de insolență, Francisco.

— Al treilea mod e al tău, cel pe care-l urmezi de la o vreme. Tu joci cum au jucat mereu marii jucători din toate timpurile : cu sufletul ! Și asta nu-i

bine, Francisco, întrucât, făcând așa, joci și atunci când nu joci, nu ești tu acela care stăpânește jocul, ci jocul, adică diavolul, te stăpânește pe tine.

Francisco zâmbi.

— Părinte, nu vi se pare că exagerați ?

Părintele Lotario își înălță capul cu un sentiment de îngrijorare. Pentru o clipă, ochii lui albaștri avură o strălucire de fiară, ca ascuțișul unei lame. Dar fața îi reveni imediat la obișnuita expresie de severitate îngăduitoare.

— Toți cei care-au jucat șah cu sufletul au sfârșit jalnic. Morphy a murit nebun, Alehin era un sadic, alcoolic, spărgea tablele de șah și urina prin sălile de concurs, Torres umbla în pielea goală, iar Steinitz era atât de cufundat în megalomania sa, încât pretindea că poate juca șah cu Dumnezeu, dându-i un pion avantaj. Și ceilalți, toți ceilalți, chiar dacă n-au căzut în astfel de extravagante evidente ori anomalii vătămătoare, au dus totuși o viață excentrică și agitată. Uită-te la Rheza Ferdusi, cel mai mare campion al tuturor timpurilor, care a învins până și computerele cele mai sofisticate. În ultimele luni ale vieții, umbla ca un cal, doi pași înainte și al treilea la stânga sau la dreapta, după cum îi sugera inspirația lui bolnavă. Așa că eu te implor, dragul meu Francisco, să abandonezi jocul ori să-l practici cu detașarea cuvenită, așa cum se cade s-o faci orice spirit sănătos și rațional. *In medio stat virtus.*

— Părinte, se apără Francisco, desfăcându-și brațele. Îmi vorbiți de parcă aș fi un campion afirmat, iar eu nu-s decât un începător care n-a participat încă la competiții ori turnee...

— Valoarea rezultatelor n-are nici o importanță, îl întrerupse părintele Lotario. Tot răul e în spiritul cu care se abordează jocul. Pot exista preoți șahiști, dar nu șahiști preoți. Înțelegeți ?

A doua zi, printre paginile *Theologiei Moralis*, Francisco găsi o notiță scrisă cu grafia mărunță și nervoasă a părintelui Lotario. Titlul era cât se poate de clar : *Răul jocului de șah, cugetările unui ecleziast necunoscut din veacul al șaptesprezecelea, The Harleian Miscellany, Londra, 1811.*

Francisco citi o confesiune zguduitoare: „M-a făcut să pierd timp, aproape tot timpul. Câte ore prețioase, ce nu se vor mai întoarce niciodată, am dedicat acestui joc diavolesc ! Când am reușit s-o sfârșesc cu el, n-a sfârșit-o el cu mine. M-a urmărit în oficiul meu, în amvon. Rugându-mă și predicând, jucam

șah în minte, mai preocupat decât dacă aș fi avut o tablă de joc în fața ochilor. Pentru el mi-am călcat hotărâri solemne, jurăminte și promisiuni. Mi-am rănit conștiința și mi-am pierdut liniștea. Am făcut triste reflecții în legătură cu asta și descopăr că, dacă aș muri chiar acum, imaginea acestui joc m-ar tulbura foarte tare, silindu-mă să-mi plec privirea. Despre faimosul Jan Huss am citit la viața mea că se gândea cu nespuse tulburare la vrăjitoria neomenească a acestui joc. Jocul căruia m-am dedicat a fost sursa multor păcate, pasiuni, conflicte și vorbe goale, dacă nu chiar minciuni, atât pentru mine cât și pentru adversarii mei. Din pricina lui mi-am neglijat datoriile față de Dumnezeu și față de oameni..."

Francisco mototoli hârtia și coborî în sala de recreație. Acolo era Sebastian din Pueblo Pequeño, colegul său de cameră, jucând șah cu Hans Pircker, iar la masa de alături Kochanowski și Zielinski, scufundați într-un final de pioni. Câteva minute se uită la ei cu o indiferență simulată, privirea îi pendula de la o masă la alta, apoi se retrase în sălița învecinată, unde patru seminariști făceau zarvă în jurul unei mese de ping-pong. Când îi veni rândul, încercă să joace și el, dar bătăile repetate ale mingii n-aveau nici un sens, erau un paleativ, ca și cum ți-ai suge degetul.

Se întoarse în sala mare, trase un scaun la masa lui Kochanowski și se așeză să urmărească finalul, care promitea să dureze destul de mult, fiindcă era limpede că nu putea fi decât remiză. Cum nici unul dintre cei doi nu voia să cedeze, jocul, forțat prin greșeli alternative, părea câștigat ba de unul, ba de celălalt. Se stăpâni cu greu să nu-i ia la bătaie pe niște jucători atât de nepricepuți.

Mai târziu coborî Van Buren, bestia neagră. Hendrik Van Buren studia în cursul superior și cunoștea jocul ca-n palmă. De doi ani era campionul indiscutabil al seminarului din Civitas, dar jocului său, din câte i se părea lui Francisco, îi lipsea fantezia, n-avea nimic transcendentă, cel puțin în plan strategic. Din punct de vedere tactic, însă, era foarte puternic. Dar tactica lui era odioasă, bazată pe mici subterfugii, pe șmecherii mărunte și abateri de la regulament. De pildă, obișnuia să tulbure concentrarea adversarului, făcându-și de lucru pe tabla de șah sub pretextul că vrea să aranjeze mai bine piesele în centrul căsuțelor. Iar dacă mișca un cal, îl puneă sistematic cu botul

îndreptat în altă direcție decât cea în care se ducea cu adevărat bătălia. Mici viclenii, în fond, dar foarte utile ca să deruteze jucători mai puțin experimentați. Și apoi, faptul că fluiera în timp ce adversarul se afla la strâmtoare, bâjbâind, era de-a dreptul enervant.

Francisco îl ura. Îl ura mai ales pentru îngâmfarea și aerele pe care Van Buren și le dădea cu orice prilej, în neîntrerupta sa goană după avantaje, și pentru felul cum simula că-i distrat și neatent, când în realitate se juca foarte încordat de-a pisica și șoarecele.

Între timp, Sébastian pierduse partida cu Hans Pircker și-și agita mâinile la înălțimea urechilor, ca spre a spune că în jocul acela făcuse niște gafe enorme. Se îndepărtă vociferând, însă vesel și pus pe glume, de parcă partida nu l-ar fi privit pe el, ci pe un altul.

— Joci ? întrebă Van Buren, adresându-se lui Pircker.

Neamțul își aranjă şuvițele de păr cânepiu, căzute pe frunte și făcu semn că nu.

— Pentru mine e târziu, răspuse sec. Mă duc să studiez.

— Dar tu? întrebă Van Buren, uitându-se de data asta la Francisco. Nu vrei să joci, tinere spaniol ? Dacă punem pe picioare o Ruy Lopez, îți dau un turn avantaj.

O palmă n-ar fi durut mai tare. Francisco găsi totuși puterea de a se stăpâni și întrebă cu răceală:

— Care turn ? Al damei sau al regelui ?

— Care vrei tu, surâse Van Buren.

— Am întrebat : care ? Hotărăște-te, Hendrik. Turnul damei sau turnul regelui ?

Van Buren ridică din umeri, distrat.

— Normal, al damei.

Francisco se ridică în picioare.

— Ascultă aici, Van Buren. Acum nu joc cu tine, dar fii sigur că o să ne întâlnim în scurtă vreme, la concursul de sfârșit de an. Și-o să jucăm la egalitate. Ai spus turnul damei... Află c-au să te-apuce sudorile reci și-o să pierzi partida. Ai înțeles ? Am să-ți dau mat. Și știi cu care piesă ? Cu turnul damei, al meu !

Van Buren pufni, plin de suficiență, dar gata să se înfurie.

În momentul acela apăru în pragul sălii părintele Lotario. Francisco se răsuci rapid și se refugie în sălița unde se juca tenis de masă.

— Morales a înnebunit, îl auzi pe Van Buren strigând. M-a sfidat, părinte ! A avut neobrăzarea să mă amenințe că-mi dă mat cu o piesă anume. Ca și cum aș fi un începător nenorocit !

Vocea liniștită și împăciuitoare a părintelui Lotario ajungea la el ca o șoaptă. Apoi simți mâna preotului pe umăr. Se întoarse brusc.

— El m-a provocat. Eu stăteam liniștit, nici nu mă gândeam la șah, dar el a început să se umfle în pene. O Ruy Lopez, a zis. Să facem o Ruy Lopez și îți dau un turn avantaj. Atunci eu...

— Ție trebuie să-ți stea mintea la carte, i-o tăie scurt părintele Lotario. Peste o lună ai examenele de teologie morală, de ebraică și de patristică, pe care din pricina șahului nu le-ai luat în ultima sesiune.

— Șahul n-are nici o legătură cu asta, încercă el să se apere.

— Ba da, și încă cum !

— Dar nu mai joc de luni întregi !

— E drept, admise împăciuitor preotul. Tu însă, în minte, joci toată ziua, poate că și noaptea, când ar trebui să dormi. Te-a mușcat tarantula, Francisco. Dar eu te asigur că, dacă nu treci cu brio examenele, n-ai să participi la turneul final. Turneul e un premiu, nu un drept. Ne-am înțeles ?

6

(timpul memoriei)

Își petrecu o lună întregă aplecat asupra cărților, străduindu-se cu mult sânge să se concentreze. Părintele Lotario avea însă toate motivele să fie preocupat : demonul ademenitor al jocului stătea la pândă în fiecare clipă, gata să-l îmboldească la cel mai mic semn de slăbiciune. Tentația de a ceda era foarte puternică, dar Francisco strânse din dinți și ajunse în examene zăpăcit și obosit și, totuși, în situația de a și le lua fără nici o problemă.

Sosi, în sfârșit, mult așteptata zi de reglare a conturilor. Dar mai întâi fu nevoie de un turneu de calificare, menit să-l desemneze, dintre opt candidați, pe acela care avea să-l înfrunte pe Van Buren, campionul actual.

Francisco învinse cu multă ușurință în primele șase partide, apoi își îngădui să facă remiză în ultima, cu Kochanowski, întrucât rezultatul n-ar mai fi putut schimba cu nimic clasificarea candidaților. În fond, contra lui Kochanowski jucă intenționat cu nechibzuință, astfel că toți cei de față — inclusiv Van Buren, care urmărea jocul cu o falsă nepăsare — avură impresia că mult lăudatul atac al lui Morales era de fapt aproximativ și dus la voia întâmplării.

Lui Francisco nu-i plăcea că era nevoit să recurgă la asemenea expediente de tactică anticipată, dar a doua zi trebuia să-și încrucișeze spada cu Van Buren. Îi convenea să joace *more solito* o partidă de atac, căci ce ocazie mai bună avea de a-și vârî adversarul într-o eroare de apreciere generală, zăpăcindu-l și punându-l pe o pistă greșită, făcându-l să creadă că atacurile lui erau un inofensiv foc de paie, care l-ar fi lăsat curând pe imprudentul combatant cu frontul slăbit și descoperit ?

Împotriva lui Kochanowski dezlănțuise un atac extrem de violent, sacrificând două piese grele și trei pioni ; era destul să facă o mișcare ce nu sărea tocmai în ochi, o mutare intermediară cu care s-ar fi pierdut un tempo, și urma un mat forțat în cinci mutări. Dar Francisco nu făcuse mișcarea aceea. Nimeni nu observă nimic. Până și părintele Lotario, care asista cu detașare la partidă, rămase nepăsător la sacrificarea unei atât de ingenioase combinații, semn evident că nici el nu-și dăduse seama de existența ei. Ba mai mult, părea că aprobă mișcarea prostească prin care Francisco îi oferise lui Kochanowski șansa de a reechilibra jocul.

Tânărul polonez văzu o minune în faptul că putea ieși din cleștele care îl strângea. Din câteva mișcări, reuși să restituie piesele sacrificate de Francisco mai înainte și, ajungând la egalitate materială, propuse remiză. Francisco acceptă fără să stea pe gânduri, ca și cum s-ar fi grăbit să încheie o partidă cu deznodământul de-acum compromis.

Dintre cei ce asistau se ridică un murmur de dezaprobare, care-l lăsă pe Francisco absolut indiferent. La celelalte mese se jucau alte partide de

calificare, dar, oricare ar fi fost rezultatul lor, nimic nu mai putea schimba situația : el, Francisco, era jucătorul desemnat să-l înfrunte pe Van Buren, în partida finală pentru titlul de campion al seminarului din Civitas.

În noaptea aceea, dormi puțin și prost. Piesele de joc apăreau pe neașteptate din ungherele întunecoase ale cămăruței pe care-o împărțea cu Sebastian și cu Slavomir Mrozewski, transformată într-o absurdă tablă de șah cu planuri ortogonale, iar piesele erau enorme, fosforescente și se mișcau după reguli bizare, derutante, gata să se modifice în orice clipă, încât combinațiile printre care se învârtea prins ca într-o capcană sfârșeau prin a-l sufoca, nedându-i nici o portiță de scăpare.

A doua zi era foarte calm. Goliseră sălița unde se juca ping-pong, lăsând doar o măsuță așezată în mijlocul încăperii. Van Buren se afla deja acolo, tras la față și palid ; privirea lui de un albastru lichid rățăcea neliniștită, neștiind unde să se oprească, iar în jur, unii șezând, alții în picioare, stăteau preoții seminarului din Civitas, cu un aer detașat și solemn. Părintele Ludlow și părintele O'Connor de-o parte și de alta a tablei de șah, părintele Van Blumen în picioare, dinapoia lui Van Buren, iar puțin mai încolo părintele Lorenzini, părintele O'Rehilli și părintele Orłowski. Ceilalți, împreună cu seminariștii, erau adunați în sala mai spațioasă de alături, de unde urmau să vizioneze comod întâlnirea, grație unei mari table electronice montate pe perete, gata să prezinte desfășurarea partidei.

Pentru finală era prevăzută o singură partidă, în care adversarul campionului avea să joace cu albele. În caz de egalitate, titlul urma să rămână deținătorului.

Francisco strânse cu răceală mâna lui Van Buren, în vreme ce părintele Schubach, desemnat arbitru al întâlnirii, le făcea celor doi jucători recomandările de circumstanță. Apoi, părintele Schubach dădu semnalul de începere.

Fără să mai aștepte, pe când lua loc în fața lui Van Buren, Francisco împinse cu două căsuțe pionul din fața damei. Replica adversarului său fu promptă, el împinse pionul în e6, intrând astfel în apărarea olandeză. Francisco ieși cu calul regelui, Van Buren răspunse cu mișcarea previzibilă în

f5. Atunci Francisco ieși cu celălalt cal și primi replica simetrică a calului negru în f6.

Decizia de a bloca înaintarea calului cu nebunul nu dură mai mult de o secundă, dar, la fel de iute, Van Buren își vârî nebunul său între calul blocat și regină. Atunci Francisco luă calul. Celălalt luă și el cu nebunul.

Primele mutări ale partidei fuseseră jucate foarte rapid, aproape mecanic, conform unor modele de mutări și replici cu finalitate scontată. Era clar că cei doi adversari se bazau în acel moment pe un bagaj de cunoștințe acumulate ; să se decidă pentru o mișcare sau alta era o simplă chestiune de automatism, de memorie pasivă, de experiență mai mult sau mai puțin conștientă, ceva ce semăna mai degrabă cu jocul unor somnambuli decât cu o analiză lucidă, necesară și în faza de deschidere.

În tăcerea încordată, apăsătoare, întreruptă doar de respirația greoaie a părintelui Orłowski, Francisco rămase pe gânduri câteva minute înainte de a muta cu două căsuțe pionul regelui. Fără ezitare, Van Buren îl captură cu propriul său pion aflat în f5.

Netulburat, Francisco i-l luă cu calul.

Fu rândul lui Van Buren să se agite, pradă indeciziei. Era evident că îl enervau destul de tare cei doi cai albi din mijlocul tablei de șah și ar fi dat cine știe cât să-l poată elimina măcar pe unul. Poate că în acest scop se decise, după ce zăbovi îndelung, să deschidă flancul pe partea damei, împingând pionul în b6.

Era o hotărâre tardivă. Francisco sări în e5 cu calul regelui, mișcare de atac ce ascundea multe capcane și pe care Van Buren se gândi bine s-o neutralizeze prin rocadă. Bineînțeles, apărarea negrului era presată și nu acționa deloc în voia ei, dar Van Buren era obișnuit să joace în asemenea condiții : își expunea în mod intenționat flancul, invitându-și adversarul la atac, apoi dădea contra-lovituri nemiloase. De altfel, partida jucată de Francisco împotriva lui Kochanowski se sfârșise cu remiză tocmai prin derutarea adversarului, ceea ce-i confirma convingerea că el, Morales, era un jucător veleitar, cu atacuri puternice, dar ineficiente, ca niște focuri de paie.

Francisco ieși cu nebunul în d3, Van Buren își plasă nebunul în b7, mișcare pe care tânărul său adversar o găsi absolut inutilă. Dar de-acum începea să

se contureze în mintea lui un plan îndrăzneț. Era o combinație abisală, monstruoasă, în analiza căreia risca să se piardă și datorită faptului că o ciudată agitație își făcuse loc înlăuntrul său, înfiorându-i până și fibrele cele mai ascunse ale organismului.

Puse coatele pe masă și își lungi gâtul, rămânând așa, țeapăn, vreo jumătate bună de oră. La Civitas nu existau ceasuri de turneu ; părintele Orłowski nu fusese niciodată de acord să le cumpere, părându-i-se că dădea astfel prea multă importanță unui joc pe care el, personal, nu-l prea aprecia. Toate partidele se jucau fără teroarea timpului regulamentar, lăsând pe seama bunului simț al jucătorilor rezolvarea eventualelor controverse. Cel mult, în partidele mai importante, era desemnat un arbitru. Rămânea la latitudinea acestuia să atenționeze jucătorii care zăboveau peste intervalul permis, trăgând astfel de timp. Dar părintele Schubach părea el însuși, de data asta, căzut în catalepsie, încât nu arăta nici cea mai mică intenție de a-l mobiliza pe Morales.

Van Buren se înfurie. Fără să se mai ascundă, începu să pufnească și să bată nerăbdător darabana pe masă. Deodată, se ridică și porni să se plimbe pe alături, abia abținându-se să nu-i adreseze cuvinte urâte și înjurături lui Francisco, rămas nepăsător și concentrat la analiza lui.

Când se decise, în fine, să iasă cu regina în h5, părintele Schubach îl pofti pe Van Buren să revină la locul său.

Campionul se uită cu dispreț la regina albă ce trona pe coloana a opta, gata să lovească în căsuța h7 îndată ce calul alb ar fi capturat nebunul, dând șah. Fără îndoială, negrul putea elimina periculosul cal cu nebunul din flanc, dar schimbul n-ar fi putut evita pierderea unei piese și, poate, ceva și mai rău. Van Buren preferă să mențină tensiunea și să mute dama în e1, convins că salva astfel și capra și varza : dacă acum calul alb ar fi capturat nebunul, el ar fi mutat cu pionul, ca să-i permită reginei negre să apere căsuța h7.

Dar planul lui Francisco era altul. Planul acesta prevedea un mare sacrificiu și o serie întreagă de șahuri, în cele din urmă imparabile. Cu sufletul la gură de emoție, într-un elan de fericire care îi inunda tot corpul, Francisco sacrifică dama, luând în căsuța a șaptea și anunțând matul în șapte mutări.

Un cor de exclamații înăbușite izbucni din partea celor prezenți. Până și părintele Orlovski, care somnola, avu o tresărire, în vreme ce în sala de alături seminariștii din Ci-vitas întâmpinau cu voci excitate ultima mișcare a lui Francisco.

Van Buren se făcu pământiu. Se uita la tabla de șah cu priviri întunecate, ștergându-și fruntea și mâinile cu gesturi nervoase. Evident, începea să întrezărească puternicul și inevitabilul atac dezlănțuit de tânărul său adversar.

Din momentul acela, partida nu mai avu istorie. Jocul era forțat, nu permitea alternative. Van Buren fu constrâns să ia, cu o mână tremurătoare, regina pe care albul i-o oferea ca jertfă. Abia atunci Francisco luă nebunul, dând șah dublu prin descoperire.

Van Buren păli cu totul când observă că revenirea regelui pe linia a opta era imposibilă din cauza matului care ar fi urmat prin saltul calului în g6. *Obtorto collo*, fu obligat să înainteze cu regele în căsuța a șasea din coloana opt. Francisco își retrase calul din e5 la g4.

— Șah, anunță el cu o voce incoloră. Încă cinci mutări.

Regele negru fu obligat să avanseze iarăși în g5.

— Șah, anunță din nou Francisco, țâșnind cu pionul din fața turnului. Încă patru mutări.

Van Buren n-avea încotro, se supuse forței cu care adversarul îl obliga să mute în f4.

— Șah!

De data asta glasul îi ieși din gâtleej ca un geamăt de plăcere, în timp ce ataca, avansând pionul în g3. Risca să fie sufocat de o imensă fericire.

Negrului îi rămânea accesibilă numai a treia căsuță de pe linia nebunului regelui. Van Buren se execută cu îndărătnicie, apoi dădu să se ridice cu intenția clară de a abandona jocul. Dar părintele Schubach îl obligă să se așeze la loc.

— Morales a anunțat șah-mat în șapte mutări. Ca să verificăm adevărul afirmației sale, partida trebuie dusă până la capăt. E rândul tău, Morales.

Francisco dădu șah mutând nebunul în a doua căsuță de lângă rege.

— Încă două mutări, declară triumfător.

Van Buren, care tremura ca frunza, cu un gest ce trăda silă și repulsie, își adăposti regele în g2.

— Șah ! insistă implacabil Francisco, înaintând cu turnul. Nu mai ai decât o mișcare, Van Buren. Una singură.

Regele negru își isprăvi odiseea silită peste toată tabla de șah, ajungând pe prima linie.

— *Consummatum est*, șuieră Francisco și se căi imediat de ieșirea sa, care putea suna ca un sacrilegiu pentru urechile delicate ale preoților prezenți acolo.

Se adresă lui Van Buren :

— Acum o lună am jurat c-o să te bat, dându-ți mat cu turnul damei. Turnul damei, îți amintești ? Ei bine, încasează-o !

Francisco făcu ultima mutare : rocada mare, ce permise turnului damei să-l atace pe rege, de data asta fără nici o șansă de apărare.

După două ore, părintele Lotario îi ciocăni la ușă.

Rămăsese întins pe pat, încă epuizat, zăpăcit de câte bătăi pe umăr primise imediat după partidă, de nesfârșitele strângeri de mână, de elogi și felicitări.

— Complimentele mele, zise părintele Lotario, sec.

Își trase un scaun și se așeză lângă pat.

— Ai jucat o partidă cu adevărat excepțională... o combinație atât de subtilă, de ingenioasă, cum rar poți vedea. Chiar și acum, toți îți comentează capodopera.

Nu răspunse. Refăcea în minte fazele mai importante ale partidei, încă amețit de magica succesiune a șahurilor cu care îl bombardase pe Van Buren. Și i se părea că aude un fel de dangăt de clopote, neîntrerupt, o muzică înălțătoare și solemnă acompaniindu-i triumful prin izbucniri de foc. Părintele Lotario îl scutură cu putere de braț.

— Dar, te întreb, îți dai seama ce-ai făcut ?

Tonul vocii sale era acum diferit, era neliniștit și agresiv. Francisco ieși din starea aceea somnambulică în care se scufundase și se uită la preot cu ochi mirați.

— L-ai distrus pe Van Buren, continuă preotul pe un ton tăios. L-ai umilit, obligându-l să-și plimbe regele pe toată tabla de șah, l-ai batjocorit...

— Am încercat doar să câștig o partidă în chip elegant, încercă el să se apere.

— Elegant ? Vrei să spui diabolic ! Jocul tău e corupt, Francisco, te lași târât mereu de impulsuri satanice, ai ajuns să crezi că șahul e lucrul cel mai important de pe lume, ceea ce-i ca și cum te-ai fi predat diavolului fără condiții...

— M-am conformat logicii jocului...

— Cu alte ocazii ți-am explicat ce pericole te pasc. Acum e nevoie de un jurământ solemn. Și părintele Orlowski e de aceeași părere. Trebuie să faci un legământ, Francisco. Trebuie să promiți în fața lui Dumnezeu — și, spunând acestea, preotul îi flutură pe dinaintea ochilor un crucifix — să promiți că niciodată n-ai să te mai lași tentat de joc...

Francisco îl privea fix, nevenindu-i să creadă.

— Nu trebuie să mai joci, înțelegi ? striga acum părintele Lotario cu o voce răsunătoare. E vorba de salvarea sufletului tău. Și-acum, jură, Francisco. Jură !

— Fie, jur. Jur în fața lui Dumnezeu că niciodată...

— Jură în latină, bestie ! îi porunci părintele Lotario.

— Bine. *Juro, coram Deo, nunquam postea latrunculis ludebo. Solemne juro.*

Și, cu o mână pe piept, iar cu cealaltă pe crucifix, repetă de trei ori :

— *Solemne juro. Solemne juro. Solemne juro.*

Partida : 1. d4, e6 ; 2. Cf3, f5 ; 3. Cc3, Cf6 ; 4. Ng5, Ne7 ; 5. N :f6, N :f6 ; 6. e4, f :e4 ; 7. C :e4, b6 ; 8. Ce5 O-O ; 9. Nd3, Nb7 ; 10. Dh5, De7 ; 11. D :h7+, R :h7 ; 12. C :f6+, Rh6 ; 13. Ceg4+, Rg5 ; 14. h4+, Rf4 ; 15. g3+, Rf3 ; 16. Ne2+, Rg2 ; 17. Th2+, Rg1 ; 18. O-O-O mat.

(timpul prezent)

Înălțat cu cincisprezece grade deasupra orizontului, un enorm soare portocaliu, brăzdat de dungi subțiri de culoarea azurului, se strecura printre frunzele mari, albăstirii, de koa-koa. Soarele de pe Geron.

Și rouă, miriade de bobite argintii, perle sclipitoare pe tulpinile înalte și prin vegetația mărunță ce creștea de-o parte și de alta a potecii înguste.

După numai un kilometru, părintele Francisco simți oboseala cuprinzându-i pieptul. Eusebio mergea înaintea lui, cu pasul sprinten și săltăreț, fără să ia seama la rouă care-i uda picioarele strâmbe și păroase. Din când în când, se oprea o clipă.

Părintele Francisco înjură cu dinții strânși. Apoi mai înjură o dată fiindcă înjurase, obișnuință pe care-o avea de la o vreme, poate fiindcă pe Geron nu era nimeni să-i supravegheze conduita de creștin, ori poate că anumite frâne inhibitorii pur și simplu nu mai funcționau.

— Eusebio ! strigă, în cele din urmă, văzând că pierdea tot mai mult teren.

Cu pași mari și agili, geronianul se prezentă lângă el. Îl privi dezolat, dând de mai multe ori din capul lui enorm, cu ochi rotunzi și umezi ce păreau doi sori galbeni.

Voia să-i dea arma, căci era foarte grea. Dar Eusebio făcu un semn de refuz. Pentru el fulminatorul era tabu, un lucru sfânt pe care nu l-ar fi atins pentru nimic în lume. Ridică brațele și luă desaga din spatele părintelui Francisco. Și-o puse pe umăr și își reluă mersul metodic, istovitor.

— Eusebio ! strigă iarăși părintele Francisco. Mai încet, Eusebio.

Sandalele îi erau scâlciate, pantalonii uzi până deasupra genunchilor și dureri cumplite îi chinuiau gleznele, urcând prin picioare și ajungând până la oasele spinării.

N-am să rezist, gândi, sunt o epavă, nu mai am putere, picioarele mi-s slabe și nu mă mai ascultă, merg aiurea, după cum le vine.

Traversară Pădurea Mare, în întregime, până la limita nordică. Soarele de pe Geron se înălțase acum la șaptezeci de grade deasupra orizontului. Vlăguit,

părintele Francisco se întinse pe un covor de mușchi, la umbra copacilor koa-koa.

— Mănâncă, zise Eusebio, punând desaga lângă el. Eu mă învârt pe-aici să caut friptură pentru mai târziu.

Și se îndepărtă în fugă, ținând sarbacana de parcă ar fi fost o suliță.

Părintele Francisco își masă umărul, pe locul unde cureaua armei îi produsese o amorțeală dureroasă. Apoi mănă patru din chiftelele acelea grețoase, frământate cu sânge de tsubo. Luă plosca și-și udă gura cu două înghițituri de apă. La urmă, zise:

— Isuse ! Isuse Cristoase!

Se întinse din nou pe mușchi, pupilele îi rătăceau prin smaraldul cerului. Un nor de păsări cu pene stacojii venea dinspre partea apuseană a orizontului. Într-o clipă, cu sutele, fură la zenit, deasupra privirii sale concentrate, ca o furtună de pietre încinse. Și tot într-o clipă, cârâind și bătând din aripi, dispărură în desișul pădurii.

Auza cârâitul furios, încăierarea pentru fructele măslinii de koa-koa, un concert de sunete și de țipete, de zgomote și lovituri de aripi însoțind disputa vorace.

Apoi se lăsă tăcerea. O păsărică albastră, numai pene fluturătoare, zburătăci pe lângă el, ușoară ca un fluture. Fără teamă, i se așeză pe degetul mare de la piciorul stâng. O clipă, rămase nemișcată, în echilibru pe piciorușele subțiri ca niște ace, apoi coborî pe gleznă, urcă în salturi pe gambă, trecu de genunchi și, avansând de-a lungul coapsei, ajunse la încheietura piciorului. Acolo rămase nehotărâtă, poate atrasă de sclipirea fermoarului ce închidea cămașa misionarului ori ademenită de reflexele metalice ale armei așezate pe mușchi.

Părintele Francisco se ridică în capul oaselor. Pământul de pene zbură, dar fără teamă, se învârti de două-trei ori pe lângă capul omului, apoi, printr-o bătaie rapidă din aripi, se îndreptă spre tufișurile de la marginea dinspre pădure a savanei.

Francisco se frecă la ochi. Apoi râgâi îndelung, ducându-și prostește mână la gură. Privi în stânga, la albastrul întunecat al pădurii pe care tocmai o traversaseră, în dreapta, la savana cu tufișuri dese, galbene și roșcate, risipite

pe o distanță de trei-patru kilometri, apoi la norul de aburi violeți, fumegând deasupra mlaștinii, cale de încă cinci kilometri de teren neted, dar suspect. Urma o câmpie ierboasă care sfârșea sub povârnișurile unui șir de coline de culoarea antracitului.

Părintele Francisco suspină. Geron era o planetă mare și frumoasă, cea mai frumoasă în valoare absolută dintre deloc puținele vizitate de el, mai frumoasă ca Marte, mai frumoasă ca Sigma-38, ca Tau-II și Alfa Eridani. Mai frumoasă chiar și decât vechiul Pământ, lumea unde apăruse specia umană și care acum ajunsese o sită de plasticiment și sticlă polarizată, deși cândva fusese un paradis zâmbitor, cu păduri și câmpii fertile.

Sigur, Geron era o planetă de vis, sărbătoare a culorilor, rezervor de elanuri vitale și, în plus, avea un caracter familiar, cel puțin în aparență. Însă toți fugeau de ea ca de un blestem, nu atât din pricină că se afla la marginea traseelor stelare, cu legături în cel mai bun caz semestriale, cât mai degrabă și îndeosebi pentru o particularitate a sa, imposibil de remediat. Preafrumosul Geron era un loc unde viața ardea și-l usca pe om într-o clipă, ca o văpaie. Era Gheena spațiului, spectrul bătrâneții, fiindcă un an de pe Geron echivala cu zece ani obișnuiți. Poate că aerul era prea încărcat de oxigen, poate că radiațiile solare interveneau în metabolism, ori poate... Cunoștințele științifice nu-i ajungeau părintelui Francisco ca să explice mulțumitor fenomenul. Un fapt era însă sigur : pentru cei ce nu erau indigeni, Geron însemna bătrânețe precoce, o poliță în alb de achitat la banca Morții.

Și totuși, în urmă cu doi ani — doi sau douăzeci ? sau poate patruzeci ? — acceptase, din iubire ori de nevoie, să-și consume existența în lumea aceea strălucitoare, dar care era totodată un incurabil vampir.

Mintea lui călătorea acum în trecut, imaginile veneau și plecau într-un soi de semitrezie, iar aerul era plin de trosnete plușate, neîntrerupte, ca și cum niște creaturi vagi și-ar fi anunțat o nejustificată prezență.

Apoi se întoarse Eusebio. Avea un whasquatz pe după gât, purtat ca o eșarfă. Și un tsubo încă viu, pe care-l ținea de urechi.

— Mănâncă, zise Eusebio. Acum avem mâncare pentru două zile.

Părintele Francisco se frecă iarăși la ochi. Mângâie arma lucioasă și netedă, așezată cu grijă pe iarbă, în vreme ce privirea lui porni să rătăcească

împrejur, de la cupola luxuriantă a arborilor koa-koa la tufişurile galbene ale savanei, de la aburul violet al nevăzutelor mlaştini la profilul îndepărtat al colinelor de antracit.

Eusebio aprinsese focul și acum jupuia prada. Erau două exemplare tinere, cu carne fragedă, și-i fură de-ajuns câteva minute ca să le prăjească.

Părintele Francisco se îndepărtase cu câțiva metri : îl scârbea mirosul acru al grăsimii picurate pe flacăra sfârâitoare. Ar fi vrut să meargă și mai departe, să mărească distanța dintre el și frigarea aceea puturoasă, dar Eusebio îl chema deja prin gesturi insistente.

Îi întinse o bucată mare de friptură înfiptă într-un băț. Ținându-și respirația, părintele Francisco se apucă să mănânce în silă, ajutându-se cu degetele ca să desprindă carnea de pe os, fiindcă doi incisivi și caninii i se cam clătinau.

— Prietenul ăla al tău, zise, are un nume pe care nu pot să mi-l amintesc.

— Cine ? Oal-Tsequal ?

— Da. E un șef însemnat?

Eusebio încuviință.

— Oal-Tsequal are *ohla-kloha* puternică și toți îi datorează supunere. E un mare șef...

— Uite, chiar asta voiam să aud din nou. Dacă îl conving pe el, au să vină și ceilalți ?

— Da. Îl convingi pe Oal-Tsequal și toți ceilalți au să vină.

Pe chipul părintelui Francisco pluti efemer o expresie de satisfacție intimă. Cu gesturi mecanice, duse mâncarea la gură, dar imediat își întoarse capul într-o parte, cuprins de greață. Puse bucata de friptură pe o frunză mare de koa-koa.

— Mănâncă, îl mustră Eusebio. Dacă nu mănânci, *ohla-kloha* ta are să slăbească, o să devină mică și nesigură, ca a unui copil.

Scutură din cap, într-un repetat semn de refuz. Eusebio reveni însă la datorie :

— Mănâncă, părinte, rosti cu vocea lui insistentă. Trebuie să trecem prin mlaştini, unde mii de lighioane rele stau ascunse prin nămol și printre plantele de apă. Trebuie să urcăm pe coline înainte de apusul soarelui...

Înghiți o bucată de friptură, fără s-o mestece. Apoi râgâi zgomotos și se întinse pe iarbă.

— Lasă-mă să dorm, ceru el. Am nevoie de odihnă. Tu stai de pază pe aici și trezește-mă când... când umbra copacilor koa-koa atinge tufele alea, ne-am înțeles ?

Închise ochii și adormi aproape imediat. La început apărură fluturi și lapislazuli, un nisip roșu extrem de mărunț și roci ascuțite, pumnale de sticlă sub o sclipitoare nemărginire de stele, plușul negru al spațiului și diamantele montate pe bolta cerească.

Sub întruchiparea unui vis lucid, dominant, copilăria aproape uitată, îngropată într-o întregă avalanșă de deșeuri, presa ca un vulcan să-și deschidă o breșă și să dea astfel năvală în conștiință.

8

(timpul memoriei)

Tatăl său, Felipe, muri cu o săptămână înainte ca el să fie hirotonisit.

Cât dură drumul de la Civitas la Alborada Nueva, pe Francisco îl tortură o dilemă fără ieșire. Nu reușea să înțeleagă dacă indiferența cu care primise vestea se datora unei insensibilități structurale sau educației speciale căpătate în cei peste zece ani de seminar, unde toate emoțiile se filtrau printr-o grilă lăsând prea puțin loc elanurilor pământești.

Un fapt era sigur, tatăl său murise și el nu simțea nici un pic de părere de rău, de parcă doliul ar fi fost al altcuiva, iar problema asta se putea rezolva, la urma urmei, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, ca și cum familia și amintirile din copilărie ar fi fost lucruri fără importanță, episoade gratuite, accidentale și, prin urmare, ireale și fantomatice.

Se rușină, descoperindu-se obtuz și blindat în fața unui eveniment ce-ar fi trebuit să-l răscolească, și scormoni disperat prin memorie în căutarea unui lucru care, într-un fel sau altul, să-i fi putut angaja sufletul într-un marasm emoțional, oricât de mic, dar sincer și incontestabil. Oricât căuta însă în trecut,

mergând până în zilele cele mai îndepărtate când tatăl său era uriașul numai bun de luat drept model, nu găsi nimic care să-i trezească măcar un fragment de emoție, o strângere de inimă. Sau, mai bine zis : creierul îi sugera o atitudine de devotament și de respect, chiar de venerație, în vreme ce inima rămânea surdă, nu se putea implica.

La Alborada Nueva îl aștepta Don Cayetano. Cineva din Civitas trebuie să-l fi anunțat că sosește.

Urcă în automobilul de teren, poate același în care în urmă cu zece ani îl însoțise părintele Gonzales la plecare, dar rămase indiferent lângă șofer, privind cu nepăsare peisajul prăfos ce-ar fi trebuit să trezească în el o grămadă de amintiri.

Doar când își revăzu mama, simți înlăuntrul său o furnicătură care-l tulbură pentru o clipă și-l sperie. Consuelo era acum o femeie gârbovită și slabă, aerul de pe Marte o uscaser, o transformase într-o mumie. Doar ochii negri, deși scufundați între pungile și ridurile cărnii fleșcăite, fără culoare, străluceau încă de un orgoliu neîmblânzit.

— Cum s-a întâmplat ? întrebă el, încercând să imprime vocii un timbru de durere.

Consuelo ridică din umeri.

— S-a dus așa, fără nici un semn. Ori poate c-au fost ceva semne : era obosit, neîncrezător, și-apoi toate eforturile lui de a ține crescătoria pe linia de plutire...

Se lăsă condus de maică-sa în fundul serei. Voia să revadă colțișorul în care se ascundea când era copil, ca să fantazeze netulburat. Însă până și acolo, unde cândva se aflau granițele lumii, rămase impasibil, nesimțitor la orice chemare a nostalgiei.

— Ce-ai să faci acum ? întrebă, îndreptându-se spre Consuelo, care aștepta tăcută deoparte. Cine o să se ocupe de sere ? Tu ești obosită, singură, n-ai să te descurci...

— Singură nu. Dar mai e și Magdalena, văduva lui Valentin Barroso. Și ea a rămas singură. Magistratul din Alborada Nueva a hotărât că Magdalena o să vină să stea cu mine. Nu-ți face griji, Francisco, ferma va merge și pe mai

departe bine. Magdalena și cu mine suntem două bătrâne, dar o să ne descurcăm.

El schiță un zâmbet obosit, care-i îngheță imediat pe buze, apoi zise :

— Nu pot sta prea mult, mamă. Trebuie să mă întorc la Civitas pentru repaus spiritual, fiindcă peste câteva zile voi fi hirotonisit. Mamă dragă, acum sunt al lui Dumnezeu, îi aparțin cu totul. Îți amintești că părintele Gonzales spunea același lucru ?

Consuelo părea că nu-l ascultă. Îi întoarse spatele și porni pe culoarul din mijloc al serei. El o urmă în tăcere. O privea pe maică-sa, care mergea gârbovită și clătinându-se, și o clipă îi fu rușine că el era tânăr și puternic, în plină vigoare a vârstei.

Săptămâna următoare îl găsea la bordul lui *Teilhard de Chardin*, navigând în direcția Pământului. Împreună cu el se mai aflau optsprezece preoți tineri, hirotonisiți de curând și care, ca și el, înfruntau pentru prima oară spațiul, călătoria aceea atât de mult dorită în anii duri și nesfârșiți ai seminarului.

— Să nu vă faceți iluzii, spunea părintele Lorenzini, care-i însoțea. Pe Pământ nu-i nimic care merită să fie văzut și reținut, în afară de catedrala San Pietro, buricul lumii. Toate celelalte, sau aproape toate, se află în totală ruină. Papa însuși se gândește serios la eventualitatea transferării Vaticanului pe Marte, întrucât urmările prostiei omenești se abat fără milă și peste *caput mundi*, sediul de două ori milenar al templului creștinătății.

Părintele Lorenzini nu greșea. Când astronava ateriză pe pista de piroxit, Francisco aruncă o privire curioasă prin hublou, dar nu reuși să distingă nimic. Așteptă răbdător, împreună cu ceilalți, să fie împlinite toate formalitățile debarcării. În cele din urmă, se luă după părintele Lorenzini și după grup, coborând scara cu picioarele mult îngreunate după numai câțiva pași. Oboseala i se instală în oase îndată ce începu să umble.

Astroportul era aproape pustiu, ceea ce nu-i produse nici o mirare : nu era astroportul principal, folosit de jumătate din Europa — celelalte două se aflau la Paris și la Berlin — ci astroportul Vaticanului, care primea numai astronave de felul lui *Teilhard de Chardin*, aparținând Companiei lui Isus, cu alte cuvinte navele celor ce aveau într-un fel sau altul o strânsă legătură cu

organismele superioare ale Bisericii Romane, care mai dispunea de altfel, în exclusivitate, de o gară și un aerodrom.

Un autocar mare veni să-i ia de la capătul pistei și o apucă apoi pe o stradă mărginită de copaci jigăriți, uscați. Francisco observă prompt un câmp dezolant, acoperit de mușchi albaştrui, și niște clădiri mari, absurde în dimensiunile lor nejustificate; apoi mașina care îi transporta intră într-un tunel și, vreme de o jumătate de oră, nu se mai văzură decât becurile fixate de-a lungul zidurilor interminabilei galerii.

Era o căldură infernală, cel puțin așa i se păru lui, obișnuit pe Marte cu altă temperatură. Iar aerul era acru și iritant, îți ardea ochii și plămâni. Masca aceea de chirurg părea absolut nefolositoare și făcea respirația și mai dificilă. Pe măsură ce trecea timpul, simțea tot mai imperios nevoia să și-o smulgă, dar izbuti să reziste tentației.

Vehiculul ieși din tunel și vreme de câteva minute își continuă drumul printr-un loc deschis, o câmpie pustie, cu smocuri rare de vegetație pipernicită, sub un cer de culoarea cenușii, pe care discul mare și roșu al soarelui apărea înconjurat de un halou azuriu.

Francisco zări în depărtare profilul inconfundabil al Romei, Cetatea Eternă. De câte ori nu-l admirase în nenumăratele documentare vizionate la seminar ! Reuși să distingă cupola catedralei San Pietro deasupra unei mase de clădiri care lui i se părură ciclopice, obișnuit cum era cu căsuțele și construcțiile scunde de pe Marte. Iată însă că vehiculul intră într-un alt tunel, continuându-și cursa subterană până la destinație.

Grupul fu cazat într-un edificiu de dimensiuni impresionante, numai scări și saloane imense, cu ferestre foarte înalte, montate într-o arhitectură cu linii amețitoare. Dedesubt, o mare de lumini pâlپătoare, multicolore, un vârtej de vehicule înnebunite în mijlocul traficului zgomotos, convulsiv.

În noaptea aceea, Francisco avu un somn agitat. Și colegul său de cameră, Hans Pircker, se trezi de mai multe ori în miezul nopții, lamentându-se. La un moment dat, strigă tulburat :

— Doamne, unde-am nimerit ? În cușca asta de nebuni nu poți să nu regreți liniștea seminarului din Civitas. La ce te gândești, Francisco ?

— La nimic. Hai să încercăm să dormim, prietene. Cine știe câte biserici și bisericuțe va trebui să vizităm mâine ! Vezi, să fii în formă, că părintele Lorenzini e un plimbăreț neobosit. Lui puțin îi pasă de gravitația sportivă, n-o să se lase până nu ne vede cu limba scoasă de-un cot.

Vorbise într-un ceas rău. A doua zi, mai sprinten ca oricând, părintele Lorenzini îi urcă într-un autocar ce traversă Roma și-i depuse la bazilica San Giovanni in Late-rano. Apoi fu rândul lui San Clemente, sau, mai precis, ceea ce ghizii, cu o expresie expeditivă, numeau „biserica inferioară a lui San Clemente". Părintele Lorenzini insistă să fie vizitată — biserică respectivă nu figura în program — și Francisco recunoscu că insistența nu era fără rost. În subsolul acela splendid găseai de toate : ziduri, coloane, pilaștri, nartex, naosuri, abside concentrice, scări și diverse alte lucruri mai mult sau mai puțin stranii, compunând un labirint fără egal. Era și un curs de apă subteran, natural, ce izvora dintr-un perete cu aspect de tuf și forma o adevărată cascadă.

Acolo, jos, învăluit în penumbră ori chiar înghițit de întunericul abia străpuns de razele câtorva lumânări, Francisco simți că îi lipsea aerul și întâmpină cu o veritabilă ușurare momentul când se întoarseră la suprafață. Autocarul îi duse la Forurile Imperiale, printr-o beție de lumină și spațiu. Francisco era distrus, terminat, dar fu nevoit să se resemneze răbdător cu încă o vizită, fie și sumară, a bisericii San Luca, aflată în apropiere, cu cupola ei sugestivă, un balon plin de lumină alburie.

Apoi părintele Lorenzini începu să discute cu șoferul. Voia să viziteze neapărat biserică Santa Maria de pe Via Lata, monument foarte important după părerea sa. Până la urmă, locurile demne de a fi văzute se dovediră mult mai numeroase decât fusese dispus să admită la început.

Șoferul scutura din cap cu hotărâre și, în chip de scuză, murmură o cantilenă greu de înțeles.

— Spune că la ora asta biserică e închisă, că traficul e prea intens și că nu poate pătrunde într-o zonă atât de aglomerată a orașului. Răbdare, băieți, vom încerca mâine, cu ceva mai mult calm.

Din fericire, a doua zi își petrecură o bună parte din timp cu vizita la catacombele lui San Callisto și nu mai avură când să treacă pe la bisericuța

din Via Lata. Părintele Lorenzini nu se mulțumi cu o „mică raită”, cât li se îngăduia turiștilor. Avea un permis special, eliberat de Comisia Pontificală de Arheologie Sacră — vrednicul bărbat se sculase devreme în dimineața aceea — și, grație aceluși permis, li se puse la dispoziție un ghid expert. Plimbarea subterană dură mai multe ore. Francisco și ceilalți umblau ca niște somnambuli, târându-și picioarele de oboseală. Grandoarea spectacolului nu era suficientă pentru a le reîncărca „bateriile” cu energie.

În dimineața următoare, trupul îndurerat al lui Francisco fu pe punctul de a se preda. Nici chiar Pircker, scufundat într-un nor de tânguieți sufocante, nu mai era în stare să se ridice din pat. Toți aveau moralul prăbușit, erau sfârșiți, fără nici un strop de entuziasm.

Părintele Lorenzini umbla furios prin camere, țipând ca un obsedat :

— Sus, trântorilor ! N-o să leneviți tocmai în dimineața asta, când Sfântul Părinte ține slujba pentru voi, la San Pietro ! Vă dau o jumătate de oră.

Cele treizeci de minute nu trecuseră încă și toți preoții marțieni erau deja în curte, gata să urce în autocarul ce urma să-i ducă la biserica vaticană, ca să participe la ritualul solemn.

Păstră o amintire vagă despre ceremonia care se desfășura, totuși, cu fast, în aclamațiile mulțimii împărțite în două. Erau de față înalți prelați, gărzile elvețiene în fastuoasele lor uniforme, iar muzica de orgă răsuna în întreg templul cu accente cerești, de o nemaipomenită puritate. Nu-și amintea nici măcar discursul ținut de papă în vreme ce ei stăteau țepeni în nava centrală, o alocuțiune interminabilă din care reținuse abia câteva cuvinte :

— Chiar mai înainte de a lupta cu ignoranța și cu rezistența celor ce vor asculta cuvântul vostru revelator — spusese papa cu o voce care-i ieșea sufocată de după masca de tifon — va trebui să învingeți scepticismul creștinilor ce se vor nimeri să asiste la opera voastră de evanghelizare.

Altceva nimic. Celelalte amintiri se evaporau în imagini vagi, încălecate într-o confuzie haotică. Își aminti că, după ceremonie, părintele Lorenzini voia să urce în cupolă cu ascensorul. Îngrijitorul îi bară trecerea, arătându-i o scară ce suia în spirală.

— Venim de pe planeta Marte, se rugase părintele Lorenzini și, fiindcă celălalt nu pricepea, încercase în latină : *Ex Stella Marte nomata venimus.*

În acest timp, el și colegii săi râdeau amuzați.

Își amintea orașul agonizant, care de sus abia putea fi bănuț sub o pătură densă de vapori de sulf, ulei ars și oxid de carbon.

9

(timpul memoriei)

Prima sa destinație fu planeta a patra a stelei Arcturus, în calitate de coauditor al părintelui Stanislaw Zielinski, un bătrân preot polonez care funcționa acolo de peste cincisprezece ani standard. Numai că pe Arcturus-4 nu erau alieni de evanghelizat, doar coloniști umani ce trebuiau asistați în crizele lor de adaptare pe o planetă unde clima îți influența fiecare gest și fiecare gând. Pe Arcturus-4 ploua aproape zilnic, în cea mai mare parte a anului. În zonele lipsite de păduri, cataligele se scufundau în noroaie până la o jumătate de metru, iar cerealele, când încolțeau, erau mereu gata să putrezească : tulpini îndoite și îmbibate de apă, spice grele, pe cale de-a se îneca în terenul vâscos, mustind ca o mlaștină.

Apoi, pe neașteptate, venea scurtul anotimp secetos, un soare torid se revărsa implacabil peste câmpurile umflate de apă și cât ai clipi zvânta culturile, amenințând să le transforme în terenuri aride. Într-o săptămână se termina culesul, dar mâna de lucru permanentă nu era suficientă și în fiecare an era nevoie să se recurgă la angajarea muncitorilor sezonieri, oameni intenționat abătuți de la rutele lor spre această planetă, ca să acopere urgența.

Acest simplu fapt stătea la baza tuturor tulburărilor ce împiedicau o îndrumare spirituală sănătoasă a coloniei. Mereu, la sfârșitul fiecărei veri, un mare număr de femei tinere rămâneau însărcinate cu complicitatea lucrătorilor sezonieri și multe mame de familie rupeau lanțul matrimonial, atrase de mirajul unor lumi mai solare și mai puțin deprimante. În luna culesului se întâmplau de toate : certuri, încăierări, jigniri. Întreaga populație intra în călduri. Atunci fiecare ungher, fiecare tufiș se transforma în alcov. Și erau

destul de dese orgiile și acuplările cu caracter promiscuu, în plină lumină a zilei, nesocotindu-se cele mai elementare reguli de pudoare.

— Lumea asta ar trebui exorcizată ! izbucni într-o zi părintele Francisco, în culmea mâhnirii. Aici domnește necontestat diavolul, care-și bate joc de toate predicile, sfaturile și avertismentele noastre.

La tânguirile acelea, părintele Zielinski zâmbea serafic și-și desfăcea brațele cu un gest de calmă resemnare.

— De ce vrei să-l superi pe diavol ? Oamenii ăștia trăiesc cea mai mare parte a anului în ceață, sub ploi torențiale sau, oricum, sub un cer întunecat și plumburiu, care nu lasă să pătrundă nici măcar o rază de soare. În aceste condiții, procentul de melatonină și de acetilcolină crește foarte mult și din pricina asta îi vezi aproape întotdeauna melancolici și deprimați. Apoi, deodată, fără să aibă răgazul unei adaptări progresive, se trezesc scufundați într-o mare de lumină și căldură, se trezesc pe jumătate goi sub biciul soarelui, încât pielea li se arde în două-trei zile. Nu te-au învățat la seminar ? Nu te-au învățat că de la pielea bronzată pornesc reflexe ce modifică producerea anumitor hormoni, că melatonina este blocată brusc și apare, prin forța lucrurilor, euforia și o nestăpânită poftă de viață ?

— O problemă de chimie, comentă el aproape cu dezgust. Am însă impresia că dumneavoastră, părinte Zielinski, vreți să le dați dreptate mai mult decât e cazul.

— Nicidecum. Am spus ce-am spus numai ca să te împiedic să tragi concluzii iraționale. Nimeni de aici nu trebuie să fie exorcizat. Ar fi poate necesară o vaccinare eficientă la apropierea perioadei secetoase. Dar de ani întregi mă lupt zadarnic să obțin o asemenea intervenție : autoritățile sanitare s-au dovedit întotdeauna surde la orice solicitare...

Pe Arcturus-4, părintele Francisco rezistă trei ani, cu singurul rezultat că nu reuși să câștige înțelegerea părintelui Zielinski și colecționează o lungă serie de insuccese. Într-o zi, în plină caniculă, o femeie de vârstă mijlocie îl atrase sub un pretext oarecare în căsuța ei și-i făcu o propunere obscenă.

Părintele Francisco îi scrisese imediat episcopului și în scurtă vreme obținut un prudent transfer pe a șaptea planetă a lui Altair, care nu era foarte departe, dar *Teilhard de Chardin* fu obligat la un viraj dificil, cu o destul de complicată

intrare în coridoarele continuumului spațio-temporal, ajungând mai întâi într-o zonă învecinată îndepărtatei constelații a Lebedei. Aproape o mie de ani-lumină parcurși în câteva zile, ca să ajungă la un sistem aflat abia la câțiva parseci !

Altair-7 era un punct nevralgic în geometria încălțată a rețelei de navigație spațială. Întreg traficul spre îngrămădirile deschise din Ursa Mare și din constelația Taurului, spre Părul Berenicei și dubla îngrămădire din Perseu, ca și spre nebuloasele globulare de felul celei din Hercule M 13, aflată la 34.000 de ani-lumină depărtare și la care se putea ajunge totuși în timp scurt, grație coridoarelor amintite, acest trafic trebuia să treacă în mod necesar prin Altair-7, o regiune privilegiată a spațiului, extrem de bogată în racorduri și scurtături.

Pe planetă trăiau 15.000 de oameni, toți lucrători comerciali, angajați în birouri de reprezentanță și la diverse firme de import-export, plus câteva mii de roboți cu sarcini specifice în enormele hangare presurizate ce înconjurau pistele de aterizare.

Preții erau doar paisprezece. Un număr mai mult decât suficient pentru asigurarea asistenței în cazul unei populații interesate numai de câștig și aproape indiferentă la orice fel de probleme spirituale.

Erau și alieni pe Altair-7. Umanoizi cu depline capacități de înțelegere și voință, așa scria în raportul Congregației De Propaganda Fide. Dar părintele Francisco avea serioase îndoieli în privința asta. Alienii de pe Altair-7 semănau cu mexicanii de odinioară, mereu obosiți, indolenți, șezând tot timpul la umbră, nehotărâți chiar și în fața celor mai evidente și mai spontane acțiuni.

Grație și aparatelor hipnopedice, după două luni părintele Francisco învățase limba, fără să obțină de altfel nici un avantaj în relațiile cu alienii, dimpotrivă... Cu cât vorbea mai mult cu ei, cu atât creștea în el neîncrederea în posibilitatea unui dialog profitabil. Era ca și cum ți-ai izbi capul de un perete.

— Cum te cheamă ? îl întrebă misionarul, într-o zi, pe unul dintre alieni, care părea mai isteț.

— Cum mă cheamă ? se bâlbâi cel întrebat.

— Da, care-i numele tău ?

— Numele meu ?

— Da, să auzim.

- Shoa-Shani.
- Shoa-Shani, și mai cum ?
- Shoa-Shani Taki-jè.
- Foarte bine, Shoa-Shani. Cum te simți ?
- Cum mă simt ?
- Da, cum ie simți ?
- Mă simt obosit.
- Unde locuiești ?
- Unde locuiesc ?
- Da, unde locuiești ?
- Cine, eu?
- Da, tu. Unde locuiești ?
- În vale.
- În ce sat ?
- În ce sat ?
- Da, care-i numele satului ?
- Numele?
- Da, numele.
- Shoa-Shani.

Părintele Francisco avea răbdare, dar ajuns aici preferă să nu mai insiste. Îi întoarse alienului spatele și din ziua aceea nu se mai adresă indigenilor.

Peste trei luni, se afla pe Eridan-3, unde timpul de percepție și de reacție al alienilor era încă și mai lent. În schimb, pe Aretusa, în constelația Corbului, indigenii erau plini de viață și prietenoși, însă aveau prostul obicei de a întrerupe discuțiile fără nici un motiv plauzibil, când te așteptai mai puțin. Dar locul unde părintele Francisco avea să-si trăiască momentele de frustrare cele mai intense fu Arras, satelit al celei de-a cincea planete din sistemul Spica.

Arras era, cam ca și Altair-7, un alt punct esențial pe rutele interstelare. Și tot ca pe Altair-7, alienii erau complet indiferenți față de prezența oamenilor și față de faptul că aceștia îi invadau pe zi ce trece cu avanposturile lor comerciale, cu pretențiile permanente de a-și extinde bazele și de a obține noi concesi.

Arrasienii erau hermafrodiți, trăiau în medie două sute de ani pământești și simțeau impulsul procreării doar de două sau trei ori de-a lungul existenței lor, impuls căruia i se supuneau îndărătnici, cu o detașare scârbită.

Păreau vegetali, mereu în meditație, izolați sau în mici grupuri tăcute, adepți ai unei logici a efectului care-i dădea părintelui Francisco fiori. Cuvântul cel mai des întâlnit în dialogurile lor extrem de concentrate era *grauko*, o vocabulă intraductibilă, însemnând ceva de genul lui „absurd, de neconceput, contradictoriu”.

— Dar la Dumnezeu vă gândiți vreodată ? izbucni mânios părintele Francisco, într-o zi când discuția devenise mai aprinsă ca de obicei. Voi considerați universul absurd, creația de neconceput, la fel și intervenția Domnului în aventura umană... Mă întreb: v-ați gândit vreodată la Dumnezeu?

— Dumnezeu ? Rog precizați conceptul.

Iar el să-și stoarcă mintea și să propună un concept de Dumnezeu care să fie universal acceptabil! Nu găsi nimic mai bun decât să-l citeze pe San Anselmo cu teoria sa ontologică, unde Dumnezeu apare ca o entitate „*quo maius cogitari nequit*”.

— Grauko ! răspunseră alienii de pe Arras. Grauko.

— Dar de ce grauko ? insista părintele Francisco. Dumnezeu poate rezolva toate problemele, poate răspunde la toate întrebările...

— Grauko. Și apoi... ce face Dumnezeu între timp ?

— Dumnezeu e primul motor imobil care se contemplă pe sine, răspunse părintele Francisco, gândindu-se la Aristotel.

— Nu. Un Dumnezeu creator al universului n-ar putea să nu se întrebe ce rost are totul și el însuși. Ba mai mult, s-ar gândi necontenit la un alt Dumnezeu, superior lui, un Dumnezeu la care totul s-ar putea raporta. Și așa mai departe. Nu, Dumnezeu e grauko, Dumnezeu n-ar rezolva nimic.

Poate că argumentul era vechi și ineficient. Poate că nu merita să le dea vreun răspuns alienilor de pe Arras. Rămânea totuși faptul de necontestat: cele cinci căi ale Sfântului Toma nu erau de-ajuns. Principiul cauză-efect îi lăsa indiferenți, pentru ei era un principiu care se învârtea după propria-i coadă. Prin urmare, era grauko.

Părintele Francisco rămase pe Arras patru ani, fără să fi izbutit să facă ceva. Mai rău încă : în propria sa credință se produsese niște fisuri pe care încercă să le înfrunte cum putea mai bine, cu căințe și rugăciuni. Așa că atunci când, după patru ani, îi sosi vestea transferului pe Rufus, a doua planetă a stelei Thuban din constelația Dragonului, se simți ușurat. Rufus era o planetă minieră, cu bogate zăcăminte de molibden, uraniu și diverse metale rare. Pe Rufus nu erau alieni. Era numai mizeria umană, dospind sub imensele cupole de metacrilat, prin kilometri întregi de galerie săpați în scoarța planetei ca să i se poată smulge comorile, absolut necesare pentru ca un unic sistem universal să se poată perpetua, cu orice preț. Există și un număr oarecare de criminali, oameni ce se făcuseră vinovați de infracțiuni foarte grave și care, pentru a avea acces la niște reduceri serioase ale perioadei de detenție, acceptaseră să muncească în infernul acela.

Condițiile de lucru erau cumplit de grele, aproape de limita suportabilității umane. Și asta în ciuda faptului că sarcinile cele mai dificile erau încredințate roboților, care trebuiau totuși controlați și supravegheați, dacă se doreau rezultate satisfăcătoare. Numai că acolo jos, la șase sute de metri adâncime, cu peste patruzeci de grade temperatură și cu apa raționalizată, nu era de glumit nici pentru minierii cei mai robuști. Seara zăceau toți, cu oasele frânte și deshidratați, pe saltelele lor de paie, în barăci mari pe care companiile miniere le aranjaseră după norme destul de discutabile. Foarte puțini erau cei cărora le mai rămânea energie să se ducă la cârciumă, unde găseau băutură de cea mai proastă calitate, unde jocul organizat era întotdeauna o escrocherie și unde prezența unui grup de femei ușoare, costelive și prost îmbrăcate, provoca inutil.

Încăierările, rănirile și crimele ajunseseră la ordinea zilei. Pe Rufus erau două clădiri destinate bisericii, întotdeauna goale. Slujbele religioase le mai urmăreau, din când în când, funcționarii companiilor miniere, administratorii magaziiilor, ajutoarele preoților și câteva prostituate. De mineri, nici urmă. Oamenii aceștia se îndepărtaseră de mult de cele sfinte și, cu toate că trăiau în cea mai cumplită disperare, nu simțeau nevoia să discute cu preotul.

Atunci părintele Francisco, încălcând interdicțiile precise ale părintelui O'Connor, superiorul său direct, începu să umble prin cârciumi. Dar nimănui

nu-i păsa de el, nimeni nu-l învrednicea cu o privire, ba mai mult, se alese numai cu rânjete acre, cu comentarii deocheate, iar o dată și cu două palme pe care un bețiv găsi de cuviință să i le tragă, fără nici un motiv serios. Alicia Hellogs, o prostituată, îi dădu o batistă să-și șteargă sângele ce-i curgea din buza plesnită.

Alicia fu prima persoană pe care părintele Francisco reuși s-o recupereze. Mergea des la el să se spovedească și uneori o făcea în ungherele mai întunecate ale cârciumii, sub privirile ironice ale colegelor. Părintele Francisco avea întotdeauna o vorbă bună pentru femeia aceea care îl implora cu fața încărcată de machiaj, cu lanțurile și cerceii ei mari, de aramă, zornăind când își scutura capul de disperare. Iar când Alicia muri de o boală cruntă ce se abătuse peste fizicul său deja slăbit și epuizat, el se duse la spitalul de pe Rufus să-i acorde maslul, de față cu alți bolnavi adunați în pavilionul de reanimare.

— De ce trebuie să mor chiar aici, pe planeta asta nenorocită ? N-o să-mi mai văd niciodată mama, copilul, casa din Missouri ? Ah, de-aș putea, de-aș putea să mă întorc la ei pentru o clipă...

— Te așteaptă un loc de liniște și pace, îi spuse părintele Francisco. Ai încredere în mila Domnului și multele tale păcate îți vor fi iertate.

Își dădu seama că vorbele lui, deși sincere și de bună credință, cădeau în gol și atunci rămase tăcut.

Alicia se dusesese, dar acum colegele ei îl căutau cu tot mai mare insistență. Nu le putea dezamăgi. Așa că își petrecea timpul printre certuri și invective, printre rivalități și răzbunări meschine. Predica lui împotriva violenței devenise un refren pe care aproape toți îl învățaseră pe dinafară.

În cârciumă era o mașinărie diabolică, principala cauză a disputelor și a certurilor adesea sângeroase ce se produceau în local. O mașinărie reglabilă, fixată în centrul mesei și formată din două mânere opuse, prin apucarea cărora doi adversari puteau să-și măsoare forța brațului. Mereu se afla în jurul mesei câte un grup care paria, iar încăierarea devenea inevitabilă. El era acolo, să dreagă nasurile rupte, să-i îngrijească pe răniți și... să predice calmul.

Într-o seară, un miner cu brațele tatuate, groase ca bârna, i se postă dinainte, roșu la față, cu ochii injectați de sânge.

— Ascultă-mă bine, popă! Vii aici ca să potolești violența, să predici pacea și buna înțelegere. Dar ai încercat vreodată să cobori în mină ? Ai încercat să stai acolo, dedesubt, zece ore în șir, cu termometrul gata să explodeze și doar cu un singur litru de apă pentru toată ziua ? Ai încercat vreodată ? Nu, n-ai încercat. Atunci, cum vrei să ne înțelegi violența ? Ce știi dumneata despre furia care clocotește în noi, despre dorința de-a sparge totul, care ne cuprinde seara ? Nu știi nimic. Le spovedești pe curve și strâmbi din nas când, noi, aici, ajungem la pumni. E o descărcare, pricepi ? O descărcare de care ai nevoie ca să simți că trăiești, pentru Dumnezeu ! Cea dintâi violență, cea mai mare, noi o suportăm, pe pielea noastră. Iar dumneata, care predici împotriva violenței, ai face mai bine să-ți îndrepti dojenile către cei patru papagali de la compania minieră care vin să te-asculte duminica la biserică. Cu ei trebuie să vorbești, ca să reducă orele de muncă, să respecte condițiile stabilite la semnarea contractului. Să ne trateze ca pe oameni, și poate că n-o să ne mai purtăm ca animalele. Ai înțeles ?

Părintele Francisco amuți. Probabil se albise la față, își dădu seama de asta din faptul că toți îl priveau compătimitor. În seara aceea, ieși din cârciumă umilit și derutat. Se gândi toată noaptea. În trei ani, de când era pe Rufus, nu i se întâmplase niciodată să fie nevoit să abordeze problema din acel punct de vedere.

— Nu trebuie să ne amestecăm, îl sfătui părintele O'Connor. În conflictele de muncă, Biserica trebuie să rămână neutră. Companiile miniere au monopolul asupra planetei, concesiune de care depinde însăși prezența noastră în aceste locuri. Dacă vor ei, pot oricând rupe înțelegerea cu Congregația De Propaganda Fide, alungându-ne ca indezirabili. Prin urmare, atenție, să nu ne facem dușmani în companiile miniere !

Dar când veni duminica, părintele Francisco uită cu totul de avertismentul părintelui O'Connor. Își ținu predica pe un ton calm și împăciuitor, însă nu se putu abține să nu-și îndemne credincioșii la o toleranță sporită în privința minerilor, *constrânși* să muncească în condiții atât de *inumane*.

A doua zi primi vizita domnului Rawling, administratorul delegat al companiei Roscoe & Svenson, cea mai mare dintre companiile miniere ale planetei.

— Ieri, după predica dumitale instigatoare, am ținut o adunare. Vin acum din partea tuturor și vorbesc în numele tuturor companiilor de pe Rufus...

După părerea domnului Rawling, un omuleț dichisit și chel ca o minge de biliard, condițiile minerilor nu erau deloc inumane, el putea garanta că toate companiile respectau cu strictețe normele stabilite de legislația în vigoare. Pe de altă parte, minerii nu erau constrânși, semnaseră de bunăvoie un contract care pretindea respectarea tuturor clauzelor, inclusiv a celei ce avea în vedere prelungirea schimburilor în funcție de nevoile producției.

— Și-apoi, hai să fim serioși, continuă omulețul, cu o voce mieroasă. Roboții fac muncile cele mai grele, minerii n-ar trebui să se plângă...

— De acord. Dar vă întreb, totuși, ați încercat vreodată să coborâți în mină ?

— Cine? Eu?

— Da, ați încercat vreodată să coborâți la șase sute de metri adâncime, unde aerul e irespirabil și peste măsură de cald ?

— Dar ce urmărești dumneata acum ? Ai început să faci pe sindicalistul ? Rămâi mai bine preot și, dacă vrei un sfat, ține-te departe de cârciumi și de lumea ce ți-ar putea leza reputația, care deja se clatină.

Fusesse avertizat cât se poate de clar. Însă părintele Francisco nu se dădu bătut. Pe Rufus nu exista un sindicat al minerilor. Sau, mai bine-zis, funcționa un sindicat alb, emanație patronală, subvenționat mai mult sau mai puțin pe față de companii, ca să acționeze ca tampon în conflictele de muncă, înăbușind din interior orice tip de revendicare prin golirea sa de un conținut eficient.

Să ia legătura cu sindicaliștii domesticiți ar fi fost inutil, ba chiar periculos. Mai bună era acțiunea de influențare exercitată asupra unei singure persoane, ori de câte ori se ivea ocazia, prin aluzii indirecte, prin comentarii și discuții aparent nevinovate, dar care aveau menirea de a trezi în ascultători o conștiință amortită.

— Dar bine, ce trebuie să facem ? izbucni Mac Farland, bărbatul cu brațele tatuat.

Erau mulți, în seara aceea, pe lângă masa părintelui Francisco. El pricepu că venise momentul să vorbească limpede, fără ocolișuri.

— Ar trebui să faceți grevă, zise calm. Ar trebui să faceți grevă cu toții, până când compania va schimba condițiile, până când revendicările voastre vor fi îndeplinite.

— Imposibil! strigară toți într-un glas. Greva e o formă de protest nepermisă. Până și sindicatul ar fi împotriva. Și-apoi, cine să pună trei mii de mineri în acord ? Cine ar avea tăria și puterea de convingere cu care să obțină de la noi toți, care nu suntem deloc uniți, respectarea unui consemn atât de important ?

— Calm, calm ! porunci părintele Francisco. O grevă nu-i o treabă ce se poate pregăti în douăzeci și patru de ore. Trebuie multă răbdare, e nevoie de sacrificii considerabile. Și trebuie așteptat momentul potrivit, trebuie declanșată, bunăoară, cu o lună înainte de data livrării materiei extrase, ca să existe riscul ca, atunci când cargourile vor coborî pe planetă după minereu, să nu găsească nimic de încărcat. În plus, cineva trebuie să învețe să saboteze roboții. Și va trebui să începeți încă de pe acum să faceți provizii de alimente, ca să puteți rezista când se va opri lucrul. O să fiți hărțuiți mult și nu va fi ușor, dar în cele din urmă companiile vor fi nevoite să cedeze.

Astfel, părintele Francisco se pomeni, încetul cu încetul, amestecat în jocul acela periculos. Pusese în mișcare un mecanism ce nu mai putea fi oprit, cu implicații care îi scăpau și ale cărui consecințe nici el nu le putea evalua, știa doar că nu promiteau nimic bun.

Deseori se întreba dacă purtarea lui era permisă, ori era condamnată, dar își acorda întotdeauna iertarea. Fiindcă printre păcatele care cereau pedeapsă înaintea lui Dumnezeu figurau plata proastă pentru muncitori și oprimarea popoarelor. Și era limpede că populația de pe Rufus era alcătuită din mineri prost plătiți, oprimați și abrutizați în așa măsură, încât nu se supuneau nici celor mai elementare legi creștine. Nu, el nu greșea, așa că nu trebuia să-și reproșeze nimic, era cu conștiința împăcată. Se plângea numai de faptul că nimerise într-un loc unde nu existau alieni, unde toți anii aceia lungi, cheltuiți cu pregătirea carierei de misionar, păreau în cele din urmă inutili, duși pe apa sâmbetei.

Cu pregătirea aceea meticuloasă a grevei, mai trecu un an. Duminica, biserica era acum mereu ticsită, iar părintele O'Connor se minuna, nereușind

să priceapă cum de minerii aceia, cărora la început nici prin cap nu le trecuse să intre într-un lăcaș sfânt, veneau acum nesiliți de nimeni, și cu atâta perseverență.

Apoi, pe Rufus debarcă Sara Sciunnach, o brunetă mărunțică și isteată, de profesie geolog. Era angajată la compania Roscoe & Svenson și venea în locul unui alt geolog, căruia îi expirase contractul. Era tânără, destul de frumoasă, de religie ebraică. Părintele Francisco o simpatiză imediat pentru firea ei deschisă, lipsită de prefăcătorii, și pentru felul cum se purta față de mineri, cu o familiaritate considerată de mulți drept exagerată.

Pe măsură ce trecea timpul, părintele își petrecea tot mai puține seri în cârciumă și tot mai des, după apusul soarelui, se afla acasă la Sara Sciunnach, evreica. Femeia îl invita la cafea, nu era nimic rău în asta, el se prezenta cu sticluta de apă și aștepta încurcat deoparte, până când ea prepara licoarea. Îi plăcea să stea de vorbă cu Sara, să-i asculte lungile monologuri ce semănau cu spovedaniile, iar apoi, la rândul său, să-și deschidă sufletul în fața ei, împărtășindu-i toate incertitudinile care-l torturau. Uneori rămâneau tăcuți și atunci în privirile femeii se citea o suferință din fața căreia se retrăgea tulburat, înspăimântat de imaginile și gândurile provocate în el însuși de ochii aceia adânci.

Până când, într-o seară — era atât de târziu că nu putea fi justificată în nici un fel prezența lui în casa femeii — se auziră bătăi în ușă. Era domnul Rawling, administratorul companiei Roscoe & Svenson. Fără să se arate mirat, omulețul îi aruncă o privire distrată părintelui Francisco, apoi se întoarse spre Sara.

— Iartă-mă că te deranjez la ora asta. Dar mâine dimineață trebuie făcut un foraj acolo jos, la nivelul cincii. Dumneata cunoști deja datele problemei. Poți folosi la discreție stâlpii de sprijin și ambransamentele pe care le consideri necesare, dar găsește soluții pentru încă o galerie. Producția nu poate scădea fără riscul de a compromite următoarea livrare.

Plecă aproape imediat, însă vraja se rupsesse. Stăpânit de un ciudat sentiment de vinovăție, părintele Francisco își luă și el rămas bun. Petrecu o noapte agitată, venise momentul favorabil pentru declanșarea grevei, dar el

simțea că, în ciuda tuturor măsurilor luate, a abilității lui și a zilnicelor acțiuni de convingere, până la urmă ceva tot n-avea să meargă.

A doua zi, Sara Sciunnach coborî la nivelul cinci împreună cu un mic grup de tehnicieni. Se întoarse la suprafață după șase ore, clătinând din cap.

— Imposibil, zise. Bolta e putredă, pereții friabili ca un biscuit. Să sapi un al șaselea nivel ar fi ceva absurd. Chiar dacă am încerca să facem o punte din beton, tot s-ar nărui totul!

— Cum adică ? zberă administratorul Rawling. Trebuie să găsești o soluție... pentru asta te plătim.

Sara dădea mai departe din cap.

— Mai devreme sau mai târziu, prăbușirea va fi inevitabilă. Eu n-am de gând să-mi asum răspunderea...

— La naiba ! Înjură omulețul. Ne pierdem vremea cu discuții inutile.

— Discutăm despre vieți omenești, i-o tăie scurt femeia. Ori vreți să transformați mina în cimitir ?

Între timp, Mac Farland se postase la rampa elevatoarelor, să facă de gardă împreună cu minierii cei mai hotărâți.

Greva începuse.

Nu-și mai amintea trăsăturile lui Van Buren. Trecuseră prea mulți ani din ziua când jucase ultima partidă de șah. Își amintea succesiunea mișcărilor, atacul acela insistent, înverșunat, împotriva regelui negru constrâns să alerge pe toată tabla de șah, până promise mat în ultima tranșee a albului. Partida îi venea în minte în momentele cele mai neașteptate, uneori chiar în timpul slujbei, dar chipul adversarului său nu, trăsăturile rămâneau confuze și, oricâte eforturi ar fi făcut, nu reușea să limpezească imaginea care, până la urmă, dispărea într-o pastă groasă.

Și totuși, când îl văzu apărându-i în față, alături de părintele O'Connor, care-l condusese la el, în casa parohială, îl recunoscu imediat.

— Părintele Hendrik Van Buren, presupun.

— Exact.

Era inutil să întrebe de motivele acestei vizite, le cunoștea prea bine. Van Buren rămăsese tot timpul pe Marte și făcuse carieră, devenind mâna dreaptă

a episcopului, un vicar însărcinat să bată galaxia întreagă, controlând activitatea misionarilor. Iar acum, omul acela pe care cu ani și ani în urmă îl umilise atât de tare în fața tablei de șah și în prezența întregului seminar din Civitas, venise pe Rufus și era acolo, dinaintea lui, gata să-l trateze cu toată asprimea, să-i judece purtarea, de bună seamă nu fără intenții răuvoitoare.

— Cum merge treaba, părinte Morales ?

El nu răspunse. Se duse să aprindă ochiul de gaz sub ibricul de cafea și, pe furiș, îl studia pe intrus : părul de un blond cenușiu și ochii albaștri, ca de gheață, eleganța hainei preoțești, mulată pe talie, cu o croială impecabilă, și manierele afectate, fals curtenitoare...

— O să binevoiți să mă scuzați că vă ofer o cafea ceva mai mică, spuse părintele Francisco. Aici, pe Rufus, e apă puțină.

Celălalt făcu un gest de nepăsare și începu imediat interogatoriul.

— Ultimul dumitale raport e de acum trei luni. Ni l-a predat un cargou ce venea de pe Altair-7...

— Îmi închipui ce supărat este Excelența Sa, comentă părintele Francisco. Din păcate, comunicarea directă și imediată va rămâne o dorință iluzorie până când se va descoperi un sistem de comunicații subspațial.

— De acord, conveni Van Buren, destul de deranjat de întrerupere. Spuneam că ultimul dumitale raport e de acum trei luni. Dar între timp ne-au parvenit informații despre ce se petrece pe Rufus. Aici domnește haosul. Și, după câte se pare, dezordinea a început atunci când dumneata, părinte Morales, ai debarcat pe planeta asta. Ce ai de spus în apărare ?

— Scuze, încercă să obiecteze părintele Francisco. Dar dumneata ești aici ca să-mi controlezi comportarea ca preot ori să te informezi asupra condițiilor sociale ale planetei ?

— Atenție, părinte Morales ! Ai obținut un consens important în rândurile populației, așa mi-a spus părintele O'Connor și n-am nici un motiv să mă îndoiesc de asta. Dar nu te-ai limitat să predici Cuvântul, dumneata i-ai incitat pe mineri la revoltă, practic i-ai organizat în revendicările lor față de companii, instigându-i la lupta de clasă, sursă a unor dezordini fără sfârșit...

— Pur și simplu m-am plasat de partea celor slabi și oprimați...

— Atenție, părinte Morales ! Am debarcat acum trei ore și a fost suficient să schimb două vorbe cu responsabilii companiilor miniere ca să înțeleg cum stau lucrurile. Aici este o grevă, o grevă generală care ține de paisprezece zile, iar greva asta ai organizat-o dumneata, ca un perfect iresponsabil. Și mai e ceva. Sunt informat că în această necugetată și condamabilă activitate ai cerut și ai obținut sprijinul unei oarecare Sara Sciunnach, o evreică, cu care întreții și un raport de... strânsă familiaritate, nepotrivit, cât se poate de nepotrivit pentru un preot.

— Sara n-are nici un amestec. Toate astea sunt calomnii.

— Poate că-s calomnii, dar cu un netăgăduit sâmbure de adevăr. Din toate aceste lucruri, imaginea bisericii iese șifonată și păgubită. Am să-l informez pe Excelența Sa, îi voi face cunoscut fiecare amănunt, fii pe pace...

Van Buren zâmbea sardonice. Făcu o pauză lungă, ce păru interminabilă, apoi adăugă:

— În urmă cu mulți ani, jucând o partidă de șah pe care mi-o amintesc și acum ca pe un coșmar, m-ai obligat să accept matul pe prima linie a tablei, acolo unde așteptau regele și turnul dumatiale. M-ai învins, silindu-mă să intru pe liniile, în teritoriul, în casa dumatiale. Ei bine, la distanță de atâția ani, iată-mă din nou în bastionul dumatiale, mă înțelegi. Dar de data asta n-am venit să primesc mat, ci să ți-l dau!

10

(timpul prezent)

— E timpul, zicea Eusebio, scuturându-l de umăr. Umbra a ajuns la tufiș.

Părintele Francisco, trezindu-se, căscă lung, de trei sau patru ori. Își săltă cu greu spinarea, se frecă la ochi. Apoi râgâi. Când izbuti să se ridice de tot, simți că picioarele îl dureau insuportabil.

Eusebio continua să-l îmboldească, împungându-l în șold cu vârful sarbacanei. În cele din urmă, după ce trase o mică sudalmă, părintele Francisco luă de jos arma și porni pe urmele indigenului.

Poteca abia se vedea. Galbenă și aspră, iarba îi ajungea până la piept, așa încât la fiecare cotitură scundul Eusebio dispărea, înghițit de vegetație. Terenul, care dintr-o dată deveni uscat și prăfos, era plin de furnici mari, aurii. Repetatele înțepături în glezne și în pulpe îl obligară să grăbească pasul. Din fericire, mușchii gambelor, acum încălziți, nu-l mai dureau și reușea să se țină de însoțitorul său.

După o oră de mers, savana dispăru ca prin farmec. Un luminiș larg de vreo trei sute de metri se deschidea înaintea lor și imediat mai încolo creștea mărăcinișul rar al zonei mlăștinoase.

Apa era plumburie și băltită. Eusebio și părintele Francisco o apucară pe o fâșie de teren ce șerpua la numai patru degete deasupra nivelului apei. Uneori, pasarela aceea naturală se ramifica ori se întrerupea, dar cei doi reușeau întotdeauna să calce pe uscat, grație unor legături de nuiele puse de alții în chip de podeț. Într-un loc unde apa era mai adâncă și întreruperea mai mare, cineva construisese o punte rudimentară.

La un moment dat, limba îngustă de pământ se termina brusc. Bule de gaz ieșeau din mlaștină, producând un bolborosit surd, înfundat.

Părintele Francisco își pierdu răbdarea.

— Acum ce facem ?

Eusebio se întoarse pe propriile urme. Se uita la apă când în stânga, când în dreapta, printre săbiile violete și albăstrii ale vegetației crescute în vecinătatea bălților.

— Cauți pluta de care mi-ai vorbit ? întrebă părintele Francisco.

— Da. Ar trebui să fie aici, pe aproape.

— Poate s-a scufundat.

— Nu, aprecie Eusebio. N-a trecut nici o lună de când am folosit-o ultima dată. O plută nu se scufundă așa de repede.

— Or fi folosit-o alții între timp, mai încercă misionarul. Dumnezeu știe unde ți-o fi pluta !

— N-o putea folosi nimeni fără îngăduința mea. Acesta e încă teritoriul tribului meu, iar șeful sunt eu.

Puse jos desaga, sarbacana și celelalte lucruri. Apoi, cu grijă, își dădu drumul în apă și se îndepărtă, înotând spre o altă fâșie de pământ, aflată la o sută de metri distanță.

— Uite-o ! strigă de departe Eusebio.

Părintele Francisco îl văzu ieșind din apă de la talie în sus, apoi săltându-se pe plută cu vizibil efort. În picioare, silueta păroasă începu să mânuiască o prăjină lungă, înălțând-o și scufundând-o într-o parte și-n alta.

De bine, de rău, pluta se apropia. Când o văzu de aproape, părintele Francisco nu putu să-și ascundă dezamăgirea. Zadarnic îl îndemna Eusebio să urce pe ea. Încruntat, ședea nemișcat lângă desagă, cu picioarele încrucișate, și dădea din cap. Se îndoia că ambarcațiunea aceea șubredă i-ar putea ține pe amândoi. Apoi, după un calcul rapid, înțelese că temerile îi erau neîntemeiate. Pluta avea aproape doi metri lățime și cinci în lungime, era făcută dintr-un strat dublu de trestii foarte ușoare, cu mijlocul complet gol. Într-adevăr, intra foarte puțin în apă, de parcă ar fi fost din lemn de plută. În ciuda aparențelor, suporta cu ușurință o povară de cinci chintale.

Părintele Francisco își făcu curaj și se așeză în mijlocul ambarcațiunii, pe legătura de trestii transversale ce servea drept racord. Eusebio stătea în poziție verticală, la spatele lui, cu picioarele ușor depărtate, ca să-și mențină mai bine echilibrul.

Încet, pluta înaintă prin Mlaștina Mare, și deși Eusebio împingea cu prăjina destul de atent, tangajul fu inevitabil. Când partea din față, când cea din spate se scufundau cu câțiva centimetri, iar apa murdară pătrundea spre mijloc, udând picioarele și fesele misionarului, înainte de a se retrage prin spațiile libere dintre trestii.

Resemnat, părintele Francisco ridică desaga și și-o puse pe umăr. Ținea arma pe genunchi și, cu mâna liberă, alunga puricii de mlaștină care săreau din apă cu sutele, năpădind pluta și cățărându-se apoi pe tunica lui.

Deodată, simți că i se face rău. La început nu reuși să priceapă de unde venea senzația asta. Nu de la mâncarea grețoasă pe care o ingerase și nici de la mișcarea neîntreruptă a rudimentarei ambarcațiuni. Pricina era mai degrabă duhoarea emanată din apă ori poate lipsa totală a unui punct de referință.

Sub imensa cupolă a vegetației, lumina solară curgea uniform și difuz. Peisajul palustru era monoton, perfect identic, indiferent de direcția în care își îndrepta privirea. Peste tot nu erau decât trunchiuri negre ieșite din apă, cu ramuri ce atârnau pline de frunze vâscoase.

Eusebio conducea pluta decis, se mișca în deplină siguranță prin învălmășeala vegetală, prin galeriile acelea verzi, atât de înguste și de amenințătoare încât păreau labirinturi fără ieșire. Deseori, ca să evite niște obstacole ivite brusc în cale, era nevoit să cotească pe coridoare laterale, iar deodată schimbările de direcție nu păreau să aibă nici un motiv.

Mlaștina Mare era de o sută de ori mai întinsă decât cea din apropierea satului, prin care părintele Francisco mai fusese cu diferite prilejuri. Era un adevărat labirint care, prin uniformitatea, prin monotonia lui, producea deprimare și disperare.

— Unde naiba mă duci? Întrebă misionarul. Hei, Eusebio ! Mergem în infern?

11

(timpul memoriei)

— Ah, reverendul! ciripi domnișoara Kingsdale, așezând pe birou ceașca de ceai și ieșind în întâmpinarea lui.

Era ușoară, vaporosă, abia de atingea podeaua. Părintele Francisco o fixa speriat. Nu mai văzuse niciodată o femeie îmbrăcată atât de sumar: fustă mini, espadrile și o bluză transparentă ca tifonul.

— Bine ați venit pe Geron, ciripi iarăși domnișoara Kingsdale.

Îl luă pe părintele Francisco de braț și-l duse într-un colț.

— Ocupați loc, zise, arătându-i un fotoliu ergonomic. Comandantul Mac Kinley va fi reținut încă o jumătate de oră. Ce pot să vă ofer ca să vi se pară mai ușoară așteptarea ?

Părintele Francisco lăsă să-i scape un mic gest de suferință. Încăperea era mare și luminoasă, supraîncălzită, deși aveau aparat de aer condiționat și,

În plus, mirosea puternic a plastic și a medicamente. Lângă una din cele patru uși de sticlă ce dădeau spre terasă și spre parc, stătea altă fată, și ea îmbrăcată sumar, aplecată asupra unui telescriptor. Și mai zări una la pupitrele centralei telefonice, pe jumătate ascunsă de un paravan din polistiren expandat. Aceasta din urmă era goală de la brâu în sus, cu o coamă lucitoare și un șirag de corali la gât.

Părintele Francisco întoarse capul, jenat.

— E foarte cald, zise domnișoara Kingsdale pe un ton obișnuit, dar poate că această constatare era menită să justifice propria ei ținută și pe aceea, încă și mai îndrăzneată, a colegei sale. Am să vă comand un suc de grepfruit cu gheață.

El protestă, cu un gest încurcat. Își puse pe genunchi geanta de voiaj și o deschise, ca și cum ar fi vrut să vadă ce era înăuntru, dar apoi, imediat după plecarea domnișoarei Kingsdale, lăsă iarăși brațele în jos și rămase nemișcat, cu privirea ațintită dincolo de ferestre, unde o bogată vegetație albăstruie închidea peisajul. Păsări cu un penaj intens colorat intrau și ieșeau din frunziș cu țipete ascuțite. Iar deasupra — un cer verde ca fierea, cu nuanțe de violet din ce în ce mai șterse.

După care nu-și mai dădu seama de nimic. Pe Marte și pe Rufus era o lumină blândă, difuză, uneori palidă și obscură. Nu era obișnuit cu o lumină atât de intensă. Părintele Francisco închise ochii și se scufundă într-o ațipeală molesitoare, întreruptă din când în când de zgomotele telescriptorului ori de bruștele semnale acustice ale centralei telefonice.

Mintea lui reveni la discuția penibilă pe care-o purtase cu cardinalul, în urmă cu câteva zile. La scurtă vreme după vizita părintelui Van Buren pe Rufus, primise ordin să se întoarcă imediat. Iar el acceptase să se supună, abandonându-i pe mineri propriului lor destin, la mijlocul unei greve care, fără sprijinul lui, mai devreme sau mai târziu ar fi eșuat. Eminența Sa cardinalul Todisco fusese aspru, întrecând orice așteptare.

— Biografia dumitale, vorbise acesta scurt și răspicat, este un lung șir de insuccese. Nu mai știu unde să te trimit, părinte Morales. Mai există o singură planetă, eventual, unde ai putea încerca să te salvezi...

Și numise planeta Geron, Gheena spațiului, care garanta moartea precoce oricui s-ar fi aventurat acolo. Și totuși, într-o pornire de autocompătimire, dar și din dorința conștientă de a se pedepsi singur, își plecase capul, supus.

— Merg pe Geron, spusese aproape plângând. Mă voi duce să mor pe Geron. Binevoți, Eminența Voastră, să-mi dați binecuvântarea.

Văzu ca prin vis lume umblând încoace și încolo, mai ales tineri în șort, care duceau scrisori, auzi din când în când șoapte confuze, râsete, apoi văzu un pahar înalt, plin cu ceva galben, sâni bronzați și rotunzi ai domnișoarei Kingsdale, care se apleca peste măsuță.

Era pe Geron, începuse ultima sa aventură. Lumina aceea era insuportabilă, iar somnolența îl copleșea, tot mai nesățioasă. Părintele Francisco închise ochii și se predă.

— Haideți, părinte, ciripi domnișoara Kingsdale. Comandantul Mac Kinley vă așteaptă.

Părintele Francisco clipi de două-trei ori, își trecu instinctiv peste față palma ca un evantai, apoi, brusc, se ridică atâta cât era de înalt. Geanta de voiaj se rostogoli pe jos. Se aplecă stângaci s-o ridice și lovi cu genunchiul măsuța joasă, răsturnând paharul cu suc.

Părintele Francisco se înroși ca un copil. Dar domnișoara Kingsdale păru că nu observă.

— Veniți, spusese ea, simplu.

Mergeau pe un coridor lung și îngust, luminat de globuri cu lumină polarizată. Fata apăsă un buton de pe rama ușii de duraluminu. Când se aprinse becul verde, îi făcu semn să intre și plecă, zâmbind.

Camera era mică, aproape minusculă, un fel de celulă, doi metri și jumătate pe trei, dar pe birou se aflau patru telefoane și un interfon cu douăsprezece butoane.

— Bine ați venit pe Geron, salută comandantul cu o frumoasă voce de bariton.

Își ridică ușor pieptul și întinse mâna peste telefoane. În strânsoarea de o vigoare bărbătească, părintele Francisco simți o palmă uscată și aspră.

Spre deosebire de majoritatea comandanților de pe stațiile planetare, Mac Kinley nu purta mustață și nici nu era pe jumătate chel. Mac Kinley era tânăr, la vreo treizeci de ani, cu fața complet netedă, bine rasă și cu o bogată chică roșcată, de nuanța aramei. Avea chipul larg, gura mare, bărbia energică și pomeți pronunțați. Iar pieptul, de dincolo de birou, era plin de o vigoare mereu pe punctul de a deborda.

Părintele Francisco aproape că se simți rușinat de mâinile lui moi și umede. Se așeză în micul fotoliu rotativ, își prezentă documentele și așteptă în liniște, lăsându-i celuilalt întreaga inițiativă a unui dialog.

Comandantul părea că se uită în fugă peste hârtii, dar preotul înțelese că le studia, de fapt, cu multă meticulozitate.

— Bine ! bombăni Mac Kinley, mușcându-și buza superioară. Bine, foarte bine.

Apoi se întoarse pe neașteptate, deschise un dulăpior-bar din dreapta lui și scoase o sticlă și două pahare.

— Am aici un whisky scoțian autentic, zise. Scoțian ca mine ! Ciocnim un pahar pentru că intrați în colectivitatea noastră ?

— Sunt aproape abstinent, mărturisi el cu o jenă prost ascunsă, dar o să ciocnesc cu multă plăcere.

Licoarea îi șerpui prin stomac ca o lavă incandescentă. Își simțea traheea în flăcări, plămânii îi ardeau, iar aerul din jur părea că se împuținase brusc.

Părintele Francisco își întoarse capul și-și plimbă de mai multe ori privirea de-a lungul pereților înguști, fără ferestre, ca ai unui buncăr.

— E mic biroul, admise Mac Kinley, ca și cum i-ar fi citit gândul.

Tuși, rupse vârful unui trabuc și-l aprinse, trăgând fumul cu multă râvnă.

— Urăsc spațiul, adăugă.

Părintele Francisco nu izbuti să-și rețină un sughiț. Mac Kinley începu să râdă, dând dezamăgit din frumosul său cap leonin.

— Mă întreb ce credeți oare c-ați putea găsi pe o planetă ca Geron. Aveam nevoie de un agrimensur, de un geolog și de doi electricieni. Și ei îmi trimit un preot!

Francisco ridică din umeri, plin de umilință.

— Acolo, în actele mele, e explicat totul. O să fac tot posibilul să nu deranjez pe nimeni...

Mac Kinley își înălță sprâncenele dese. Se mai uită o dată peste scrisorile de recomandare, oprindu-se pe ici, pe colo, apoi aruncă deoparte dosarul, plictisit.

— Vă repartizez o locuință în sectorul nord-vestic al bazei, zise cu o voce care devenise subit seacă și birocratică. Veți putea să vă desfășurați activitatea când și cum veți crede de cuviință, bineînțeles, în așa fel încât să nu creați neplăceri bunului mers al treburilor de aici. Mă înțelegeți, părinte! Eu trebuie să răspund de eficiența a patru sute de persoane, repartizate în douăzeci și șase de sectoare. Sunt patru sute de oameni cu un echilibru extrem de fragil, sensibili chiar și la cea mai mică tulburare...

Părintele Francisco își ridică brusc capul.

— Domnule comandant, rosti pe un ton categoric. N-am venit pe Geron ca să mă ocup de personalul bazei. Am venit pentru indigeni.

Mac Kinley, care făcuse gestul de a apuca iarăși sticla, rămase nemișcat o vreme, înțepenit ca într-o fotogramă, apoi își trase mâna înapoi pe masă. Fața i se înroșise, congestionată, iar în ochi avea acum o expresie de uimire amestecată cu supărare.

— Dacă ați venit pentru indigeni..., mormăi el.

N-avea în voce nici cea mai mică urmă de aprobare.

— Nu vă înțeleg. Chiar ați venit ca să vă ocupați de geronieni ?

— Da, sunt misionar. Scopul pe care mi-l propun este să-i evanghelizez.

Mac Kinley își mai turnă o porție de whisky.

— Geron e o planetă imposibilă, zise. Geronienii sunt aproape niște maimuțe.

— Geronienii au un suflet, surâse părintele Francisco. Sunt oameni ca și noi, în ciuda aspectului exterior, și au darul liberului arbitru.

Comandantul făcu un gest de nemulțumire.

— Ce știți dumneavoastră ? Ați învățat lucrurile astea din cărți ori din microfilmele făcute de preoți. Realitatea de pe planetă e cu totul alta, iubite părinte. Credeți-mă, aici n-o să faceți nici-o brânză, ca să folosesc o expresie arhaică.

Părintele Francisco zâmbi iarăși.

— Succesul unei misiuni ține de voia Domnului și de bunăvoința noastră...
Și de respectarea anumitor convenții.

Mac Kinley îl privi cu suspiciune.

— Convenții ? Fiți mai explicit, părinte.

— Scrie totul acolo, în hârtii, repetă împăciuitor părintele Francisco. Există acorduri precise între Conducerea Interstelară și DPF...

— DPF ?

— Da, Sfânta Congregație De Propaganda Fide, adică organizația de care, *grosso modo*, depind. În sfârșit, după cum prevede acordul, dumneavoastră trebuie să-mi dați tot concursul pentru ca eu să-mi pot duce la bun sfârșit mandatul. În ce mă privește, voi încerca să-mi reduc pretențiile la strictul necesar.

— Dar eu am pregătit tot ce vă trebuie! Își pierdu răbdarea Mac Kinley. O locuință în sectorul nord-vestic, hrană de cea mai bună calitate, opt bonuri pe săptămână pentru lucruri de prima și a doua urgență, plus curierul diplomatic o dată la trei luni. A, desigur, o să vă pun la dispoziție și un elicopter cu pilot, să zicem, de două ori pe săptămână, ca să-i puteți vizita pe indigeni și să stați de vorbă cu ei. Cunoașteți limba geronienilor ?

— Cred că da, am făcut un curs hipnopedic intensiv în timpul călătoriei. Dar problema e alta, domnule comandant. Nu vreau să mă stabilesc aici, la bază, și nici la vreun punct instalat în altă parte a planetei. Intenționez să stau printre indigeni, să trăiesc la fel ca ei, așa cum se cuvine unui misionar care se respectă.

Mac Kinley era gata să explodeze într-un râs sarcastic. Reuși totuși să se abțină.

— În felul acesta n-am să deranjez pe nimeni, continuă părintele Francisco. Îmi vor fi de ajuns un cort și ceva conserve, doar pentru perioada de acomodare...

— În felul acesta o să mă deranjați pe mine foarte tare, îl întrerupse Mac Kinley. Dacă într-adevăr aveți de gând să vă stabiliți în mijlocul triburilor geroniene, eu va trebui să vă supraveghez de la distanță și să vă asigur protecția. Știți oare ce presupune asta ? Și să nu-mi spuneți, vă rog, că n-

aveți nevoie de protecție ori că vă ajunge ochiul atoatevăzător al lui Dumnezeu ! Aici, pe Geron, eu răspund de tot ce se întâmplă, chiar și de un coș care-o să vă iasă pe nas.

Părintele Francisco se pregătea să dea o replică, dar în clipa aceea unul din cele patru telefoane începu să țârie și Mac Kinley ridică imediat receptorul. În vreme ce vorbea, sună alt telefon, apoi al treilea. Timp de vreo două minute, misionarul asistă la un dans încrucișat al receptoarelor care treceau dintr-o mână a comandantului în cealaltă, apoi pe masă, apoi în furcă, apoi iarăși în mâna lui Mac Kinley, iar el înjura și răspundea monosilabic. La un moment dat, începu și interfonul să zumzăie ca un bondar, iar beculețele roșii clipeau cu insistență.

Mac Kinley deconectă aparatul, apăsând întrerupătorul general. Apoi, plictisit, trânti cu furie receptoarele, fără să-i pese dacă nimeriseră în furcă sau nu.

— La dracu' cu toți! hotărî el.

Acum se ridică și-mi arată ușa, gândi părintele Francisco, oarecum încurcat.

Dar Mac Kinley nu se ridică. Își luă mâinile de pe birou, sprijinindu-și-le pe brațele scaunului. Abia atunci părintele Francisco observă că brațele scaunului erau prevăzute cu două șiruri de butoane de diverse culori.

Văzu scaunul rotindu-se cu nouăzeci de grade și alunecând silențios pe lângă peretele din fund, apoi rotindu-se din nou și ieșind de după birou.

— Mergem ? îl invită cu voce seacă Mac Kinley, oprit în fața lui.

Ochii părintelui Francisco explorară într-o succesiune rapidă diversele părți ale scaunului mobil, brațele, firele încâlcite ce duceau spre cutia de dedesubt. Apoi privirea i se opri unde n-ar fi trebuit, fiindcă pantalonii erau îndoiți aproape imediat sub încheietura picioarelor, în locul unde corpul lui Mac Kinley se termina brusc, absurd și inacceptabil.

N-avea să știe niciodată cât timp rămăsese împietrit, ca hipnotizat. În cele din urmă, izbuti să-și ridice privirea și să se uite în ochii comandantului.

Mac Kinley zâmbea ironic.

(timpul memoriei)

A doua zi dimineța, pe când se rădea, se auziră bătăi în ușă.

Tânărul din prag era înalt și subțire, cu o geantă pe umăr; avea un ten măsliniu și mustăți abia mijite.

— Sunt doctorul Gérard Rivière, declară el. Comandantul Mac Kinley m-a pus la dispoziția dumneavoastră.

Preotul se trase deoparte, își mângâie obrazul proaspăt ras și arătă cu bărbia spre balansoarul de lângă ușa de sticlă ce dădea în verandă.

— Termin într-o clipă, îl asigură, întorcându-se la oglinda lavaboului. Scuzați-mă, cum ați spus că vă cheamă ?

— Numele meu complet este Gérard Etienne Rivière de la Roche. Sunt antropolog.

— O, un aristocrat!

— Am spus antropolog.

— Sigur că da, zâmbi părintele Francisco. Un antropolog aristocrat, nu-i așa ?

Celălalt bătea cu piciorul în mochetă, vrând să-și stăpânească iritarea. Părintele Francisco auzi un suspin lung, apoi zgomotul făcut de balansoar în legănarea lui ritmică.

Isprăvi bărbieritul în tăcere. Când se întoarse, celălalt opri brusc mișcarea de pendul a balansoarului.

— Comandantul Mac Kinley vă roagă să apelați la mine pentru tot ce vă trebuie.

— Da, bineînțeles, încuviință părintele Francisco. Uite, pentru început, aș vrea să iau micul dejun. Ce-mi propuneți ?

Discutară vreo două ore, așezați lângă fereastră. Doctorul Rivière era o enciclopedie de informații prețioase, tocmai pentru că ele trecuseră prin propria-i experiență. Descria planeta la fel cum o făceau și manualele Conducerii Interstelare, însă părerea proprie mergea binișor mai departe, conținând o serie întreagă de considerații pe care nici cel mai meticulos manual nu le-ar fi putut eventual atinge.

Gérard Rivière era pe Geron de aproape un an, perioadă destul de lungă ca să facă din el un veteran, ținând seama de faptul că cei ce acceptau un contract pe planeta aceea semnau un angajament pentru maximum șase luni.

— Ce trib îmi recomandați ? Întrebă părintele Francisco, încercând să-și stăpânească frământarea.

Doctorul Rivière deschise geanta și scoase o hartă pe care-o desfășură pe masă. Peste tot erau cercuri și triunghiuri, concentrate mai cu seamă pe fâșia din mijloc.

— Pe Geron nu există anotimpuri, explică el, dacă nu ținem cont de perioada ploilor. Axa planetei e foarte puțin înclinată față de planul eclipticii. Baza noastră se află în zona caldă, ecuatorială, aici se cultivă shava-cianga, ca să fim bine înțeleși. Mai sunt apoi două zone temperate, la nord și la sud. Aici populația este destul de rară și se rărește și mai mult, pe măsură ce ne apropiem de zonele polare.

— Bine, de acord, se repezi părintele Francisco, nerăbdător. Ce trib îmi recomandați ?

— Un trib mic, desigur... Un triunghi, adică un trib alcătuit din maximum cinci sute de persoane. Cercurile pot ajunge și până la patru mii, dar au un aparat social destul de complex, cu șefi autoritari și greu de abordat. Mai este apoi și factorul distanță: Mac Kinley nu v-ar îngădui niciodată să operați mai departe de o sută de kilometri.

— Nu înțeleg...

— Mac Kinley nu vrea bătaie de cap. Populația e pașnică, totuși el dorește să vă protejeze și să vă țină sub control.

Aplecat peste hartă, de parcă ar fi vrut s-o miroasă, părintele Francisco mormăi ceva, indispus.

— Bine, acceptă în silă. Atunci, care trib ?

Doctorul Rivière își umezi de mai multe ori mustățile foarte subțiri. Se uita la harta întinsă pe masă cu o privire piezișă, ce trăda nehotărârea. În sfârșit, puse degetul pe un triunghi.

— Țsta mi se pare locul cel mai bun, aici, în sectorul B12.

— Nu-i prea departe, observă părintele Francisco.

— Într-adevăr, sunt numai optzeci și cinci de kilometri până acolo. Tribul e mic, iar șeful e un tip destul de inteligent și sociabil...

— Îl cunoașteți ?

— Am intrat în legătură cu el acum șase luni, când s-a extins centrul de recoltare FM, dar l-am mai întâlnit după aceea și cu alte ocazii. Îl cheamă Metzil-Nagua.

— Plecăm mâine ? întrebă părintele Francisco în culmea nerăbdării.

Doctorul Rivière surise enigmatic.

— Depinde de Mac Kinley, explică apoi, cu răbdare. Va trebui să vedem dacă avem elicopter și pilot disponibil. Numărul plantațiilor a crescut, așa că nici oamenii, nici uneltele nu ne prea ajung de la o vreme. O să fim nevoiți să așteptăm momentul potrivit, părinte. Dar... am uitat un amănunt. Manualul de instructaj nu spune nimic în legătură cu asta, fiindcă amănuntul a apărut de curând și se datorează subsemnatului, ca să fim mai exacti.

— Spuneți-mi, îi ceru părintele Francisco, interesat.

— Uite ce-i, continuă doctorul Rivière, ușor încurcat. E vorba de organizarea socială a indigenilor. Am descoperit că unul dintre stâlpii pe care se sprijină ea este avunculatul. Știți ce este avunculatul, nu ?

— Cred că da..., încuviință părintele Francisco, încrețindu-și fruntea în efortul de a-și aminti noțiuni străvechi. Avunculus, în latină, înseamnă unchi. Vreți să spuneți că în familia geroniană autoritatea asupra descendenților este exercitată de unchiul dinspre mamă, nu de tată ?

— Exact.

Părintele Francisco începu să râdă.

— Nimic nu-i nou sub soare, familia matrilineară e veche de când lumea. Îmi amintesc un studiu foarte clar despre această problemă, de Bronislaw Malinowski, care la începutul secolului douăzeci analiza în profunzime organizarea socială a indigenilor din insulele Trobriand, în Melanezia.

Doctorul Rivière tresări.

— Complimentele mele, părinte ! Observ cu o oarecare surprindere că aveți cunoștințe antropologice de nivel superior.

Misionarul se apără:

— Pe vremuri, când filosofia era sluga teologiei, în seminarii se studiau mai ales polemicile legate de Cristos și de Trinitate. Dogmatica era atunci studiul prin excelență. Acum e altfel. Acum, preotul e un lucrător social care își vâără nasul în toate ramurile științei.

— Vă dau dreptate, admise zâmbind doctorul Rivière. Totuși, sunt de părere că avunculatul va însemna pentru dumneavoastră o situație greu de rezolvat.

— Vă rog să vă explicați.

— În regulă. Geronienii au o concepție cu totul deosebită despre divinitate. Să zicem că sunt animiști, dacă vrem neapărat să le punem o etichetă. Dar dificultatea mi se pare alta. Cum o să le puteți propune *Pater Noster* din moment ce figura care le impune lor respect nu este tatăl, ci unchiul?

— În cel mai rău caz, glumi părintele Francisco, voi putea oricând să-l schimb pe Pater cu Avunculus. Ce spuneți de asta ? *Avunculus noster qui es in coelis...* Îmi pare că sună bine.

Izbucniră amândoi în râs. Apoi doctorul Rivière se ridică să-și ia rămas bun. Părintele Francisco îl conduse până la ușă.

— Nu vă faceți griji, domnule. Noi, misionarii, știm cu ceva mai mult decât dracul. O să vedeți că vom găsi o soluție, căile Domnului sunt infinite.

Își petrecu restul dimineții făcând o listă cu tot ce considera absolut necesar. Dar, cu cât se gândea mai mult, cu atât se lungea lista, mereu apărând ceva care, la o examinare mai atentă, imediat devenea indispensabil.

La scurt timp după miezul zilei, vocea neutră a unui servitor hârâi în difuzor, anunțându-l că sosise ora prânzului. Pufnind, părintele Francisco mototoli foaia și-o aruncă pe dulap.

Își puse haina preoțească, chemă liftul și coborî într-o sală spațioasă, unde vreo cincizeci de persoane se așezaseră deja la niște mese lungi de aluminiu. Alții stăteau la coadă, în fața unor teșghele de distribuire.

Deși variată, mâncarea nu arăta deloc îmbietor. Castroane pline cu o ciorbă galbenă și aburindă, plăcinte albăstriei și biftecure cu garnituri

enigmatice, pregătite în cine știe ce moduri. Nimic din ceea ce cunoștea. Se luă după bărbatul din fața lui și alese ca el.

La o masă de opt persoane mai era un loc liber. Ținând tava în muni, cu un aer încurcat, părintele Francisco se îndreptă spre ei.

— A, reverendul! ciripi cineva.

Era domnișoara Kingsdale, care ședea în stânga lui.

— Bine ați venit printre noi! Îngăduiți-mi să vi-i prezint pe colegii mei...

Înainte ca el s-o poată opri, domnișoara Kingsdale își începuse pomelnicul politețurilor.

— Permiteți ? Dânsul e Joachim Fenichel, de la biroul de presă...

Fără să-și lase jos tacâmul, un tânăr gras și mățăhălos ridică puțin mâna stângă, mișcând din degete.

— Olaf Samuelson, psihologul nostru, continuă domnișoara Kingsdale.

Alt gest schițat în grabă.

— Acestea sunt gemenele Greta și Melissa Haubner, de la stația de radio. Uite, aici stă doctorul Matulovic, șeful biroului de logistică, și, în fine, chiar în dreapta dumneavoastră, Gabriel Berrendero, operator și cartograf.

Părintele Francisco își întoarse privirea de la mâinile acelea care se agitau plictisite și se uită o clipă, pieziș, la bărbatul de alături. Avea pielea închisă la culoare, părul negru intens, iar ochii ca niște cărbuni. Un iberic, cu siguranță, judecînd și după nume.

— *Como está Usted ?* îl întrebă, schimbând limba standard a galaxiei cu spaniola.

— *Como todos los cojones de aquí!* răspunse celălalt, dur, fără să ridice privirea din farfurie.

Grosolănia răspunsului îi tăie răsufarea. Părintele Francisco sorbi fără chef ciorba, ciuguli în silă o plăcintă, apoi împinse tava deoparte.

— *Grosero, descomedido, malcriado,* mormăi pentru sine.

Comesenii discutau acum între ei, nepăsători, nimeni nu-l mai învrednicea nici măcar cu vreo privire distrată. O clipă rămase absorbit, încântat în mod absurd de zgomotul de fond ce invada încăperea și care-i ajungea la urechi ca printr-o cutie de rezonanță. Poate că, pentru câteva clipe,

nu mai avu conștiința timpului ce trece. Dintr-o dată se pomeni cu mintea complet goală, de parcă un vrăjitor i-ar fi secăt-o prin vreun procedeu magic.

Părintele Francisco se frecă la ochi. Între timp, sala de mese începuse să se golească. Unul câte unul, și vecinii săi de masă plecau, fără să schițeze măcar un salut. Numai domnișoara Kingsdale îi făcu un semn de amabilitate, atunci când, luându-și rămas bun, îi puse pe umăr mâna durdulie și plină de inele.

— Aș sta cu plăcere să discutăm, zise ea. Dar mă cheamă datoria la birou. Poate altă dată.

Îi răspunse printr-un zâmbet obosit. În fundul imensei săli, dincolo de ferestrele largi, văzu palmierii din grădină, colorați în albastru-închis. Păsări mari, cu penaj multicolor, zburau încolo și încioace fără țintă ori după reguli de comportament neînțelese de el.

Fără să simtă nici un interes, părintele Francisco se strădui să le urmărească. Geron era o planetă cu prea puține lucruri neobișnuite, cel puțin judecând după primele impresii. O copie a Braziliei, își zise, sau a Africii negre, Congo, Orinoco, papagalii și același cer de ilustrată, înnebunind într-un incendiu de culori.

Își întoarse privirea și ridică o mână ca să atragă atenția unei tinere care trebăluia în spatele tejghelei. Femeia veni imediat la el.

— Aș dori o cafea, spuse părintele Francisco. Mai tare.

Pe când își sorbea băutura, observă că femeia nu se îndepărtase prea mult. Stătea mai la o parte, prefăcându-se că aranjează o față de masă. El avu impresia clară că aștepta momentul potrivit ca să-l întrebe ceva. Într-adevăr, îndată ce-și termină cafeaua, femeia se întoarse la el cu o oarecare jenă.

În sala de mese nu mai era aproape nimeni. Părintele Francisco îi adresă o privire binevoitoare, care era și un îndemn, iar femeia se așeză imediat lângă el, încercând să-i sărute mâna, după un vechi ritual.

— Să mă ierte domnul părinte, șopti și-și făcu rapid semnul crucii.

El dădu din cap, cu un gest vag interogativ.

— Mă numesc Emma Del Gaudio, adăugă, după ce privise în jur, parcă temându-se că putea fi cineva în spatele ei. Vreau să mă spovedesc, sunt catolică.

Părintele Francisco ezită o clipă, cât să arunce încă o privire în jurul lor și să se asigure că sala era, într-adevăr, aproape goală.

— Bine, zise el, parcă vorbind cu sine însuși. Am putea s-o facem chiar aici, nu-i nevoie să ne retragem.

Emma Del Gaudio vru să îngenuncheze, să-și pună o batistă pe cap ca în biserică, dar părintele Francisco o împiedică printr-un gest repezit.

— Nu e cazul. Stai aici lângă mine și spune-mi totul, eu o să mă uit în altă parte.

Aceași poveste, aceleași păcate, eternele slăbiciuni ale sufletului omenesc. Apoi ieși la iveală păcatul cel mai mare: din când în când, femeia se prostitua de nevoie, în ciuda salariului cu care se angajase într-un serviciu modest pe Geron. Dar avea o grămadă de justificări: soțul infirm într-un spital din Lugano, taxa astronomică pe care o plătea pentru fiul ei aflat la un colegiu din Bellinzona, datorii, probleme de altă natură și...

— Nu pot să te absolv, șopti părintele Francisco.

Femeia ridică o privire imploratoare.

— De ce, părinte ? Purtarea mea e nepotrivită, știu, iar mie mi-e rușine și-s mâhnită. Vi se pare că nu m-am căit destul ?

— Așa-i, rosti apăsător părintele Francisco. Adevărata căință trebuie să fie însoțită de hotărârea fermă de a nu mai cădea în păcat, care ne înjosește și ne face slujitori ai diavolului. Tu, însă...

— După trei luni mi se termină contractul, o să mă întorc acasă și n-o să mai păcătuiesc.

— Dumnezeu nu îngăduie amânări, avertiză părintele Francisco. Dacă vrei să fii iertată, trebuie să promiți acum și aici, pe loc. Hotărârea ta trebuie să fie imediată. Promiți ?

Femeia rămase câteva clipe în cumpănă. Două lacrimi mari îi alunecară pe obraji.

— Promiți ? insistă părintele Francisco.

Ea consimți, dând de două-trei ori din cap.

— Atunci... *ego te absolvo in nomine Patris, Filii et Spiritus Sancti*. Fii credincioasă, Emma, și mergi în pace.

Părintele Francisco se ridică, traversă cu pași lenți sala de mese și ieși în grădină. Se așeză pe o bancă, la umbră, sub un palmier albastru. Sus, papagalii se certau cu îndârjire, prinși cu totul într-o neconținută dispută, lansând apeluri stăruitoare și țipete răgușite.

Căldura și lumina puternică îi îngreunară pleoapele, simțea în stomac un nod, din cauza mâncării cu care nu era obișnuit, și stranii furnicături prin mâini și picioare.

Adormi, urmărit de gânduri neplăcute. Și se trezi brusc, ușor transpirat, dar cu o ciudată senzație de frig în tot corpul. Se frecă la ochi. Lângă clădirea cantinei se afla un pavilion cu perdelele din dantelă pe jumătate trase, încât reuși să distingă în interior o tejghea de bar și câteva mese goale.

Intră, mai bău o cafea și se uită pierdut în jur, singur ca un câine, stăpânit deodată de sentimentul absurdității pe care i-l trezea prezența lui în acel loc. Apoi, într-un colț al încăperii, îl recunoscă pe doctorul Rivière, care discuta cu un bărbat robust, întors cu spatele.

Părintele Francisco se apropie mașinal. Când observă că pe masă, între doctorul Rivière și celălalt, se afla o tablă de șah, era prea târziu.

— Ședeți, părinte. Am o veste bună pentru dumneavoastră : comandantul Mac Kinley v-a pus la dispoziție un elicopter pentru mâine după-amiază. Mulțumit ?

Rivière arătă înspre omul din fața lui.

— Helmut Weber, pilotul. El o să ne ducă mâine la tribul lui Metzil-Nagua.

— Lăudat fie Domnul Nostru, rosti părintele Francisco.

Strânse mâna pilotului și se prezentă :

— Sunt părintele Francisco Morales de Alcàntara, în misiune evanghelică pe Geron și în împrejurimi.

Pilotul rămase nepăsător. Schiță un zâmbet de respect și se întoarse imediat la tabla de șah, aranjând piesele în poziția inițială.

Între timp, părintele Francisco privea în jur. Era ceva bizar în locul acela, o atmosferă calmă ce părea prielnică meditației, nicidecum destinderii și distracției. Totul era așa cum trebuia să fie, tejgheaua barului, măsuțele și

jocurile electronice așezate pe lângă pereți, dar cele patru ferestre deschise sus, imediat sub tavan, erau cel puțin neobișnuite: toate aveau sticla colorată ca luminatoarele bisericilor din vechime. Misionarul reflecta la nepotrivirea aceea, fără îndoială rod al fanteziei vreunui arhitect bizar, când vocea lui Riviere îl smulse din contemplarea acelei lumini blânde și captivante.

— Facem o partidă ? propuse antropologul.

El ridică brusc mâinile, ca sub amenințarea unei arme.

— Nu știu să joc, se scuză. Abia îmi amintesc cum se mută piesele.

— Ciudat, observă pilotul, ridicându-și pieziș capul și trăgându-se de lobul urechii. În general, ecleziaștii sunt jucători excelenți...

— Eu sunt excepția care confirmă regula, i-o tăie scurt părintele Francisco pe un ton amabil, dar ferm.

Celălalt, însă, nu se lăsa convins.

— Ciudat! repeta mereu.

Și se juca preocupat cu piesele, în special cu regele. Punea degetul arătător pe vârful crucii de pe coroană și împingea încet, insistent, până când piesa cădea, rostogolindu-se, pe tabla de șah. Atunci, cu delicatețe, o punea iarăși în picioare și din nou împingea, și iar împingea cu degetul — ca stăpânit de un impuls de maniac.

— E într-adevăr ciudat, zise încă o dată. În seminarii jocul de șah e aproape obligatoriu și azi... o întreagă tradiție coboară până la abatele Ruy Lopez, la Jan Hus, în secolul al paisprezecelea...

— Amicul nostru Weber e un expert, îl avertiză doctorul Rivière. El studiază șahul, e superinformat.

Părintele Francisco nu clipi. Dar când Weber împinse tabla de șah și ridică ochii ca să-l fixeze cu o privire de gheață, se simți stânjenit.

— Numele dumneavoastră îmi amintește de ceva, zise pilotul. Francisco Morales de Alcàntara! Numele dumneavoastră îmi amintește ceva care are legătură cu șahul, aș putea jura.

Părintele Francisco încercă să zâmbească, își desfăcu dezolat brațele, apoi le adună la piept, încrucișându-și mâinile cu resemnare.

— A trecut atât de multă vreme, spuse cu o voce melancolică.

Și rămase absolut neclintit câteva clipe. Dintr-o dată, avu o profundă senzație de greață. Își trecu două degete pe după gulerul cămășii, apoi se ridică, aruncându-și în jur privirea rătăcită.

— E cald aici, cel puțin pentru mine, care am debarcat de puțină vreme. Vă rog să mă scuzați, mă duc afară.

Se întoarse la banca de sub palmierul albastru. Dar după câteva minute, doctorul Rivière era lângă el.

— Weber mi-a spus tot.

— Tot, ce?

— Despre partida de șah pe care ați jucat-o în urmă cu peste douăzeci de ani. Atunci când ați dat mat prin rocadă, după ce ați purtat regele adversarului pe toată tabla de șah, executându-l pe propriul dumneavoastră teren. O capodoperă!

— De unde știe Weber toate astea ?

— Partida s-a publicat în mai toate revistele de șah și a primit chiar un premiu. Weber are o memorie excelentă, mai înainte a refăcut mișcărilor și mi-a arătat jocul, fază de fază. Toată admirația, părinte!

— De atunci nu mai joc, suspină părintele Francisco. Îmi cer scuze pentru refuz. N-am făcut-o din lipsă de politețe, credeți-mă, ci ca să respect un legământ solemn.

— Așadar, n-o să mai jucați niciodată ? întrebă doctorul Rivière, cu sinceră părere de rău. Trebuie să vă aduc la cunoștință că această renunțare ar putea constitui un handicap în opera dumneavoastră de evanghelizare a geronienilor.

— Nu înțeleg!

— Metzil-Nagua, șeful tribului, știe să joace șah, îi aruncă doctorul Rivière. L-am învățat eu.

(timpul prezent)

— Hei, Eusebio, repeta întruna părintele Francisco. Ne ducem în infern ? Indigenul nu-l asculta. Trăgea la prăjină, imperturbabil; rămase netulburat chiar și atunci când misionarul vomă.

Apoi, după aproximativ o oră de exasperantă navigare prin labirintul mlaștinii, plantele începură să se rărească, lăsând libere oglinzi de apă tot mai mari. Eusebio întoarse prăjina și începu să împingă cu celălalt capăt, la care se afla o vâslă rudimentară.

În locul acela apa era adâncă, mai puțin densă, mai puțin uleioasă. Puricii de mlaștină dispăruseră aproape cu totul, dar acum o altă faună venea să-și prezinte salutul. Erau niște pești sferici de un albastru-antracit, cu burta albă ca gheața și coada lată, puternică, permițându-le să țâșnească afară din apă, ca delfinii. Aveau o gură enormă, cu marginile zimțate, cât se poate de neliniștitoare. Totuși, deși păreau flămânzi, peștii nu manifestară nici un fel de agresivitate. Se mulțumiră să urmărească pluta, s-o curteze ca și cum ar fi fost un pește mai mare, căruia i se cuvine admirație și respect.

— Părinte, se auzi vocea lui Eusebio în spatele lui. Pregătește arma.

Misionarul întoarse capul, surprins.

— Arma ? Doar nu vrei să transform în scrum peștii ăștia nenorociți!?

Eusebio îi atinse umărul cu prăjina.

— Acolo, zise, arătându-i o insuliță scundă spre stânga, la vreo două sute de brațe distanță.

Părintele Francisco strânse din ochii oboseți.

— Nu văd nimic, spuse el.

— Uită-te bine, părinte. Stau nemișcați, întinși la soare. Cinci. Ba nu, șase.

Își ascuți și mai mult privirea și recunoscă siluetele inconfundabile ale aligatorilor de pe Geron.

— Kibu-naragua, suspină. Dar sunt departe, poate că nu ne-au observat, dorm, nu ne-au văzut.

— Kibu-naragua văd și când dorm, fu de părere indigenul. La ora asta a zilei însă, sunt leneși. Poate că reușim să trecem nederanjați, cotind cât mai în larg. Dar tu, părinte, stai cu arma pregătită.

Eusebio opri pluta, schimbă sensul de înaintare și coti brusc în direcția opusă insulei. Manevra dezorientă peștii sferici, care începură să salte haotic, dând impresia că vor să se împrăștie. Dar le fură de ajuns câteva clipe până s-o apuce pe noua rută. Pluta fu din nou înconjurată de cortegiul vesel al globurilor alb-albastre care țâșneau afară din apă și intrau iarăși la loc, împrôșcând stropi murdari. O invitație destul de evidentă, chiar și pentru somnolenții kibu-naragua.

Într-adevăr, când, navigând în larg, cei doi ajunseră în dreptul insulei, părintele Francisco văzu ceva mișcându-se confuz în depărtare. Fusese ca o plescăitură în apă, ușoară, ca și cum niște valuri s-ar fi lovit de vreun obstacol oarecare. Urmă a doua plescăitură, apoi imediat altele, la intervale foarte scurte.

Vocea lui Eusebio șuieră la spatele lui, plină de tensiune :

— Vin încoace, părinte! Toți șase.

Cu prăjina-vâslă, indigenul opri pluta, de data asta de tot.

— O să-i putem lovi mai bine, explică el, apucându-și sarbacana.

Ținea pregătite patru săgeți minuscule, la îndemână, într-un compartiment exterior al micii sale tolbe.

— Eu îl lovesc pe primul, zise, cel care vine înaintea tuturor. Tu ia-i în primire pe ceilalți, înainte să ajungă la patruzeci de brațe. Nu-i lăsa să se apropie mai mult.

Părintele Francisco ridică arma și se așeză în genunchi, cu coapsa stângă rezemată de împletitura transversală a plutei. Ochea în direcția insulei, spre cei șase kibu-naragua care înaintau în mare viteză, arătându-și deasupra apei doar ochii și imensele umflături de pe frunte.

Cel mai sprinten, care pornise primul și se distanțase de ceilalți, ajunsese acum aproape de plută și se pregătea de viraj, ca să poată aplica fatala lovitură cu coada. Eusebio suflă în sarbacană și îi străpunse un ochi cu săgeata înveninată. Aligatorul se scufundă în mlaștină, lăsând oglinda apei liberă pentru ceilalți, care se apropiau. Atunci părintele Francisco apăsă pe trăgaci,

raza verde împrășcă mlaștina și într-o clipă kibu-naragua își găsiră moartea într-un sfârâit de carne arsă și stropi de mâl clocotitor.

Imediat, valurile stârnite zguduiră pluta. Părintele Francisco își pierdu echilibrul și se rostogoli într-o parte. Cu greu izbuti să țină fulminatorul și desaga, dar se trezi la marginea plutei, cu capul doar la câțiva centimetri de apă.

Un val îl plesni în plină figură, umplându-i ochii de mâl. Când, în cele din urmă, reuși să-i deschidă, observă foarte aproape capul aligatorului lovit de Eusebio. Săgeata era încă înfiptă în ochiul plin de sânge, dar, în ciuda veninului, animalul nu murise și avea gura larg deschisă.

— Eusebio ! strigă, aruncându-se îndărăt.

Fălciile animalului se închiseră cu o izbitură peste marginea plutei, bucăți de trestie se împrăștiară peste tot, dar chiar în clipa aceea a doua săgeată suflată de indigen pătrunse în celălalt ochi. Bestia se lăsă din nou înghițită de mlaștină, de data asta lent, fără zgomot.

Dispăruseră și peștii sferici, atrași spre fund de perspectiva unei mese abundente.

— Întâi au să-i mănânce ochii și limba, zise Eusebio. Apoi, peste vreo două zile, când carnea începe să putrezească, or să-i sfârtece burta.

— Dar e încă viu, obiectă părintele Francisco. Orb, dar viu...

— Nu mai are putere, va muri într-o jumătate de oră, scufundat în mâl. Apoi hoitul se ridică la suprafață, iar peștii încep ospățul.

— Hai să plecăm, porunci misionarul. Să dispărem până nu sosesc alți kibu-naragua.

— Kibu-naragua umblă prin toată Mlaștina Mare, unde-i destul de adâncă apa ca să poată înota. Aici ei sunt stăpânii... Să sperăm că ne va păzi Khava-Kloha.

Părintele Francisco strâmbă din nas.

— Nu spune Khava-Kloha, spune Dumnezeu.

— Bine, Dumnezeu. Dar Khava-Kloha e Marele Spirit, iar Dumnezeu e Marele Spirit, așa că Khava-Kloha și Dumnezeu sunt același lucru. Așa m-ai învățat...

— Așa-i, dar trebuie să spui Dumnezeu, îl sfătui misionarul. Și-acum, s-o luăm din loc!

Eusebio își scuipe în palme și apucă prăjina.

14

(timpul memoriei)

— Am ajuns, zise Helmut Weber, pilotul.

Văzut de sus, satul indigenilor semăna cu un epsilon, așezat cum era la confluența a două minuscule cursuri de apă.

Elicopterul se așeză ușor, ca o libelulă, în mijlocul șirului de colibe împodobite cu zorzoane și moriști de vânt în diverse culori. Părintele Francisco fu dezamăgit. Se aștepta ca geronienii să iasă buluc din colibe, să se holbeze la pasărea coborâtă din cer. Dar nu se agită nimeni. Nici măcar cei aflați pe afară, la umbră, nu dovediră vreun cât de mic interes, absorbiți cu toții de îndeletnicirile lor: unii împleteau coșuri, alții frământau lutul, făcându-și de lucru cu niște unelte bizare.

— Dumneavoastră rămâneți aici, spuse doctorul Rivière. Mă duc să vorbesc cu Metzil-Nagua.

Părintele Francisco îl văzu îndepărtându-se cu pași sprinteni, apoi discutând la o oarecare distanță, în mijlocul unui grup de indigeni și întorcându-se după câteva minute lângă elicopter, urmat de un geronian care venea fără nici un chef.

— El e Metzil-Nagua, șeful tribului, zise doctorul Rivière, schițând un soi de plecăciune caraghioasă. I-am explicat că sunteți o persoană foarte importantă, care trebuie tratată cu tot respectul.

Părintele Francisco se uită la indigenul din fața lui. Era bondoc și robust, scund de statură, poate nici nu-i ajungea până la umăr. Și era gol, ca toți geronienii, acoperit de blana sa naturală de culoarea nisipului, întreruptă ici-colo de pete mai întunecate, cu reflexe violete. În partea inferioară a

abdomenului blana era mai deasă, sexul abia se vedea din ea, o virgulă rozalie care, în ciuda dimensiunii neînsemnate, părea o impolitețe batjocoritoare.

Era întru totul identic cu imaginile ce însoțeau Raportul despre planeta Geron, un text consultat de el în repetate rânduri, cu multă atenție. Totuși, văzând ochii aceia enormi, lipsiți de cornee, numai iriși galbeni și luminoși, se simți oarecum stânjenit. Făcu apel, în minte, la noțiunile de limbă geroniană învățate la cursul hipnopedic și, bâjbâind, reuși să pronunțe o formulă de salut.

— *Blavatsu kéndere kijá.*

— *Kéndere*, răspunse geronianul fără ezitare.

— Ce i-a spus ? întrebă pilotul, întorcându-se spre doctorul Rivière.

— I-a zis: „Pace sufletului tău”. Iar geronianul i-a răspuns: „Și ție”.

Cei patru se uitară o vreme unii la alții, într-o liniște stânjenitoare. Apoi, doctorul Rivière rupse tăcerea.

— Gata cu politețurile, părinte. Hai să descărcăm lucrurile.

— L-ați întrebat dacă pot să-mi instalez un cort aici, în sat ?

— Da, nu vă rămâne decât să alegeți locul. Spuneți unde vreți să-l punem, iar Weber și cu mine îl ridicăm într-un sfert de oră.

Părintele Francisco privi gânditor în jur.

— Să zicem că aproape de confluență, dar pe malul de dincolo, unde nu sunt colibe, așa n-o să deranjez pe nimeni.

Rivière se îndepărtă câțiva pași.

— E bine aici ?

Chiar și geronianul încuviința, lovind puternic cu piciorul în pământ. Părintele Francisco făcu semn că da și se apucă să-și coboare lucrurile din elicopter, în vreme ce Rivière și cu pilotul ridicau cortul.

Apoi Weber, după ce scoase de cine știe unde o tablă de șah, începu o partidă cu Metzil-Nagua. Dar jocul nu mergea cum ar fi vrut, era în evidentă dificultate, cel puțin judecînd după furia cu care-și sorbea berea și după timpul de care avea nevoie pentru a para mutările geronianului. Acesta muta repede, fără să se gândească, ori cel puțin lăsa o asemenea impresie. Totuși, Weber reuși să găsească în cele din urmă combinația învingătoare și scoase un lung suspin de ușurare. Înghiți restul de bere și se îndepărtă de tabla de șah, îndreptându-se spre părintele Francisco.

— L-am încolțit, declară el satisfăcut, dar a scos transpirația din mine. Acum urmează un mat forțat, în cinci mutări.

Între timp, Metzil-Nagua se aplecase peste tabla de șah și se uita la piese vrând parcă să le distrugă. Dădu de două-trei ori din capul lui mare și puse calm arătătorul pe coroana regelui, care, împins, se rostogoli în mijlocul tablei de șah, în semn de predare. După aceea însă, îl apucă furia și, cu o mișcare scurtă, împrăștiă toate piesele.

— Nimănui nu-i place să piardă, comentă Weber. Geronienilor în mod deosebit, dacă mă iau după afirmațiile prietenului nostru Rivière, care a avut răbdarea să-i învețe jocul.

— Și după câte se pare, l-au învățat la perfecție, observă părintele Francisco. Da... Un mat forțat în cinci mutări. Iar geronianul nici n-a clipit, a acceptat că a pierdut jocul, fără bâjbâieli inutile, care pe deasupra mai sunt și umilitoare. Sigur, a răsturnat piesele, însă numai pentru că, așa cum ai spus dumneata, nimănui nu-i place să piardă.

Weber se uita la el pieziș, cu privirea moleșită de căldură, dar și de bere. Se pregăti să spună ceva. Părintele Francisco nu-i dădu răgaz.

— Ceea ce s-a întâmplat este pentru mine prilej de mare bucurie. Mă înțelegi, domnule Weber ? Dacă geronienii și-au însușit atât de bine jocul de șah, înseamnă că rațiunea lor este mai mult decât prezentă. Sarcina îmi va fi enorm ușurată, nu crezi ?

Weber dădu din umeri.

— Poate că da, admise cu reticență, dar poate că nu, adăugă pe un ton ambiguu. Uneori raționalitatea extremă ar putea constitui un obstacol.

— Nu mă îndoiesc, suspină părintele Francisco. Însă *ratio* rămâne totuși terenul comun pe care să discuți, fie și numai pentru a începe niște tratative. Metzil-Nagua n-o să se poată sustrage acestei datorii raționale.

— Mă tem că veți fi nevoit să jucați cu el, i-o retează scurt Weber. Metzil-Nagua n-o să vă slăbească până nu cedați.

— Ți-am mai spus, Weber. Am jucat ultima partidă în urmă cu peste douăzeci de ani. Am făcut un legământ și n-am de gând să-l încalc. Cu Metzil-Nagua voi vorbi despre orice, în afară de șah.

— Vă urez succes, zise Weber, sec.

Soarele apunea grăbit, iar primele umbre ale serii coborâseră, ajungând până la cort. Dinspre colibe venea o rumoare surdă, zăngănit de vase și un vag miros de mâncare prăjită.

Doctorul Rivière îi predă un pistol și un aparat de radioemisie.

— Pe ăsta să-l lăsați tot timpul deschis, îl sfătui pe un ton categoric. Șuieratul oscilatorului va fi suficient ca să intrăm în contact. Orice s-ar întâmpla, dacă aveți nevoie de ajutor sau de asistență, introduceți ștecherul în priza asta. Comandantul Mac Kinley m-a înnebunit cu instrucțiunile lui.

— Dar pistolul ? Ce să fac cu pistolul ?

— Regulamentul o cere, oftă Rivière. Ascultați-mă pe mine, părinte. Țineți-l tot timpul la îndemână și în perfectă stare de funcționare, ne-am înțeles ?

Rivière și Weber urcară în elicopter. Un semn de victorie din partea pilotului și libelula se ridică deasupra pajiștii. Virând apoi aproape în unghi drept, dispăru dincolo de profilul întunecat al pădurii.

În sfârșit, era singur, aventura lui începea din momentul acela. Zăbovi câteva clipe pe malul pârâului, vrând să simtă răcoarea apei, să atingă mătul de pe fund, pe când gânduri absurde îi veneau din adâncuri și îi năpădeau conștiința.

Intră în cort, se învârti o vreme prin încăperea minusculă, luând în primire puținele lucruri aduse cu el. Apoi se întinse pe salteaua elastică și rosti o rugăciune lungă, plină de tristețe.

Stinse lampa, cu convingerea că va adormi imediat. Dar un cântec monoton, ce ajungea la el în surdină dinspre colibe din apropiere, îl ținu treaz jumătate din noapte. Mai târziu, conștiința i se risipi printre o mulțime de imagini care-l înconjurau nesățioase, gata să-l distrugă. Dar poate că se făcuse deja ziuă, cine știe.

(*timpul memoriei*)

Se dezmetici din somn când soarele era deja sus. O lumină portocalie se filtra prin ferestruica din partea stingă a cortului, iar de afară venea un straniu amestec de sunete calme, abia auzite.

Părintele Francisco se ridică, fără să mai zăbovească o clipă. Ieși din cort desculț, cu sandalele și prosopul în mână, având ochii abia mijiți, încă lipiți de somnul nopții. Se spălă aplecat pe malul pârâului și, abia după ce-și șterse fața, observă lângă el silueta bondoacă și păroasă a lui Metzil-Nagua, care-l privea în tăcere. Se grăbi să îngaime o rudimentară formulă de salut, la care indigenul răspunse cu glas ferm și clar. Apoi Metzil-Nagua îi puse mâna pe braț, obligându-l să se uite într-o anumită direcție.

Părintele Francisco tresări. Puțin mai încolo, pe terenul nisipos din marginea pârâului, era desenată o tablă de șah având în loc de piese pietre anume alese, rădăcini și ramuri împodobite cu pene de păsări, toate aranjate în poziție de joc.

— Mută, îl îndemnă indigenul, împingându-l spre tabla de șah improvizată. Vreau să mă întrec cu *ohla-kloha* ta.

Părintele Francisco își reținu cu greu o mișcare iritată.

— Dar eu nu știu să joc, nu cunosc nici măcar regulile...

— Omul care conduce pasărea de fier mi-a spus că știi.

— Cine ? Weber ? Weber se înșeală, eu nu cunosc jocul, crede-mă ! Și-apoi, hai să fim serioși, n-am venit aici să joc șah.

Vorbise cu mare dificultate, pescuind cu greu cuvintele din încâlcitul lexic geronian. Printre altele, vorbirea lui nu era prea concretă, folosea expresii traductibile doar prin perifraze chinuite, o treabă destul de obositoare, ținând seama că era nevoit să bâjbâie prin puținele sale cunoștințe de limbă, la care se adăuga lipsa antrenamentului.

Brusc, Metzil-Nagua înțepeni ca prostit, cu ochii holbați într-o expresie uimită și nerăbdătoare.

— Ce vrei de la noi ? întrebă el, încet. De ce-ai venit ?

— Am venit cu gânduri de pace, răspuse părintele Francisco, alegând cu grijă cuvintele. Nu intenționez să vă dau bătaie de cap. Vreau doar să învăț mai bine limba voastră și să vă cunosc obiceiurile, felul vostru de viață.

— Au mai fost și alții înaintea ta, comentă sec Metzil-Nagua.

— Da, au mai fost și alții. Și doctorul Rivière, cel care te-a învățat să joci șah, și el a fost înaintea mea. Dar eu vreau mult mai mult, oferindu-vă în schimb prietenia mea sinceră...

— Atunci, joacă ! porunci indigenul, arătând spre tabla de șah.

— Ți-am spus că nu știu să joc. Eu mă aflu aici în alte scopuri, pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, ți le voi dezvălui, rând pe rând. Deocamdată te invit să lași la o parte orice urmă de neîncredere : am venit cu gânduri de pace și vreau să fiu prietenul vostru. Tu ești șeful tribului și ai putea, cu siguranță, să-mi netezești drumul, îi poți convinge pe ceilalți să mă asculte.

— Nu te pot alunga. Eu sunt șef aici, dar cel ce comandă e omul care umblă pe roți și trăiește departe de-aici, în casa aceea mare, făcută din pământ tare ca piatra. Ne poate distruge satul, dacă vrea. Ne poate ucide pe toți. Tu ești dintre oamenii lui, iar eu îți datorez ascultare. Așa că voi face tot ce-mi ceri, dar nu-mi poți cere s-o fac cu plăcere.

Părintele Francisco rămase pe gânduri câteva clipe.

— Liniștește-te, îi spuse pe un ton conciliant. Nu voi face niciodată ceva care să nu-ți fie pe plac, îți promit.

Se răsuci încet, ca să revină la cort, în timp ce Metzil-Nagua, în mijlocul tablei de șah, răsturna piesele, lovind furios cu piciorul.

Mai târziu, la un altar improvizat dintr-o masă și câteva pietre, se apucă să țină slujba. Câțiva indigeni, întrerupându-și îndeletnicirile, se apropiară curioși, să-i vadă mai bine mișcările care pentru ei trebuie să fi fost destul de bizare. Nu se întâmplă nimic din ceea ce ar fi putut tulbura ritualul. Părintele Francisco auzi în spatele său doar câteva strigăte mici, exclamații înăbușite, semănând mai degrabă cu niște grohăieli și lătrături, când, la euharistie, ridică potirul și, psalmodiind, îl bău dintr-o suflare. Cu coada ochiului, îl văzu pe Metzil-Nagua așezat ceva mai încolo și înconjurat de o ceată de micuți care se zbenguiau ca niște mingi păroase, străduindu-se să i se urce în spinare.

După slujbă, părintele Francisco duse toate lucrurile în cort și se apropie de șeful tribului.

— Sunt copiii tăi ? întrebă, arătându-i pe micuții care încă mai forfoteau prin jur. Cum de-s aici, jucându-se cu tine, în loc să fie cu *ku-tso* ?

Metzil-Nagua își săltă capul, surprins.

— *Ku-tso* e bolnav și azi nu se poate ocupa de ei. Azi stau cu mine și, bineînțeles, se joacă. Eu nu pot face mai mult pentru ei.

Acestea erau regulile avunculatului, destul de rigide, iar părintele Francisco nici nu încercă măcar să le pună în discuție.

Își petrecu restul zilei fără o ocupație precisă, hoinărind printre colibele geronienilor și arătând un interes sincer pentru îndeletnicirile lor. Dar orice discuție pe care încerca s-o prelungească dincolo de conveniențele de circumstanță se termina cu un soi de murmur incomprehensibil.

După cincisprezece zile, trebui să recunoască fără nici o plăcere că nu progresase deloc. Nu reușise să pătrundă, cât de cât, dincolo de reținerile indigenilor, toate tentativele lui se blocau într-un zid de neîncredere, iar interlocutorii, de multe ori fără ca măcar să se scuze, se îndepărtau, lăsându-l încurcat.

„Numai Metzil-Nagua e de vină”, își spunea părintele Francisco. „El, șeful, le-a poruncit supușilor să tacă, să nu colaboreze.” Chiar și atunci când se duse acasă la Rabu-Natzca, fratele soției lui Metzil-Nagua, și îl scăpă de febră cu două comprime antipiretice, obținu doar un mormăit de mulțumire, nicidecum mai multă disponibilitate pentru intenția sa de a stabili raporturi cordiale.

Restabilit, Rabu-Natzca reluase educația copiilor lui Metzil-Nagua. Îi ducea cu el în mlaștinile din jurul satului, îi învăța să pescuiască și să înoate și îi pedepsea, uneori aspru, când nu ajungeau la cele mai bune rezultate. Misionarul stătea deoparte și se uita, ca un intrus, străduindu-se să-și stăpânească furia care-l cuprindea. Apoi se refugia în cort, neputincios și umilit.

Într-o zi, elicopterul cu Rivière și Weber se învârti de mai multe ori pe deasupra pajiștii, apoi coborî, aterizând foarte aproape de cortul părintelui Francisco.

Pe Metzil-Nagua îl cuprinse neastâmpărul: își savura anticipat partida de șah cu Weber. La gândul acela, părintele Francisco înghiți în sec cu amărăciune. Apoi, când ușa elicopterului se deschise și fu instalată platforma înclinată pentru căruciorul comandantului Mac Kinley, avu un gest de surpriză. Așadar, comandantul venea personal să vadă cum stau lucrurile; poate că-și făcuse griji din pricina îndelungatei sale tăceri, nici măcar o singură dată nu chemase baza. Sfinte Dumnezeule, nici măcar ca să spună că totul mergea, chiar dacă nu tocmai strălucit, să spună cel puțin că nu avea nevoie de nimic, doar de-un pic de noroc, pentru a învinge ostilitatea pasivă a geronienilor.

— Cum merge, părinte ?

Vocea lui Mac Kinley era uscată, dar cu tonuri de cordialitate ce mergeau bineșor dincolo de amabilitățile de circumstanță.

Mac Kinley își conduse căruciorul la umbră. Doctorul Rivière, grijuliu, aduse o măsuță pliantă și câteva scaune. Părintele Francisco privea totul stând deoparte, nu prea încântat.

Mac Kinley îl fixă cu insistență.

— Nu pareți foarte mulțumit, părinte. E ceva în neregulă?

— A, nu, totul e în regulă, se grăbi el să răspundă. Numai că aș vrea ca geronienii să aibă mai multă încredere. Aș vrea să-i văd mai puțin distanți și mai interesați, dar înțeleg că pentru asta îmi va trebui multă răbdare.

— A, desigur, bombăni Mac Kinley. Vă va trebui un ocean de răbdare și nu știu dacă va fi suficient.

Între timp, doctorul Rivière desfăcuse berile. Mai încolo, Weber era deja cufundat în partida de șah cu Metzil-Nagua. Mac Kinley luă o sorbitură zdravănă și-și șterse transpirația de pe gât.

— Zilele trecute m-am gândit de mai multe ori la dumneavoastră, părinte. Mă întrebam ce v-a putut împinge să veniți pe planeta asta nenorocită. A, locul e frumos, nici vorbă, și chiar interesant. Dar pentru cei ce nu-s localnici, un an petrecut aici face cât zece. Nu v-au spus, când ați primit o misiune pe această planetă-vampir ?

— Sigur că da, eram pe deplin informat.

— Aveți peste patruzeci de ani, părinte. În câteva luni veți începe să prezentați toate semnele decăderii fizice. Abia dacă veți mai avea putere să vă îngrijiți singur, darmite să vă mai ocupați și de alții!

— Bine, dar cineva o să trebuiască să se ocupe de ei! se aprinse părintele Francisco. Providența m-a trimis pe mine să îndeplinesc această sarcină, iar eu voi încerca să mă achit de ea cât mai bine, pe deplin conștient de decăderea fizică ce mă așteaptă curând. De altfel, aș putea pune aceeași întrebare fiecăruia dintre voi: nu vă sperie gândul că o să îmbătrâniți înainte de vreme ?

— Pentru noi e altfel, fu de părere comandantul, după o clipă în care se simți încurcat. Nu-i așa, Rivière, că pentru noi e altfel ? Toți avem un contract de șase luni, foarte rar de un an. Și suntem destul de tineri: dacă pierdem cinci, maximum zece ani din existența fiecăruia, tot nu e ca pentru dumneavoastră, care aveți de gând să rămâneți aici toată viața.

— Eu aveam o datorie contractată la jocuri, explică Rivière, apucându-și nasul între două degete. Ca s-o plătesc, mă așteptau cinci ani lungi de sacrificii. Dar așa, cu șase luni... Și apoi, am profitat de asta ca să scriu o carte despre oamenii ăștia și mă aștept la o oarecare recunoaștere publică...

— Datoria, dacă voiai, puteai și să n-o plătești, din moment ce era o datorie contractată la jocuri, comentă Mac Kinley cu cinism.

— Așa-i, însă *noblesse oblige*, adăugă Rivière cu un zâmbet serafic.

— Dar dumneavoastră ? îl întrerupse misionarul, întorcându-se spre Mac Kinley. Ce v-a determinat să veniți?

O clipă, misionarului i se păru că fața comandantului se albise. Îl văzu înălțându-și bustul de parcă ar fi vrut să iasă din cărucior și un tremur abia perceptibil îi încreți buzele, ca o rafală neașteptată de vânt.

— E o poveste lungă, zise pe un ton lugubru.

Se uită în jur, căutându-și parcă vorbele, apoi, pufnind, bătu cu palma peste pantalonii îndoți, în locul de unde îi fuseseră amputate picioarele.

— Dacă ar fi trebuit să petreceți o perioadă ținut în căruciorul ăsta, ce ați fi preferat ? Ca perioada să fie de șase luni, sau de cinci ani ?

— Nu-i nevoie să răspund, îngăimă părintele Francisco.

— După accident, continuă Mac Kinley, mi-au spus că pentru un transplant de picioare va trebui să aștept cinci sau șase ani, ca țesuturile să se cicatrizeze și să se refacă mulțumitor. Mă aflu aici ca să câștig timp, înțelegeți ? După cum vedeți, noi avem cu toții motive serioase, dacă nu l-am socoti decât pe acela privind realizarea unor economii substanțiale în timp scurt. Dar dumneavoastră, părinte, care nu ne puteți aduce argumente la fel de solide...

— Păi, v-am spus deja, se strădui misionarul să-și întărească poziția. Oamenii ăștia au nevoie de mine ca să fie salvați, câștigați pentru Biserică...

— N-aș vrea să par nepoliticos, îl întrerupse Mac Kinley, dar, ca să fiu sincer, oamenii ăștia n-au nevoie de nimic, și cu atât mai puțin de predici mântuitoare. Geronienii trăiesc într-o stare de inocență naturală. Ca animale inteligente și înzestrate cu conștiință de sine, sunt umani. Dar ei trăiesc la distanță de ani-lumină de locul unde omenirea ar fi comis păcatul originar, ei nu se trag din noi, n-au nici un păcat. Cu ce drept vrea Biserica să-i mântuiască și de ce anume ? Oare scrie undeva că și geronienii au gustat din fructul oprit ? Nu riscă predica dumneavoastră să fie cu totul inutilă, să cadă în gol ? În sfârșit, *dacă* geronienii sunt în perfect acord cu voia Domnului ? E o rațiune pentru care poate că Dumnezeu nu simte că ar fi necesar să li se arate și să li se impună o anumită purtare reparatorie.

Ceva din vocea lui Mac Kinley suna fals și voit provocator : tonul ironic și înțepător pe care părintele Francisco îl observase de atâtea ori la numeroși interlocutori întâlniți în zeci de lumi, oameni vanitoși, gata oricând să discute în contradictoriu, așa, de dragul înfruntărilor, ori pur și simplu sperând să-l pună în încurcătură. Îi veniră în minte cuvintele papei, răsunând ca un ecou în naosul catedralei San Pietro când, ca proaspăt preot, asculta prosternat în fața conducătorului creștinătății: „Înainte de a lupta cu ignoranța și cu rezistența celor ce vor asculta cuvântul vostru revelator, va trebui să învingeți scepticismul creștinilor care se vor nimeri să asiste la opera voastră de evanghelizare”.

Își făcu curaj, nu putea îngădui ca Mac Kinley să ridiculizeze opera lui prezentă și viitoare.

— Comandantul îmi pare rămas la o concepție medievală asupra sfintei noastre biserici romane, zise, încercând să surâdă calm. Credeți că păcatul original este un păcat localizat cu exactitate în spațiu și timp. În sfârșit, vă gândiți la Eva, care, nerespectând porunca divină, mănâncă din fructul oprit, nu-i așa, domnule Mac Kinley ? Ei bine, au trecut secolele și ne-am schimbat și noi atitudinea. O, nu, să nu mă înțelegeți greșit, suntem încă obligați la interpretarea literală a Sfintei Scripturi, însă nu chiar categoric. Din când în când, putem face interpretări analogice, ori simbolice, ori congruente. În fine, rezultatele științei nu mai sunt combătute ca odinioară, ci folosite pentru o viziune tot mai coerentă și universal acceptabilă.

— Nu înțeleg, începu să spună comandantul Mac Kinley. În felul acesta n-o să vă tăiați craca de sub picioare ?

— Aș spune că nu, îl asigură părintele Francisco. Știința nu poate contrazice Sfânta Scriptură. E vorba doar de interpretarea potrivită a cuvântului lui Dumnezeu, în care calitate nu poate să nu fie adevărat și dătător de lumină.

— Tot nu înțeleg. Ce fel de păcat ar fi comis geronienii?

— Păcatul prin excelență, adică păcatul original, acel păcat pe care toate speciile vii îl comit atunci când, în diversele stadii de evoluție, ajung la conștiința de sine ca specie. Biblia nu greșește, iubite comandant. Ce este valabil pentru om pe Pământ e o paradigmă valabilă pentru toate ființele inteligente din cosmos. Și geronienii sunt rezultatul unei evoluții, și pentru ei a existat un moment când au făcut saltul calitativ, când, ca să ne înțelegem, au trecut de la stadiul de animal la acela al gândirii raționale. În clipa aceea au păcătuit și, imediat, și-au pierdut Edenul, au dobândit conștiința morții și, în consecință, și-au pierdut nemurirea, au devenit conștienți de boli și de decadentă, iar femeile lor au început să nască în dureri. Și ei s-au simțit asemenea lui Dumnezeu, când au trebuit să decidă ce e bine și ce e rău. Și ei au păcătuit din trufie, și de aceea sunt acum în dizgrație și au nevoie de mântuire, ca noi toți, ca toate speciile vii din cosmos, care-au ajuns la un anumit nivel de evoluție.

— Dar Dumnezeu nu li s-a arătat niciodată geronienilor, se aprinse Mac Kinley, devenind roșu la față. Iar dacă nu li s-a arătat, în ce fel i-au nesocotit aceștia porunca ?

Părintele Francisco avu o ușoară reacție de surprindere.

— Sunteți prins încă în mrejele catehismului din secolul douăzeci. Povestioara cu Adam și Eva era bună pentru oamenii din timpul lui Moise, când profetul a scris Cartea Genezei. Astăzi ne mișcăm pe un plan diferit, într-o problematică privitoare la întreg cosmosul. Păcatul originar e un păcat care se comite în mod inevitabil, în clipa când devii conștient de propria ta existență. E adevărat că Dumnezeu nu li s-a arătat niciodată geronienilor, cel puțin așa credem noi, dar în conștiința lor tot s-a născut o idee, chiar dacă neclară, despre divinitate. Pentru ei Dumnezeu e Khava-Kloha, Marele Spirit ce trăiește în toate lucrurile din lume și stă deasupra tuturor. Ei bine, o fi existând și pentru ei un moment în care, *ca să poată gândi*, a fost nevoie să facă abstracție de transcendență, de religio, adică de dependență, spre a ajunge la un soi de afirmare primitivă. În momentul acela au păcătuit...

— În sfârșit! pufni comandantul. Morala fabulei: voi, preoții, aveți întotdeauna dreptate.

Părintele Francisco ridică din umeri. Se uită preocupat la Weber, pilotul, care chiar atunci își termina partida cu Metzil-Nagua și părăsea tabla de șah cu un zâmbet de satisfacție pe buze.

— Tot mai greu, comentă el preocupat. De data asta, ca să câștig, a trebuit să transform un pion în regină.

Soția lui Metzil-Nagua aduse, împreună cu alte femei, un coș cu fructe, dar aproape nimeni nu vru să se servească. Doar doctorul Rivière mușcă dintr-un fruct și înghiți mai multe bucățele mestecate mărunt. Îi strepezeau dinții și observară cu toții efortul pe care-l făcea ca să ajungă la capătul operației. Apoi, scuișând și înjurând,

Rivière se îndreptă spre elicopter, de unde descărcă niște lădițe cu alimente.

Mac Kinley își mai aprinse o țigară și-i ceru părintelui Francisco să-l scuze pentru discuțiile polemice în care se angajase.

— Iertare, părinte! vorbi el, pe un ton de exagerată amabilitate. Oricum, cuvintele dumneavoastră mi-au fost de mare ajutor, au limpezit în mine multe lucruri ce-mi erau cu totul necunoscute. Data viitoare, dacă n-aveți nimic împotriva, o să mai discutăm.

Bietul Mac Kinley! În momentul acela nu știa că n-avea să mai fie o dată viitoare.

16

(timpul prezent)

Avură nevoie de mai mult de două ore ca să ajungă pe celălalt mal al Mlaștinii Mari. Eusebio vâri pluta într-o mică adâncitură, printre trestii și frunze plutitoare. Apoi, fără să zăbovească o clipă, o luă cu pași repezi pe cărarea ce se adâncea în câmpia înverzită.

Părintele Francisco îl rugă să-și încetinească umbletul.

— Mai bine să ne grăbim, explică indigenul. Trebuie să ajungem la coline înainte de apusul soarelui.

Aerul era limpede, iar colinele păreau chiar acolo, la doi pași. În realitate, erau la cinci sau șase mile depărtare, cel puțin așa susținea Eusebio.

Misionarul răsuflă zgomotos, era la capătul puterilor și înainta târându-și picioarele, împiedicându-se în fiecare denivelare de teren, în furnicare și în smocuri de iarbă. Deodată, imediat după o curbă în unghi drept, zări sârma ghimpată și o bară metalică lungă, înfiptă în pământ. La capătul ei se afla o tăbliță cu o siglă și un număr : FM 34. La douăzeci de metri mai încolo, o altă tăbliță, FM 35, apoi FM 36 și așa mai departe..

— Unde ne aflăm ? întrebă părintele Francisco. Ce sunt tăblițele astea ?

Era o întrebare retorică, absolut de prisos, din moment ce cunoștea foarte bine răspunsul, chiar dacă i se întâmpla pentru prima dată să treacă dincolo de Mlaștina Mare.

— Aici se termină pământurile tribului meu și încep cele ale Oamenilor de fier, care mai cultivă și-acum plantele de shava-cianga. Sârma este pusă ca

să nu trecem peste plantație, o să trebuiască s-o ocolim ca să ajungem la coline.

Dincolo de gardul de sârmă, în depărtare, părintele Francisco zări o construcție joasă, de formă obișnuită, având deasupra o cabină din material transparent. Construcția era goală, ca și plantația. Plăntuțele de shava-cianga, în plină înflorire, erau aliniată pe zeci și zeci de brazde proaspăt prășite. Părintele Francisco nu se abținu să nu facă obișnuitele cugetări amare despre drogul care în jumătate de secol cucerise galaxia, dar nu reușise câtuși de puțin să știrbească integritatea psiho-fizică a populației de pe Geron, care-l avea tot timpul la îndemână, îl cunoștea și îl folosea.

Când zări automatele, se opri o clipă să le studieze mai bine. Se oprise și Eusebio și, întorcându-se din drum, venise lângă el.

— Oamenii de fier, mormăi indigenul pe un ton disprețuitor. Într-o zi, o să doborâm toate gardurile și-o să-i ucidem...

— Nu vorbi prostii, automatele n-au suflet, nu-s vinovate cu nimic.

— Atunci va trebui să-i ucidem pe șefii lor, oamenii din carne și oase care-au plecat, dar le comandă de la distanță.

— Sunt frații noștri. Tatăl Nostru carele este în ceruri a spus : să nu ucizi!

— Nu sunt frații noștri. Sunt dușmani! Cu multă vreme în urmă, când au coborât din cer, au aprins pădurile cu lumina verde, l-au ucis pe tatăl tatălui meu și pe mulți alții din trib, au ars satele și au ucis femeii și copiii.

— N-ai cum să știi, încercă să-l influențeze părintele Francisco, fluturând un argument vag. Tu nu erai atunci pe lume!

— Eu cred ce spun bătrânii, care-au văzut cu ochii lor.

— Memoria bătrânilor e de multe ori înșelătoare. Oricum, răzbunarea nu e un sentiment creștinesc. Trebuie să-i iubești și pe dușmani, așa cum ne poruncește Tatăl Nostru carele este în ceruri.

Eusebio dădu din capul lui mare, fără convingere. Totuși, îngenunche și sărută piciorul misionarului.

— Uite! exclamă părintele Francisco, trăgându-l în sus. Oamenii de fier se duc să se culce.

Automatele se adunaseră de-a valma pe pajiștea din fața depozitului, dar ceva nu era în regulă cu ele, nu le telecomanda nimeni, așa că se îngrămădiseră lângă perete ca niște orbi în derută.

Misionarul și indigenul își reluară drumul. Soarele se ascundea în momentul acela după culmea dealurilor, în vreme ce luna cea mică de pe Geron apărea la orizont.

Planta era enormă, crescută până la mari înălțimi, încâlcitură imensă de ramuri și liane șerpuitoare pe un trunchi care la bază avea un diametru de peste zece brațe.

Pârâiașul curgea prin apropiere, spălând rădăcinile prăfoase ale arborelui secular, ivite din pământ tari și netede ca niște oase.

Mai era foarte puțină lumină. Având pe el doar îmbrăcămintea intimă, părintele Francisco ședea pe o piatră aspră, cu îndureratele lui picioare scufundate în apa binefăcătoare. Petele de noroi de pe tunică se uscaseră, era suficient să frece haina și s-o scuture, ca să-și recapete înfățișarea impresionantă de care misionarul era convins că avea neapărată nevoie când urma să se înfățișeze șefului nomazilor.

— Prietenul ăsta al tău..., bombăni, îndreptându-se spre Eusebio, tolănit ceva mai încolo. Mai spune-mi o dată numele lui, vreau să-l memorez ca să-l pronunț fără ezitare atunci când va veni momentul.

— Oal-Tsequal?

— Oal... Tse... qual, da.

Și repetă satisfăcut numele de patru-cinci ori, de parcă era vorba de o rugăciune.

— Dar nu înseamnă nimic! exclamă apoi, deodată, mirându-se el însuși de tardiva și banala sa descoperire. Cum așa ? Toate numele voastre au o semnificație precisă, denumesc o imagine, o calitate a sufletului sau a corpului. Cum de numele ăsta e sunet pur, fără sens ?

Eusebio mormăi:

— În limba noastră veche, pe care am uitat-o, Oal-Tsequal înseamnă „cel care prevede”.

Părintele Francisco încercă o ciudată stare de indispoziție. Pâcla subțire venită dinspre câmpie se ridicase până pe pantele mai joase ale colinelor, ajungând foarte aproape. Ascunse prin tufișuri, păsările tăcură brusc.

Preotul se îmbracă și își aranjă barba lungă, cenușie. Ciuli urechea. Peste clipocitul liniștit al pârâului, auzi departe un murmur neconținut, zgomote înăbușite, mici țipete și mugete de animale în turmă.

— Oamenii lui Oal-Tsequal, explică Eusebio. Și-au pus tabăra aici, aproape, cum treci de primul vârf.

Părintele Francisco privi în jur, neliniștit. Se înserase și-abia se mai distingeau contururile peisajului. Cuprins de teamă, se întoarse spre Eusebio.

— Ești sigur că ăsta-i locul de întâlnire ?

Geronianul încuviință, hotărât.

— Oal-Tsequal va fi aici când răsare luna cea mare, confirmă el.

Chiar în momentul acela, luna cea mare de pe Geron apăru la orizont și, în aceeași clipă, o luminiță roșiatică pâlpâi în partea opusă, printre petele întunecate ale vegetației. Curând, strălucirea incertă deveni lumină puternică, din ce în ce mai apropiată, iar la un moment dat apărură două torțe la capătul potecii, de partea cealaltă a pârâului.

— Uite-! exclamă Eusebio, ațâțat. Oal-Tsequal sosește cu alaiul lui. Și-a ținut promisiunea.

În lumina pâlpâitoare a torțelor, părintele Francisco desluși cu greu trei siluete scunde și păroase. Aveau ochii rotunzi și foarte mari, galbeni, fără cornee, ca ai lui Eusebio.

Se opriră pe malul apei, în șir indian. Cel din mijloc, fără torță, făcu un pas într-o parte și se arătă pe de-a-ntregul.

Ceva mai înalt și mai robust decât cei doi însoțitori ai săi, Oal-Tsequal era un tânăr și superb exemplar al rasei de pe Geron. Poate că părul ce-i acoperea corpul era ceva mai des, iar ochii mai galbeni, dar în rest părintele Francisco nu observă diferențe somatice față de oamenii din tribul lui Eusebio. Și Oal-Tsequal avea sexul mic, o virgulă mai mult sau mai puțin vizibilă în blana deasă de sub burtă.

Indigenul se uită lung la misionar, fără să spună o vorbă. În ochii lui, dar numai pentru o clipă, părintele Francisco zări o licărire de surpriză și de

curiozitate, altminteri bine stăpânită. Apoi, Oal-Tsequal se aplecă încet, își vârî mâna în apă și o scoase în chip de căuș. Bău fără să-și mute privirea.

— Vin cu gânduri de pace, zise. Khava-Kloha să te înconjoare!

Părintele Francisco încuviință, dând ușor din cap. Oal-Tsequal se adresă lui Eusebio :

— Khava-Kloha să te înconjoare și pe tine, Metzil-Nagua.

Eusebio se apropie de pârâu. Cei doi bărbați de pe Geron erau unul în fața celuilalt, foarte aproape. Se aplecă și Eusebio, luă apă și bău.

— Vino, îl invită cu o voce convingătoare. Părintele e aici ca să-ți dezvăluie toate tainele. Pe mine nu mă mai cheamă Metzil-Nagua, mă cheamă Eusebio. Haide.

Părintele Francisco interveni:

— Noi trebuie să ne ducem.

Își luă arma și desaga și trecu pârâul.

— Și eu vin cu gânduri de pace, spuse el. Vin în numele Domnului.

Oal-Tsequal îi mângâie cu dosul palmei tunica.

— Noaptea abia a început, putem vorbi în tihnă. Să mergem, oamenii mei te așteaptă.

17

(timpul memoriei)

De trei zile bătrânele din tribul lui Metzil-Nagua mestecau întruna frunzele de shava-cianga, planta sacră de pe Geron.

Pământenii construiseră o bază pe planetă, cu intenția de a exploata enormele resurse ale aceluia alcaloid ce creștea pe Geron în mod spontan și sporadic, dar din care izbutiseră, în scurtă vreme, să obțină culturi intensive. Planta brută era culeasă de pe câteva plantații robotizate și-apoi se prelucra în rafinăriile de pe Altair și din împrejurimi. Ceea ce se obținea era un produs foarte folositor în industria farmaceutică și își găsea o largă întrebuințare în domeniul stupefiantelor ușoare, având în vedere faptul că shava-cianga nu

crea dependență și putea fi folosită legal în întreg sistemul galactic. Baza permanentă de pe Geron avea o singură justificare: obținerea în condiții avantajoase a acestui alcaloid, în ciuda prețului ridicat, presupus de munca pe planetă.

Părintele Francisco înțelesese imediat că procedeul aplicat de pământeni era cel mai puțin eficient. În felul acesta, se obținea cam a suta parte din forța pe care shava-cianga ar fi putut s-o aibă în alte condiții de prelucrare. Era ca și cum te-ai mulțumi cu zahărul, renunțând la rom, ori cu orzul, renunțând la whisky. Înțelese asta din îndârjirea cu care mestecau bătrânele, tăcute și concentrate la pregătirea pastei, în care saliva juca un rol important.

De la un timp, lunile lui Geron răsăreau la intervale tot mai mici, apărând la orizont aproape concomitent. Până când, într-o seară, apărură aproape suprapuse, în perfectă joncțiune, luna cea mică ascunzându-se aproape complet după cea mare. Precedat de diverse cântece și melodii, în seara aceea începu un bairam dezlănțuit. Năvălind afară, lumea se agita dezordonat în ritmul tobelor.

— Spune-mi, zise misionarul, apucându-l de braț pe Metzil-Nagua. Ce se întâmplă ?

— Ranga și Au-Ranga sunt una peste alta. Asta-i noaptea cea mai bună pentru rodnicia trupului, căci acum Au-Ranga cea rea, care secătuieste pântecul femeilor, se zbate neputincioasă îndărătul surorii ei mai mari. Ascultă-mă pe mine, omule fără păr : primește în tine shava-cianga și caută-ți o femeie. Asta-i noaptea cea mai potrivită...

Părintele Francisco încremeni. Se retrase în cortul lui și începu să spioneze prin ferestruică, la lumina celor două luni suprapuse, spectacolul aceluia neam de maimuțe aiurite. Se auzeau voci țipătoare, gemete, chemări pline de stăruință și propuneri obscene care vlăguiau noaptea, transformând-o într-o țesătură de întâmplări inevitabile.

În dimineața următoare, satul părea scufundat în liniștea dintotdeauna. Metzil-Nagua ieși căscând din coliba lui și, cu un cuțit de cremene bine ascuțit, se apucă iarăși să cioplească niște bucăți de lemn, treabă pe care-o făcea de câteva zile cu o oarecare îndârjire. Era un joc de șah. Pionii și nebunii, tip Staunton, erau piesele cel mai ușor de recunoscut. Chiar și piesele mai mari,

regii, reginele și turele, erau acceptabile. Dar caii erau diformi, cuțitul de cremene nu izbutise să facă nimic pentru ei. Indigenul îi arată unul, cu neliniște și jenă. El își scutură capul cu o reacție de scârbă, ca și cum i-ar fi arătat o broască sau un șarpe.

Mai încolo, femeile împleteau coșulețe din papură și din nuiele puse la înmuiat în pârâu. Bărbații, în special cei vârstnici, modelau oale și farfurii din lutul roșu ce se afla din belșug pe malurile apei care străbătea satul. Alți bărbați, cei mai tineri și mai viguroși, se învăteau pe lângă niște pari lungi și, cu cuțitele lor de cremene, se chinuiau să-i ascută.

Uneltele erau rudimentare, foarte simple și, în plus, geronienii le foloseau numai în cazuri de extremă necesitate. Piesele de care se serveau cel mai mult erau mâinile, mâinile acelea durdulii și păroase, având unghii tari ca metalul, cu care curățau, răsuceau și modelau, învingând mereu rezistența materiei.

Părintele Francisco se învătea printre oamenii aceia, încercând zadarnic să înceapă o discuție, să construiască un punct de sprijin pentru anumite idei, să compare conceptele și apoi să le extindă cu elocința sa cuceritoare. Era ca într-un pustiu locuit de zombi. Nimănui nu-i păsa de el, nimeni nu răspundea încercărilor sale de a stabili un dialog, oricât de nevinovat ar fi fost acesta.

Gaură în apă, gândi în sinea lui, trăgându-se deoparte. Până acum se alesese doar cu insulte și grave insuccese, un șir înfiorător de găuri în apă, într-adevăr. Alt misionar, în locul lui, n-ar fi ezitat să folosească mijloacele cele mai perfide ca să obțină atenția cuvenită, chiar dac-ar fi trebuit să născocască „miracole” care să-i lase cu gura căscată pe cei de față și să-i facă astfel să-l asculte. Ori poate că atitudinea cea mai bună, își zise, ar fi să nu se opună și să se lase integrat în lumea lor și în felul acesta să-i vindece, operând din interior. Ar trebui să mănânc și eu mâncarea lor, să consum shava-cianga, să joc șah cu Metzil-Nagua și să nu mă scandalizez când, așa cum s-a întâmplat noaptea trecută, satul intră în călduri, lăsându-se târât în cele mai dezlănțuite orgii.

Dar ce-ar fi crezut despre o asemenea comportare comandantul Mac Kinley și doctorul Rivière ? Și, mai ales, ce-ar fi crezut episcopul, când ar fi aflat ?

Tocmai medita, confuz, la toate acestea, cu mintea concentrată asupra unor lucruri contradictorii, când un zgomot vag, de pergament rupt, departe, dincolo de pădurile și câmpiile ce despărțeau satul de bază, ajunse la el tot mai clar și mai asurzitor.

Era o aeronavă, fără nici o îndoială, una dintre navele acelea mastodontice, atât de încăpătoare, că puteau transporta o întreagă colonie de pe o planetă pe alta. Ateriza pe pista de piroxit a bazei, nici în privința asta n-avea nici o îndoială, pentru simplul fapt că alte piste de aterizare nu existau.

După două ore, elicopterul lui Weber se lăsă, cu manevre rapide, pe pajiștea satului. Pilotul ieși în mare grabă din cabina de pilotaj și se îndreptă vijelios spre locul unde era înălțat cortul părintelui Francisco.

— Haide, părinte! strigă Weber, cu fața roșie și cu trăsăturile alterate. Ne luăm catrafusele !

Misionarul se proțăpi înaintea lui, neliniștit și surprins la culme, dar calm.

— Pentru Dumnezeu, Weber ! Ce se întâmplă ?

— Coridorul se închide, mai rămân patru ore până va trebui să părăsim planeta. Comandantul Mac Kinley mi-a dat ordin să vă iau și să vă duc la bază. Să ne grăbim, n-avem timp de pierdut, ajutați-mă să vă duc lucrurile la elicopter.

Părintele Francisco privi năuc la pilotul care intra și ieșea din cort cu o iuțea în mișcări de parcă era muscat de scorpion.

— Ce faceți ? striga pilotul. Mișcați-vă, dracului, o dată! Trebuie să dispărem cât mai repede. Trebuie să spălăm putina înainte de a se închide de tot coridorul!

Așadar, ceea ce fusese considerat mereu o posibilitate teoretică, însă foarte îndepărtată, aproape improbabilă, se adevărea ! Geron era pierdut, Geron se scufunda iarăși în abisul nonexistenței și, în scurtă vreme, avea să fie șters de pe toate hărțile cerului, rămânând o legendă, o amintire vagă, o însemnare banală în arhivele stelare. Altceva nimic. Desigur, mâna lui Dumnezeu era aceea care strangula coridorul, shava-cianga n-ar fi trebuit să otrăvească întreg cosmosul, dar oamenii de pe Geron n-ar mai fi ajuns să afle cuvântul lui Dumnezeu, cuvântul acela pe care venise el să-l aducă, trecând peste bariere de mulți ani-lumină.

Înconjurat de bărbații din tribul său, Metzil-Nagua asista impasibil, poate că neavând habar de ceea ce se întâmpla.

— Eu nu vin ! strigă părintele Francisco pentru a se face auzit printre zgomotele produse de elicea elicopterului.

Altcineva, dinlăuntrul său, luase decizia și toată forța lui era canalizată acum spre supunerea față de hotărârea aceea absurdă.

— Ați înnebunit ? exclamă Weber și își duse mâna spre pistolul tranchilizant ce-i atârna de curea.

Dar părintele Francisco fu mai sprinten, îl lovi în moalele capului cu un băț mare, care i se nimerise la îndemână. Weber se prăbuși la pământ, cu un geamăt sinistru.

— Dumnezeu să mă ierte, murmură misionarul. Aplicată cu o violență controlată, lovitura aceea avea să-l imobilizeze pe pilot cam o jumătate de oră, exact timpul necesar ca el să se ascundă în mlaștinile ce înconjurau satul. Când își va reveni în simțiri, Weber va trebui să renunțe să-l mai caute, întorcându-se la bază fără el. Aveau să plece cu toții, părăsind planeta, dar el urma să rămână acolo, printre geronieni, singur și omniprezent ca un zeu.

Alergă sufocat de efort pe cărarea ce ducea spre pădure, se grăbea să ajungă într-un loc sigur, unde Weber n-ar fi izbutit niciodată să-l descopere. Când intră în mlaștină, soarele era deja sus pe cer, iar căldura începea să se simtă. Părintele Francisco își scoase tunică, rămânând în bluză și chiloți.

Ajunse la o insuliță minusculă, legată de zona împădurită printr-o fâșie de pământ bătătorit. Își săpă o groapă adâncă și rămase acolo să asculte cântecul păsărilor.

După o vreme, auzi clar vehiculul supraveghetorului de la plantația roboților, aflată la cinci sau șase mile în linie dreaptă. Anunțat prin radio, abandonase automatele pe câmpurile cu shava-cianga și acum se grăbea spre sud-vest, să se întoarcă o dată cu toți ceilalți. La amiază, elicopterul lui Weber se înălță cu mare zgomot, apoi hruitul slăbi în direcția bazei, după care încetă complet.

Acum se putea întoarce în sat, nu mai era cine să-l caute, toți se aflau la bază, ocupați cu pregătirile de plecare. Și totuși, părintele Francisco socoti că era prudent să mai stea ascuns puțin. După două ore, când îi ajunse la urechi

inconfundabilul zgomot de pergament sfâșiat, scoase un lung suspin de ușurare. Astronava decola, pleca pentru totdeauna de pe planetă și nimeni n-ar mai fi putut să se întoarcă acolo. Părintele Francisco era singur, singur cu destinul pe care de bunăvoie și-l alesese într-un moment de rătăcire a minții.

Își puse tunica și, cu pași lenți și prudenți, părăsi insulița dintre mlaștini și o luă de-a lungul fâșiei de pământ bătătorit. Un kibu-naragua ieșise din apă și se sprijinea de potecă, blocându-i trecerea.

Părintele Francisco se opri brusc. Animalul avea cinci sau șase metri lungime și doi ochi roșii, îngustați până la dimensiunea unor linii, care nu promiteau nimic bun. Trebuia să aștepte răbdător ca bestia, după o pândă inutilă, să plece, renunțând la pradă. Dar nu părea să aibă asemenea intenții.

Îl scoaseră din încurcătură oamenii lui Metzil-Nagua. Veniră spre el țopăind și vociferând, mai agitați ca niciodată. Deranjat, kibu-naragua se lăsă în apă, rămânând însă prin apropiere.

Părintele Francisco, întors pe insulă, își dădu repede seama că oamenii lui Metzil-Nagua nu aveau intenții pașnice. Mergeau în șir indian — nici nu puteau altfel, atât de îngust era uscatul — și zbierau tot mai tare. Primul, care părea cel mai furios, tăbărî asupra lui cu un ciomag curbat ca un bumerang. Instinctiv, părintele Francisco ridică un braț să se apere. Brațul înarmat al geronianului dădu peste antebrațul misionarului. Acesta auzi limpede zgomotul de os rupt, urmat de un vaiet, în vreme ce ciomagul cădea inert la picioarele sale. Un alt geronian făcu un salt cu mâinile întinse, gata să-l apuce de gât. El pară atacul și îi trase o lovitură după cap indigenului care, sărind, ajunsese lângă el. Înaintau unul câte unul, și unul câte unul cădeau ca popicele la cea mai mică atingere ; acum putea număra pe jos vreo șase-șapte, insula fremăta de creaturi păroase care se zbăteau pe jos, neputincioase și strâmbându-se de dureri. Doamne, cât de ușor puteai învinge făpturile acelea fragile !

Îl lovi pe un geronian sub bărbie și acesta căzu în apă ca izbit de capul unui berbec. Kibu-naragua, care se mai învârtea încă prin zonă, deschise fălcile și, cu o lovitură puternică de coadă, se scufundă, târând prada la fund.

Atunci părintele Francisco se opri: mai bine să fie linșat, mai bine să înfrunte moartea decât să provoace alte nenorociri. Opt, zece mâini îl apucară

de brațe și el se lăsă imobilizat. Cineva îl legă peste piept cu o liană subțire, alții îl împingeau din urmă, înțepându-l în spinare cu bastoanele lor ascuțite.

Învins și plin de dureri, fu dus înapoi în sat.

Metzil-Nagua aștepta în mijlocul pajiștii. Toate colibe erau împodobite cu ghirlande din pene multicolore. Și Metzil-Nagua avea ceva straniu pe cap, un fel de coroană plină cu smocuri de pene roșii și albastre.

— Azi e sărbătoare pentru poporul meu, zise el cu o voce țipătoare, pe care părintele Francisco nu i-o mai auzise niciodată. Oamenii fără păr au plecat pentru totdeauna, iar oamenii de fier zac amețiți pe plantațiile de shavacianga. Acum eu sunt șeful! Șeful adevărat, de care nu se îndoiește nimeni. Acest acoperământ de cap pe care tatăl meu a fost silit să-l dea jos în urmă cu patru sute de luni, strălucește acum din nou. Lăudată fie Khava-Kloha, mama tuturor lucrurilor !

Părintele Francisco îl privi pieziș, cu capul plecat. Se simțea extenuat, gata să se prăbușească fizic și psihic, dar își adună energia ce-i mai rămăsese, ca să facă față confruntării.

— Dar tu ? continuă șeful de trib pe un ton arogant. Tu de ce n-ai plecat ? Ce te-a făcut să mai rămâi printre noi?

— Khava-Kloha a vrut așa, suspină părintele Francisco.

În momentul acela înțelese toată absurditatea situației în care se vârâse.

— Am de învățat o grămadă de lucruri de la voi, și tot atâtea pot să vă învăț și eu. Sunt prietenul vostru...

Spuse aceste cuvinte sprijinindu-se de umerii geronianului care era mai aproape de el, ca să nu cadă răpus de oboseală.

— Dezlegați-l, porunci Metzil-Nagua. Nu poate fugi, acum e prizonierul nostru pe vecie. El a ales să fie așa.

În seara aceea, părintele Francisco mâncă în coliba lui Metzil-Nagua. Vasul era plin de obișnuitele chiftele de culoare închisă, cu miros grețos, pe care altă dată le refuzase, dar în acea împrejurare socoti că era bine să le înfulece fără prea multe mofturi.

— Acum trebuie să bei shava-cianga, din cea adevărată, propuse Metzil-Nagua după cină. Numai puțin, pentru că la început ți-ar putea face rău.

Părintele Francisco bău.

Întâi simți o tulburare în stomac, o ceată de șoricei care-i rodeau viscerele. Apoi, deodată, un val de căldură i se urcă la cap și nu mai fu în stare să se controleze. Simțea o strânsoare în esofag, privirea i se încețoșase și-i cuprinse ó foame de aer, disperată.

Ieși clătinându-se din colibă, cu ochii ațintiți spre cerul înstelat. Brusc, simți că-i trece oboseala. O intensă senzație de bine îi umplea sufletul, ștergând orice contrast, orice îndoială sau incertitudine. Părintele Francisco era una cu tot ce-l înconjura, colibele, copacii, pietrele și praful de pe pământ, pământul pe care stătea, totul, simțea că toate erau o continuare a corpului său, care creștea, se întindea dincolo de orice limită, devenea tot mai ușor. La un moment dat, se simți ridicat de jos ca un balon aerostatic, începu să plutească, ajungând într-o clipă la o înălțime considerabilă. Pajiștea satului era ca o pată opacă pe negrul pădurilor. Și o vedea tot mai mică, tot mai îndepărtată, ca o închisoare din care evadase în mod miraculos. Simți că stelele, acolo sus, îl atrăgeau cu o forță nemaipomenită, căreia era inutil să i te împotrivești. Atunci se lăsă transportat pe o traiectorie curbă, inele și fâșii, spirale ascendente care se întrerupeau brusc la marginea unor abisuri întunecate, unde el se prăbușea țipând, ca să apară apoi din nou în impalpabila pulbere a universului, iarăși sus, tot mai sus, aproape atingând stelele, scânteii ce explodau la contactul cu el.

Cât dură aventura lui în zonele celeste ? Auzi vocea lui Metzil-Nagua, care-i vorbea la ureche, și alte voci în jurul lui, agitate. Înțelese că era dus pe sus. Apoi se pomeni în cortul lui, întins pe salteaua pneumatică.

Efectul băuturii de shava-cianga trecuse, nu mai era un înger plutind în imensitatea cosmosului, ci doar o creatură masivă, adormită. Un înger fără aripi, căzut în bezna nopții geroniene.

(timpul memoriei)

Credea că era cel dintâi care se sculase, dar, îndată ce ieși din cort, văzu câțiva geronieni în picioare, prinși cu obișnuitele lor îndeletniciri. Și Metzil-Nagua se sculase. Ședea afară, aproape de coliba lui, foarte concentrat la piesele de șah pe care le cioplea, aproape terminate.

Cu picioarele ca de plumb, părintele Francisco se apropie de pârâu. Voia să ia puțină apă, să se răcorească, dar îi fu imposibil: spinarea nu accepta să se îndoiaie, iar senzația aceea puternică, de greață, urca din străfundurile lui, învăluindu-l. Merse pe firul apei până acolo unde se termina pajiștea și intră în pădure.

Își dădu seama curând că fusese urmărit. Câțiva geronieni se țineau după el pas cu pas. Metzil-Nagua îl ajunse, țopăind pe alături, cu privirea ușor întrebătoare.

— Unde mergi ? întrebă indigenul pe un ton ce trăda o oarecare neliniște.

El răspunse printr-un gest de lehamite și bolborosi câteva cuvinte nemulțumite, pe care le auziră și ceilalți, cel puțin judecând după murmurele ridicate din grupul care îl urma la mică distanță.

— Unde mergi ? repetă Metzil-Nagua, de data asta sec și poruncitor.

— Caut un tufiș cu spini, răspunse părintele Francisco. Ar trebui să fie prin partea asta a pădurii, îmi amintesc că am văzut unele în urmă cu câteva zile, când m-am plimbat pe aici.

Și, într-adevăr, tufișurile erau acolo, la câțiva pași de potecă, bogate și luxuriante, cu frunze sănătoase și spini. Părintele Francisco se opri, își descheie tunică uitându-se în jur cu un aer vinovat, aproape mângâind cu ochii figurile geronienilor care-l priveau curioși, de la câțiva pași.

— Ce faci ? strigă Metzil-Nagua. Ce ai de gând să faci ?

— Lasă-mă, îl rugă cu vocea pierită, subțire ca un fluierat. Trebuie să-mi mortific carnea.

Și își scoase restul hainelor, arătându-se celor de față complet gol.

Din grupul de indigeni se auzi un murmur de stupoare. Misionarul văzu zeci de ochi ațintiți asupra lui, studiindu-l morbid, o pădure de pupile galbene

și luminoase, îndreptate spre carnea lui albă și fleșcăită, ochi larg deschiși ce zăboveau pe sexul său, vrând parcă să-l cântărească și să evalueze bărbatul după apendicele moale care-i atârna între picioare.

— Trebuie să-mi mortific trupul, repetă, cu câtă putere mai avea în el.

Și se azvârli cu capul înainte în tufișul des și spinos.

Mai târziu, Metzil-Nagua îl ajută să iasă din mărăcinișul care îl ținea prizonier. Singur n-ar fi reușit, fiindcă la cea mai mică mișcare spinii, unii dintre ei mai lungi decât degetul mare de la mână, intrau și mai adânc în carnea deja martirizată.

Metzil-Nagua rupse cu unghiile ramurile pline de spini, eliberând pe cât îi stătea în puteri corpul misionarului. Apoi îi trecu o liană pe la subsuori, uni cele două capete și începu să tragă.

Veniră și alții să-l ajute. După o oră de sfortări, părintele Francisco, cu corpul acoperit de cheaguri de sânge, căută alinare scufundându-se într-o groapă cu apă din albia pârâului. Apoi, cu răbdare, își scoase spinii înfipti peste tot. Unghiile nemiloase ale lui Metzil-Nagua smulgeau bucăți de piele, căutând spinii ruți care mai rămăseseră sub dermă. O operațiune dureroasă, care în cele din urmă îl vlăgui, nelăsându-i nici un strop de putere.

Cu multă greutate, își luă tunica și se îmbrăcă, strângând din dinți ca să-și stăpânească durerea ce sporea la atingerea materialului.

— Ai avut grijă de mine, suspină misionarul. Spune-mi... De ce-ai făcut-o ?

— Ieri..., explică geronianul. Ieri oamenii mei au vrut să te omoare, dar eu am intervenit și ți-am salvat viața. De ieri, din acel moment, eu răspund de tot ce faci. Așa vrea Khava-Kloha, mama tuturor ființelor vii.

— Aha, asta era ! suspină iarăși părintele Francisco. Ai făcut-o pentru Khava-Kloha. Prin urmare, te temi de Dumnezeu ! Nici nu știi ce bucuros sunt. În ziua când am să te botez, o să-ți spun Eusebio, nume care înseamnă chiar „cel cu frica Domnului”. Sper doar ca ziua aceea să vină cât mai repede.

Sprijinindu-se de umărul lui Metzil-Nagua, coborî pe cărarea ce ducea spre sat. La marginea pajistii văzu un grup de geronieni meșterind cu cuțitele de cremene în partea de jos a unui copac. Ca să-l doboare, ar fi trebuit să

trudească până la asfințit, scrijelind mai întâi scoarța, apoi tăind puțin câte puțin fibrele cu unelte lor rudimentare și nepotrivite.

Părintele Francisco se duse în cort să ia pistolul-laser. Cu gesturi largi, îi îndepărtă pe indigeni la o distanță potrivită. Apoi concentrează raza la baza trunchiului și, în treizeci de secunde, copacul, înalt de peste zece metri, se prăbuși la pământ, pârâind.

Geronienii începură să țopăie, încântați. Se uitau uimiți la părintele Francisco, iar la arma miraculoasă cu teamă și suspiciune. El înțelese — sau i se păru că înțelege — că din copacii doborâți urmau să facă un fel de bac pe care să se poată aventura prin zona mlaștinilor fără a se mai teme de kibunaragua. Așa că mai doborî unul, apoi altul și altul, continuând astfel până când încărcătura pistolului se epuiză.

Unsprezece copaci zăceau la pământ, iar în jurul lor geronienii strigau înnebuniți de bucurie. Îl încercă un sentiment de rușine, întrucât simțea că admirația era îndreptată și spre el, nu numai spre arma pe care-o folosisese. În sfârșit, se temea să nu dobândească o stimă nemeritată, recunoștință și respect obținute anticipat, nu pentru ce-și propunea el să le spună, ci numai datorită acelui instrument puternic, întrebuințat sub ochii tuturor.

Dormi vreo două ore, un somn agitat, tulburat de fiori de febră și de valuri neașteptate de căldură. Când se sculă, era lac de sudoare, cu stomacul chiorăind, nerăbdător să-și primească hrana.

Trebuia neapărat să mănânce ceva, altfel ar fi alunecat în serpentinele unui post ireversibil. Mai erau patru cutii cu carne și un pachet mare de biscuiți. Vinul se terminase, ori mai bine zis existau câteva înghițituri pe fundul sticlei, cât să ajungă de vreo două ori pentru oficierea slujbei. Apoi... Canonul misionarilor avea reguli exacte și foarte clare. Putea folosi berea, cidrul sau orice altă băutură slab alcoolizată. Dar trebuia în acest sens o dispensă specială de la episcop. Ei bine, el avea să dea dispensa aceea, fiindcă acum episcopul era el, fără nici o îndoială, el era, doar el putea decide, universul dispăruse, Marte, Pământ, planete și sateliți, totul intrase în viitoarea nimicitoare care nu peste mult va înghiți și amintirile.

Se întrebă neliniștit cum ar fi fost ultima cină a lui Isus dacă s-ar fi născut pe Geron, nu pe Pământ. Nu s-ar fi împărtășit oare din shava-cianga cu

discipolii săi ? Ei bine, ar fi procedat la fel, ar fi sfințit planta prin excelență, iar sucii plantei sfinte de pe Geron l-ar fi preschimbat în sângele lui Cristos izbăvitorul.

Deschise o cutie și începu să-i mănânce lacom conținutul, stropindu-l cu puținul vin rămas. Un nor de gânduri negre și melancolice îl năpădeau neconținut, dar inima lui era plină de speranță.

Când Metzil-Nagua se apropie de cort, părintele Francisco surâse binevoitor. Geronianul avea o expresie surprinsă și jignită.

— Mănânci iarăși mâncare de-a ta, observă el cu amărăciune. Purtarea ți-e cu totul de neînțeles. Nu vrei să pleci, nu ascuți de voința omului care umblă pe roți, alegi să rămâi cu noi, dar disprețuiești mâncarea ce-o să te hrănească pentru tot restul zilelor. De ce-ai făcut-o ?

Părintele Francisco nu pricepu întrebarea. În ultimele douăzeci și patru de ore făcuse o serie de lucruri care justificau necesitatea unei lămuriri. La care dintre ele se referea Metzil-Nagua ? La fuga sa prin mlaștini, gest prin care alegea o dată pentru totdeauna între Geron și lumea de unde venise, între un viitor nesigur și disperat, iar pe de altă parte un trecut stabil și calm ? Sau se referea la faptul că se lăsase convins să bea shava-cianga ? Ori că folosisse pistolul-laser ca să taie copacii ?

— Tu ce crezi ? îl întrebă, la rândul său, pe indigen. De ce crezi că am făcut-o ?

— Poate că ești prietenul nostru, răspunse Metzil-Nagua după multe ezitări. Ai băut cu noi shava-cianga, încheind un pact. Apoi i-ai ajutat pe oamenii mei și, prin gestul acela, ai dovedit că vrei să faci parte din comunitatea noastră. Dar tu nu ești încă unul de-ai noștri, omule fără păr! Va trebui să accepți și alte lucruri, să-ți iei și alte răspunderi...

— Mâine o să mănânc iarăși mâncarea de pe Geron și așa voi face în toate zilele ce vor urma. Ține cutia asta și biscuiții rămași. Distruge-le, îngroapă-le, fă ce vrei. Și adu-mi mâine shava-cianga : nu mai am vin și-mi trebuie ceva ca să țin slujba.

— Primești să-ți masori *ohla-kloha* cu a mea ? Acum nu mai este aici omul care conduce pasărea de fier, iar oamenii mei nu prea au chef să învețe...

Metzil-Nagua îl întreba dacă era dispus să joace șah. Altă problemă, altă bătaie de cap, aparent de nerezolvat. Fiindcă el jurase, în urmă cu mulți ani, că n-o să mai joace niciodată și numai episcopul îl putea dezlega de legământul acela solemn, făcut înaintea părintelui Lotario. Șarpele ajunsese să-și muște coada. Datoria de a se supune superiorilor săi nu se anulase oare în clipa când făcuse alegerea definitivă și irevocabilă ? Acum simțea o singură obligație, cea față de conștiința lui. De acum înainte avea să asculte numai de normele și legile forului său interior, singura busolă, singurul punct de referință ce-i putea permite să acționeze bine și eficient.

— Poate, suspină el cu vocea pierită. Poate că întruna din zilele acestea o să-mi măsoar *ohla-kloha* cu a ta. Dar îți spun de pe acum că a mea e de departe mai puternică, sunt sigur.

Metzil-Nagua făcu un gest de plictiseală. Spuse doar :

— Piesele sunt gata toate, albe și negre. Am pregătit și masa...

— Tabla de șah, preciză părintele Francisco. De acord, facem o partidă în următoarele zile. Dar mâine în zori să-mi aduci shava-cianga, îmi trebuie pentru slujbă. Acum lasă-mă, Eusebio, am nevoie să rămân singur, cu gândurile mele.

Îi spusese Eusebio, anticipând ziua în care urma să-l împărtășească și să-l boteze. Fiindcă era sigur că, mai curând sau mai târziu, misiunea lui va fi îndeplinită.

„Căci iarăși, Doamne, nu pe tărâmurile fierbinți de pe Rufus, ci aici, în pădurile de pe Geron, eu n-am nici pâine, nici vin, nici altar, iată că mă voi înălța deasupra simbolurilor, până la pura Maiestate a Realului, și îți depun eu, preotul tău, pe altarul universului, truda și durerea lumii.”

Vocea îi era hieratică, subțire, ca și cum înaintea lui s-ar fi bulucit o mare mulțime nerăbdătoare să primească Cuvântul. În realitate, erau numai câțiva geronieni mărginiți și distrați. Dar uite că, atrași de vocea lui țipătoare, indigenii ieșeau din colibe în număr tot mai mare și se apropiau tăcuți de altarul improvizat. Părintele Francisco nu putea decât să se bucure. Însă un alt gând îi stăruia în mintea încordată. Cuvintele acelea pe care le rostise cu atâta elan, cuvintele pe care le flutura prin aer, ca o proclamație

sărbătorească, nu erau cuvintele lui. Altcineva, înlăuntrul său, gândea și vorbea în locul lui, împrumutând cuvintele și imaginile pe care Sfântul Pierre Teilhard de Chardin le folosise, cu două secole în urmă, ca să compună sublima *Messe sur le Monde*, după ce se aflase în situația de a nu putea oficia slujba, în stepele mongole, așa cum i se mai întâmplase și pe front, în timpul războiului. Cunoștea cărțile lui Teilhard de Chardin, dar bineînțeles că nu pe dinafară. Și iată că acum, ca urmare a efectului pe care shava-cianga băută cu câteva minute înainte îl avea asupra lui, cuvinte și imagini apăreau cu o impresionantă urgență, iar el era neputincios în fața diluviului verbal ce-i venea pe buze.

„Soarele de colo — continuă — abia a atins marginea exterioară a primului Orient. Încă o dată, sub tremurul bogat al focurilor sale, suprafața însuflețită a lui Geron se trezește, freamătă și își începe iarăși înfricoșătoarea trudă. Eu am să pun pe talgerul meu de anafură, o, Stăpâne, rodul atât de așteptat al acestui nou efort. O să torn în caliciul meu sucule tuturor fructelor ce astăzi vor fi stoarse. Caliciul meu și talgerul meu sunt adâncurile unui suflet larg deschis tuturor eforturilor care în clipa asta sunt gata să se ridice din toate ungherele universului și să se îndrepte spre Spirit. Să vină, așadar, în jurul meu amintirea și prezența mistică a tuturor celor pe care acum lumina îi trezește la o nouă zi!

Doamne, îi văd, unul câte unul, și îi iubesc pe aceia pe care mi i-ai dat ca sprijin și ca splendoare a existenței mele. Unul câte unul aș vrea să-i pomenesc pe componenții acestei alte și atât de dragi familii, ce s-au adunat împreună, încetul cu încetul, în jurul meu, pornind de la elemente disparate, afinitățile inimii, tresăririle sufletului și ale gândului. Mai confuz, dar pe toți fără excepție, îi convoc pe aceia a căror trupă anonimă formează masa fără număr a celor vii: cei ce stau aproape de mine și mă suportă fără ca măcar să-i cunosc; cei care vin și cei care pleacă; și mai ales aceia care, în adevăr și în greșeală, cuprinși de munca lor de zi cu zi, cred în progresul lucrurilor și chiar astăzi vor urmări, pasionați, lumina.

Mulțimea asta neliniștită, tulburată și despărțită, a cărei imensitate ne sperie, acest Ocean uman care în oscilațiile sale lente și monotone sădește teama chiar și în inimile cele mai credincioase — fie ca în această clipă ființa

mea să fie ecou al murmurului său profund. Tot ce va crește și se va înmulți în univers în cursul acestei zile, dar și ceea ce se va micșora ori va pieri, iată, Doamne, ce mă străduiesc să-ți ofer, iată substanța sacrificiului meu, singura pe care tu o dorești. Cândva, în templul tău erau aduse trufandalele recoltelor și floarea turmelor. Dar ofranda pe care o aștepti tu, cea de care în mod misterios ai nevoie în fiecare zi ca să-ți potolești foamea, ca să-ți stâmperei setea, nu-i altceva decât mărirea universului purtat de universală devenire.

Primește, Doamne, această Ostie totală, pe care Creația, ascultându-ți chemarea, ți-o oferă în această nouă zi. Această pâine, truda noastră, nu reprezintă, știu, decât o imensă dezagregare. Vinul acesta, chinul nostru, nu este, vai, decât o băutură dizolvantă. Dar, în adâncul acestei mulțimi informe tu ai pus — sunt sigur, pentru că o simt — o dorință de nestăvilire și demnă de sfințenie ce ne îndeamnă pe toți, nelegiuți sau credincioși, să strigăm: O, Stăpâne, fă din noi toți o singură ființă !

Pentru că, în lipsa unui zel spiritual și a sublimei purități a sfinților tăi, tu mi-ai dat, Doamne, o irezistibilă simpatie pentru tot ce se mișcă și se agită în materia obscură ; pentru că, neîndoielnic, recunosc în mine, mai mult decât un copil al Cerului, pe fiul pământului negru, voi urca în dimineața asta cu gândul, acolo, în zonele mai înalte, încărcat de speranțe, dar și de mizeriile Mamei acesteia. Și acolo, cu forța apostolatului pe care cred că numai tu mi-ai dat-o, asupra a tot ce se pregătește să se nască în Carnea umană, ori să piară sub soarele ce răsare, acolo eu voi invoca Focul."

Iată, rugăciunea sa de sacrificiu era sfârșită. Vorbise cu emfază, urmând compunerea interioară a unui discurs gata făcut, care nu era al lui, și totuși atât de personal, atât de autentic, încât părea izvorât din cele mai adânci receptacule ale experienței sale. Acea era o orăție ce se spunea în latinește și merita să fie ascultată într-o catedrală plină de credincioși, nu de cele câteva creaturi care se mișcau ca niște căței pe lângă sfârcurile unei scroafe înfuriate, și merita să fie ovaționată când în limba standard, când în latină, când în franceză, iar câteodată în geroniana primitivă ori în cea colocvială.

Se uită în jur cu priviri distrase și observă că lângă el, și puțin mai încolo, la adăpostul colibelor, geronienii care asistaseră la slujbă erau mult mai mulți decât crezuse în primul moment.

— Frumos! aprecie Metzil-Nagua, care între timp venise alături de el. Sunt sigur că Khava-Kloha îți va împlini rugăciunea.

— Dar ce ai înțeles tu ? se înfurie părintele Francisco. Abia de înțeleg eu sensul cuvintelor pe care le-am rostit!

— Nu te-ai rugat la Khava-Kloha ? insistă indigenul.

Părintele Francisco rămase tăcut câteva clipe, neștiind ce să răspundă. Apoi se decise:

— Veniți aici, în jurul meu, îi invită cu vocea tremurătoare. Vreau să vă vorbesc despre Dumnezeu, cel căruia m-am rugat, Dumnezeu care le-a făcut pe toate, care este tatăl tuturor lucrurilor, Supremul, din care se trage și Khava-Kloha.

În clipa aceea, opera sa de evanghelizare începu.

19

(timpul prezent)

Oal-Tsequal avea vocea limpede și profundă. Folosea limba pe care o vorbeau cei din tribul lui Eusebio, limbă codificată în toate lexicoanele Galaxiei Inferioare. Dar șeful nomazilor pronunța cuvintele cu un accent diferit și adeseori introducea în vorbire termeni de neînțeles, pe care, apoi, se străduia din greu să-i elimine, apelând la ample perifraze.

Și tipul de logică părea altul. Spre deosebire de Eusebio, Oal-Tsequal nu avea încredere în silogisme, dar folosea din când în când în sens invers argumentele celuilalt ori teza reducerii la absurd, fără să țină însă seama de niște structuri de gândire pe care, cu siguranță, nu le cunoștea. Își urma mai degrabă instinctul natural și mai ales întinsa experiență, cu ajutorul căreia reușea, fără îndoială, să apară ca un autentic reprezentant al culturii geroniene.

— După părerea ta, îl întrebă brusc părintele Francisco, atunci când corpul nostru moare, moare și *ohla-kloha* ?

Și fiindcă Oal-Tsequal zâmbea indecis, el îi înșiră avantajele ce decurgeau din teorema sufletului nemuritor.

— Vezi bine că numai în felul acesta reușim să scăpăm de disperare, de inutilitatea tuturor acțiunilor noastre, bune sau rele.

Oal-Tsequal rămase gânditor câteva clipe. Cuvintele părintelui Francisco îl impresionaseră, în mod evident.

— Noaptea se îngroașă, zise geronianul. Oamenii mei sunt acolo, afară, așteaptă să te vadă, omule fără păr. Nu mai putem zăbovi.

Oal-Tsequal ieși din cort și părintele Francisco îl urmă, resemnat. Obținuse numai o jumătate de aprobare. Mai mult decât nimic, de acord. Dar acum trebuia să plătească în compensație.

Afară, focurile erau aprinse. Oamenii lui Oal-Tsequal mai aveau însă nevoie de lemne ca să le alimenteze. El își luă arma și, din două lovituri, doborî doi copaci pe care după aceea, folosind iarăși laserul, îi făcu bucăți. Tribul murmura, impresionat.

Femeile stăteau deoparte, grupate dincolo de focurile înalte și trosnitoare. Printre flăcări, părintele Francisco le zărea siluetele scunde și păroase, cu fețele crispatе într-o expresie de iritată stupeoare.

— Trei mii cinci sute de suflete, zicea Oal-Tsequal. Înainte de a sosi anotimpul ploilor, o să ajungem la patru mii. Ciulește urechea, alb uriaș. Prin văile din jur n-o să auzi decât glasul turmelor mele.

În jur plutea un miros grețos. Grăsimea de *gawa-gawa*, ale căror carcase le înfipseseră în furci puternice deasupra focurilor, infecta aerul cu o putoare acră și dezgustătoare.

— Mănâncă, omule fără păr, îl invita Oal-Tsequal, întinzându-i încă o porție de friptură din care picura grăsimea. Ești printre oamenii mei, noi suntem pașnici.

Îl simți pe Eusebio trăgându-l de tunică, îi auzi vocea crispată murmurând și șoptind, implorator, să mănânce.

— Te rog, zicea Eusebio. Îndoapă-te, părinte, fă pe plac lui Oal-Tsequal și oamenilor săi.

Apoi îi aduseră de băut într-o oală mare de lut. Mirosul înțepător, amestec de mușchi și șofran, îl izbi în nări. Știa prea bine ce era. Se uită în jur, căutând un pretext să se retragă, dar nu văzu decât fețe sumbre și impasibile, fețele persoanelor de vază din tribul lui Oal-Tsequal, având și ei oala în mână și pregătindu-se pentru un ritual căruia părintele Francisco îi cunoștea toate urmările nelegiuite.

Bău. Și deodată friptura păru apetisantă, iar prostiile ce treceau din gură în gură în dialectul acela aspru și gutural avură pentru o clipă dulceața adevărilor niciodată dezvăluite.

Eusebio îi umplu din nou oala. Dincolo de flăcările focurilor nu mai era o lume de creaturi păroase și inabordabile. Părintele Francisco văzu o pădure de sfârcuri albastrui, ieșind țepene prin blana despicată.

O lamă de foc i se mișca prin viscere. Puseseră ceva în shava-cianga pe care o băuse. Își dădea seama de asta grație unui rest de conștiință, iar faptul că se simți dintr-o dată animal îl înnebunea, la fel neputința de a îndepărta revărsarea aceea de murdărie care creștea tot mai mult și amenința să-l scufunde dintr-un moment în altul.

Toți erau în picioare. Iar când Eusebio, scuturându-l de braț, îl îndemnă să se ridice, nu opuse rezistență.

Femeile trecuseră bariera. Mai întâi fu un început de dans, cineva bătea în tobe și toți aclamau puternic. Apoi, o geroniană uriașă, aproape cât părintele Francisco, de înaltă, înaintă și se opri în fața lui.

— Femeia ta, zise Oal-Tsequal. În noaptea asta ai să dormi cu ea.

Un cântec, mai mult lugubru decât de orgie, se înălțase în surdină, dar încetă brusc și de jur împrejur se lăsă tăcerea, abia tulburată de mugetele animalelor sub cerul liber.

— Părinte, zise Eusebio pe un ton care abia trăda o umbră de pudoare. Părinte, scoate-ți tunica.

Iar el se supuse, cu gravitate. Acolo, în mijlocul petrecerii, lăsă haina să-i alunece la picioare și rămase țeapăn, cu trupul bătrân — dar încă viguros — prezentat într-o absurdă ofertă.

Femeile din tribul lui Oal-Tsequal se înșirară dinaintea lui, iar el stătea țeapăn, cu ochii îndreptați spre cerul înstelat. Urmară o serie de genuflexiuni,

mâini ce-i atingeau genunchii, fiindcă nu îndrăzneau să urce mai sus. Dar femeia uriașă întinse mâinile fără jenă, pipăi falnicul obiect al rușinii, iar părintele Francisco, reținându-și cu greu un strigăt disperat, își văzu sexul ridicându-se ca printr-o vrajă.

Era enorm, nerușinat și arogant. Toți cei din jur, bărbați și femei, se traseră îndărăt, înăbușindu-și exclamațiile de uimire. Numai femeia uriașă rămase lângă el, cu părul fremătându-i pe tot corpul, ca mișcat de vânt.

Geroniana luă tunica părintelui Francisco și, cu un gest rapid, și-o puse pe umeri, apoi se îndepărtă de focuri, îndreptându-se spre o zonă întunecată a taberei.

El o urmă ca un somnambul.

20

(timpul memoriei)

Vreme de treizeci de zile, părintele Francisco își folosi toată răbdarea și imaginația ca să sondeze cât mai adânc sufletul geronienilor. Nu scăpa nici o ocazie, nici un pretext ca să abordeze o problemă teologică și s-o dezbată cu argumente simple, pe înțelesul acelor minți rudimentare ca dialectică, dar destul de receptive încât să primească, deși după o oarecare rezistență, noul sens al sacrului pe care misionarul începea să-l trezească în ei.

Nu fu greu să-i facă să accepte ideea vieții de după moarte, a sufletului nemuritor și a păcatului. Mai greu, de o dificultate aproape insurmontabilă, fu să-i convingă să accepte un Dumnezeu suprem, adică declasarea lui Khava-Kloha la rang de divinitate secundară, reducerea ei la calitatea de simplu demiurg, faur creat de supremul Faur. Mai târziu, ilustrând dogma lui Dumnezeu Unic și a Treimii, îi veni spontan ideea să o identifice oarecum pe Khava-Kloha cu Spiritul Sfânt și atunci întâmpină o mai mică rezistență din partea geronienilor.

Dar se întâmpla de multe ori ca, în mijlocul predicilor, părintele Francisco să fie lăsat baltă. Metzil-Nagua se ridica brusc și, o dată cu el, se ridicau în picioare toți geronienii, gata să-și urmeze șeful.

— Hei, unde plecați ? striga el, nemulțumit, dezamăgit că predica nu-i fusese destul de interesantă încât să-și păstreze auditoriul.

— Trebuie să ne ducem, explica Metzil-Nagua. Trebuie să mai doborâm niște copaci, muncă grea...

Atunci, părintele Francisco intra în cortul său și se întorcea cu pistolul-laser. Tribul se retrăgea la marginea pajiștii, iar Metzil-Nagua îi arăta copacii. Fără să spună o vorbă, el îi doboră cu un pârâit surd al armei, spre stupoarea indigenilor încântați, care aclamau ca și prima dată când se apucase să facă miraculoasa operație.

Numai că rezervele erau pe sfârșite. Îi rămăsese doar cât să mai doboare o duzină de copaci, apoi putea să arunce arma în mijlocul mlaștinii, tot nu-i mai servea la nimic. Era clar că Metzil-Nagua îl șantaja: îl asculta vorbind si-i îndemna pe-ai săi să facă la fel, cu condiția ca el să le satisfacă nevoile. Și totuși, exista o predispoziție sinceră în rândul geronienilor, aproape toți îl urmăreau cu interes și părea că într-adevăr bunul Dumnezeu îi ascultase rugăciunea arzătoare în care ceruse: „Doamne, fă din noi toți o singură ființă”.

Metzil-Nagua îl șantaja și cu jocul de șah. Îi arătase piesele cioplite grosolan, tabla de șah împletită din scoarță de copac albă și cafenie și aștepta, când răbdător, când enervat, ca el să se decidă să joace.

Misionarul mai refuzase o dată, se simțea încă legat de vechea promisiune pe care părintele Lotario i-o smulsese după partida aceea blestemată cu Van Buren. Dar după aceea, cerând iertare lui Dumnezeu, cedase.

Niște partide fără istorie, atât de mare era diferența dintre el și ființa aceea păroasă care se agita bombănind pe lângă tabla de șah, neputând evita matul după nici douăzeci de mutări.

— Vezi, îi spunea de fiecare dată, cu o voce calmă. Dumnezeul meu e mai puternic decât Khava-Kloha ta.

Apoi, în sfârșit, la terminarea unei partide, zise:

— Mâine te botez, Metzil-Nagua. Și împreună cu tine am să-i botez și pe cei care m-au ascultat cu mai mult interes.

Geronianul încuviință cu entuziasm. Puse piesele de joc într-un săculeț și-l privi intens pe misionar, cu ochii lui mari, galbeni și luminoși.

— Mâine! suspină Metzil-Nagua.

Și rămase iarăși tăcut, urmărindu-și parcă niște gânduri îndepărtate.

— Care-i necazul ? întrebă, preocupat, părintele Francisco. Am spus că mâine vă botez, acum sunteți pregătiți. Va trebui să mai învățați mii de alte lucruri, încetul cu încetul, dar pentru botez sunteți gata de-acum.

— Mâine se împlinește luna, se decise Metzil-Nagua să vorbească încet, ca buimac. A trecut o lună întreagă din ziua morții lui Hijaski-Ngoa.

— Hijaski-Ngoa ?

— Da, Hijaski-Ngoa. Tu l-ai ucis...

Ca într-un film, părintele Francisco revăzu scena de pe insula dintre mlaștini, ziua aceea când, ca să se apere de atacul geronienilor, le rupsesse câtorva dintre ei mâinile. Hijaski-Ngoa era cel ce ajunsese între fălcile lui kibunargua.

— Eu n-am nici o vină, încercă să se apere. A fost o întâmplare, o nefericită fatalitate...

— Tu l-ai ucis, insistă Metzil-Nagua. Tu ești răspunzător de moartea lui. Acum, a trecut o lună și trebuie să iei măsuri.

— Ce măsuri să iau, pentru Dumnezeu ?

— Femeia lui Hijaski-Ngoa. Trebuie s-o iei tu, legea noastră e clară și nu poate fi călcată !

— Legea voastră ? Dar sunteți nebuni! Eu sunt preot, eu nu pot lua la mine nici o femeie, așa hotărăște legea *mea* și n-am de gând s-o încalc.

— L-ai ucis pe Hijaski-Ngoa, strigă geronianul, și-ai să-i iei femeia, dacă vrei ca tribul să nu te alunge de aici. Nu poți refuza, încearcă să înțelegi. Tu vrei să-ți spunem „părinte”. E de răs, și totuși îți spunem cu plăcere „părinte”, așa cum se obișnuiește la voi, ca să-ți facem pe plac. Și atunci, tu de ce nu vrei să faci la fel ? De ce nu vrei s-o accepți pe femeia lui Hijaski-Ngoa, dacă așa cere legea noastră ?

Metzil-Nagua îi servea o lecție. Alungarea, izgonirea, exilul din teritoriul tribului ar fi însemnat moarte sigură. Dar nu asta îl speria, ci mai degrabă falimentul misiunii sale, o dată punțile tăiate.

Trebuia s-o accepte pe femeia aceea, nu era nici o scăpare și, în minte, trecea deja în revistă diverse metode și subterfugii ca să evite o intimitate păcătoasă și degradantă, într-un fel sau altul, s-ar descurca, era necesar să nu le stârnească nemulțumirea, ci dimpotrivă, să le satisfacă toate pretențiile, acum, că începea să culeagă roadele predicilor sale.

— Bine, zise părintele Francisco, pe un ton expeditiv. Bine, o să iau femeia și-o să am grijă de ea, dar tu adună-ți mâine oamenii, îi voi boteza pe toți cei ce vor veni la cortul meu, lângă pârâu.

Așa îi botează, întâi pe Eusebio, apoi pe Ignacio și pe Sebastian, apoi pe Monica, Agnes, Eustacio și Felipe, apoi pe Esteban, Fulgencio, Miguel și Humberto, Anita și Marcellino, Iñez, Valeriano, Faustino și Gabriel.

Ar fi putut boteza mult mai mulți, căci o grămadă se înșiraseră pe malul pârâului și toți se agitau nerăbdători pe lângă el, dar părintele Francisco preferă să-i amâne pentru altă ocazie. În felul acesta, dincolo de faptul că trebuia să-i învețe să aștepte și să le arate că intenționează să facă o selecție, voia să se încredințeze de sinceritatea convertirilor ori măcar de dorința certă a celor care veneau la el.

Împrăștie cu greu mulțimea și se retrase în cort. Dar Eusebio îl urmă ca o umbră, oprindu-se numai când ajunse în prag.

Părintele Francisco se întinse pe salteaua pneumatică. Eusebio își vârî capul înăuntru.

— Acum nu mai ai nevoie de toate astea, zise și făcu un gest circular, arătând cortul și tot ce era în el. Haide, părinte! Coliba lui Hijaski-Ngoa te așteaptă. Și te așteaptă și femeia lui Hijaski-Ngoa...

— Mai târziu, Eusebio. Mai târziu, pufni el, stăpânit pe neașteptate de iritare.

— Luna se împlinește în seara asta, preciză Eusebio. Trebuie să respecti legea, înainte de a se împlini luna.

— Am înțeles, dar acum lasă-mă să mă odihnesc. Trebuie să dorm, pricepi?

— Bine, acum te odihnești. Tu dormi, eu aștept afară.

Elicopterul se învârti de două-trei ori, pe deasupra pajiștii, apoi coborî în mare viteză și ateriză cu o manevră îndrăzneată, chiar în fața cortului său, de cealaltă parte a pârâului.

Pilotul nu era Weber, ci un omuleț cu părul roșu și creț. Opri motorul, iar palele elicei înțepeniră în norul de praf ridicat de ele. Portiera se deschise și părintele Van Buren coborî cu mișcări sprintene, în deosebit de eleganta lui haină preoțească.

— Pace și liniște, părinte Morales, salută el, jovial. Ești surprins că mă vezi ?

Misionarul mormăi un salut de răspuns și încă vreo câteva cuvinte pe care celălalt le trată cu totală indiferență.

— Spune drept, părinte Morales. Nu te așteptai să se deschidă atât de repede coridorul! Dar iată că totul s-a refăcut în doi timpi și trei mișcări. Iar eu am venit în inspecție, ca data trecută, pe Rufus. Îți amintești de data trecută, pe Rufus, nu-i așa ?

Era ceva veninos în vocea lui aparent jovială, o ironie insuportabilă ce nu promitea nimic bun. Părintele Van Buren nu așteaptă răspuns. Cu un salt sprinten al picioarelor sale lungi, trecu pârâul și ajunse pe partea lui, foarte aproape, privindu-l amenințător.

— Cum mai merg treburile aici, pe Geron ? Ai reușit să obții ceva rezultate?

— Cred că da, răspunse el cu vocea pierită. Am botezat peste zece persoane și totul merge cât se poate de bine.

Dar părintele Van Buren nici nu-l asculta.

— Ai făcut o mare greșeală, părinte Morales. Am primit un raport în care se spune că ai lovit persoana însărcinată să te conducă la bază, îndeplinindu-și misiunea de evacuare. A fost alegerea dumitale deliberată și sunt ușor de înțeles motivele ce te-au determinat să faci așa : voiai să scapi de controlul autorităților religioase, doreai să rămâi singur pe planeta asta, în falsa speranță de a-ți legaliza toate acțiunile, chiar și cele mai năstrușnice. Și ai făcut și alte greșeli, ai jucat șah cu indigenii, călcând astfel un jurământ solemn, ai băut shava-cianga, te-ai abrutizat, ai mers până acolo încât să oficiezi slujba sfințind o băătură care...

Părintele Francisco îl întrerupse.

— Cu neputință ! strigă, cu vocea sugrumată. N-ai de unde să știi lucrurile astea, n-ai de unde să știi... Însăși prezența dumitale aici e absurdă, e o treabă diavolească.

Părintele Van Buren se pregătea să răspundă, dar în momentul acela părintele Francisco se trezi, lac de sudoare.

— Domnul fie lăudat! exclamă, încă amețit de somn. Fusese doar un vis.

Când ieși din cort, capul îi vâjâia și se repezi la pârâu să se răcorească. „A fost doar un vis”, repetă pentru sine. Dar inima îi bătea încă nebunește și simțea o ciudată tulburare la stomac, o foame de aer, ca și cum un gigant i-ar fi strivit pieptul cu genunchiul său uriaș.

Din spate, vocea lui Eusebio îl ajunse ca o lovitură de bici.

— A venit timpul, părinte. Trebuie să ne ducem.

Coliba lui Hijaski-Ngoa nu era prea departe, ci într-un grup de clădiri din mijlocul satului, între care și cea a lui Eusebio.

Femeia aștepta pe prag, în picioare. Era tânără, cu fața trasă, dar cu membre destul de robuste. Deși scund, bondoc și lipsit de grație, trupul i se mișca agil — cel puțin așa i se păru părintelui Francisco, atunci când Eusebio îl chemă în colibă.

— Ea este Tserùbhi, zise Eusebio cu o voce seacă și nu mai adăugă nimic.

Părintele Francisco o privi în tăcere câteva momente lungi, apoi dădu din cap dezamăgit și vorbi:

— Legea mă obligă să locuiesc cu tine, în coliba asta. Dar să nu te temi, Tserùbhi, n-am să-ți fac nici un rău. După cum vezi, sunt mare și solid, dar nu-s violent, inima mi-e plină de iubire și de milă.

Se întoarse spre Eusebio.

— Cum o să am grijă de ea ? Eu nu știu să vânez, Eusebio.

— Cu timpul ai să înveți. Deocamdată n-o să vă lipsească mâncarea, nici ție, nici femeii.

Și, după vorbele acestea, Eusebio plecă.

Părintele Francisco își roti privirile prin jur, descurajat. Coliba era ca toate colibele geroniene: o singură încăpere cu plafonul conic, terminat printr-o

răsuflătoare destul de mare. Lumina intra prin două ferestruici, una spre răsărit, alta spre apus. Obiectele de mobilier, puține și rudimentare: o masă joasă, acoperită cu o rogojină făcută din pene de pasăre, colorate țipător, câteva scaunele grosolane, iar într-un colț, trei pietre așezate în chip de dolmen, ce marcau o nișă unde se făcea mâncarea. Un paravan subțire, din trestii împletite, ascundea partea în care se aflau culcușurile.

— Eu dorm aici, lângă ușă, zise el ca pentru sine.

— Pe jos ? se miră femeia.

— A, nu, am un pat al meu. Mă duc să-l aduc și să-mi car aici și celelalte lucruri.

Mai târziu, când soarele de pe Geron asfințea, Tserùbhi îi puse dinainte un vas plin cu mâncare: aceleași chifteluțe din făină de kiya frământată cu sânge de tsubo.

Părintele Francisco ridică ochii în tavan, într-un gest de suferință. Binecuvântă mâncarea și, chinându-se, înghiți câteva îmbucături pe nemestecate.

— Tu nu mănânci ? o întrebă pe femeia așezată în fața lui, de cealaltă parte a mesei.

— După ce termini tu, părinte. Și adăugă: Metzil-Nagua mi-a zis că trebuie să-ți spun părinte.

— Să nu mai spui Metzil-Nagua. Acum îl cheamă Eusebio. Mâine am să te botez și pe tine, o să-ți dau cel mai frumos nume dintre toate câte există, cel mai sfânt, un nume sublim. Vrei ?

Tserùbhi nu arată prea mult entuziasm. Rămase puțin pe gânduri, privindu-l cum înghițea stoic mâncarea cu miros grețos, apoi zise:

— O să fac cum vrei tu, părinte. Îți datorez ascultare.

— Bine. Vino la pârâu mâine, după slujbă. Iar eu îți voi deschide porțile împărăției.

De mai bine de o oră, soarele asfințise după copacii albaștri de koa-koa, iar ultima geană de lumină mai zăbovea pe pajiște, unde colibele se răsfirau ca niște snopi enormi și smoliți.

Tserùbhi se retrăsese în fundul colibei, după paravanul de trestii împletite. El își aranjă patul între ușă și ferestruica dinspre răsărit, dar se

zvârcoli în așternut ca un om bolnav, agasat de cântecul păsărilor de noapte și de umezeala caldă ce făcea aerul apăsător. Din când în când, ajungeau până la el voci înăbușite, cântând monoton și enervant: femeile din sat care vegheau vreun bolnav ori murmurau în timp ce pregăteau shava-cianga.

Fusese o zi obositoare și emoționantă, putea să se considere mulțumit și să doarmă bine. În realitate însă, îi era frică să adoarmă: se temea că visul de la amiază s-ar fi putut repeta. Părintele Van Buren în inspecție, vârându-și nasul, gata să-i cenzureze inițiativele și să-l dojenească...

Așa că-și petrecu toată noaptea în gânduri compensatorii, închipuindu-și recompense glorioase. Căci drumul era încă lung și anevoios, urcător, cu cotituri ce apăreau, întunecate, de pretutindeni, dar el vedea obstacolele fărâmițându-se ca lemnul mâncat de carii, iar drumul devenea tot mai larg și mai plăcut, o pantă blândă, presărată cu mii și mii de flori îmbietor parfumate.

21

(timpul memoriei)

Veni și anotimpul ploilor. După o zi cu vânt puternic și torid, începuse să toarne cu găleata, iar pajiștea se transformă în scurtă vreme într-o baltă aproape de netrecut.

Foarte repede, pârâul se umflă, crescuse peste măsură și deveni un mic torent înfuriat, care mătură și scufundă micile acareturi aflate ici-colo, de-a lungul său.

Geronienii stăteau ascunși în colibe lor, construite după toate regulile artei, cu acoperișuri duble care rețineau și cea mai mică infiltrație a ploii. Bineînțeles că nimeni nu mergea la vânătoare în zilele acelea, însă mâncarea nu lipsea, totuși: erau folosite rezervele, mai ales carnea uscată de tsubo și wasquatz.

Eusebio venea la el în fiecare zi. Îi dădea carnea uscată lui Tserùbhi-Maria, apoi puneă tabla de șah pe masă și aranja piesele. Își perfecționase mult jocul, dar diferența de forță rămânea foarte mare, așa încât partidele se

terminau întotdeauna după câteva mutări. Zadarnic încerca părintele Francisco să-l facă să accepte vreun avantaj de piese, ca să mai echilibreze confruntarea. Eusebio era orgolios ca majoritatea începătorilor și se încăpățâna să joace la egalitate. Atunci, ca să nu se plictisească, părintele Francisco își impunea serioase limitări, adevărate handicapuri, ca de pildă obligația de a juca fără să miște piesele de pe partea reginei, sau cea de a da mat cu o anumită piesă ori cu un pion transformat.

Uneori, împreună cu Eusebio veneau Esteban și Miguel, fratele Mariei. Mai veneau și alții, bărbați și femei pe care poate că nu-i botezase încă, el nu reușea deocamdată să-i deosebească, întrucât geronienii semănau toți între ei.

Sârguincios, ținea un mic registru cu numele celor ce primiseră sfânta taină. Registrul se bucura de mare considerație din partea indigenilor, era ceva sacru pentru ei, ceva care le consfințea de o manieră indiscutabilă convertirea.

Din când în când, venea ia el câte unul, cerându-i copilărește :

— Părinte, vreau să văd numele. Deschide-ți cartea, părinte, și arată-mi numele meu.

El zâmbea satisfăcut, deschidea registrul și urmărea cu degetul lista numelor, se prefăcea că nu-l găsește, ca să savureze o clipă de vizibilă suferință ce-l cuprindea pe solicitant, apoi exclama triumfător:

— Uite-l aici! Iată numele tău. Poți pleca liniștit, fiule.

Oficia slujbele în colibă, iar acum geronienii veneau în număr tot mai mare și erau tot mai zeloși. Shava-cianga îi provoca amețeli celeste și neașteptate buimăceli din care ieșea cu cuvinte tot mai înflăcărâte, mai convingătoare. Dar o suspiciune îl chinuia pe părintele Francisco în străfundul sufletului. Se temea că acele simple convertiri, prea ușoare, într-adevăr, se produsese grație unui echivoc ce le făcea acceptabile în formă, însă nevalidate în esență, adică nule, tocmai fiindcă erau însoțite de o rezervă mentală.

În zilele acelea se hotărî părintele Francisco să adreseze o scrisoare Eminenței Sale, cardinalul însărcinat cu coordonarea Sfintei Congregații De Propaganda Fide. Era mai mult decât o scrisoare, era un memoriu detaliat despre toate obstacolele și adversitățile întâlnite în opera sa de evanghelizare.

Nu-i era greu să-și accepte toate slăbiciunile, cedările continue, dar cerea limpede să i se recunoască buna credință și puritatea apostolatului. Sigur, nu exista nici cea mai mică șansă ca scrisoarea lui să ajungă în mâinile cardinalului. Totuși, el trebuia să se poarte ca și cum posibilitatea aceea îndepărtată ar exista. I-ar da hârtiile lui Eusebio, iar Eusebio altora și aceștia altora și, cine știe, poate că într-o bună zi vreo astronavă va coborî iarăși pe Geron, după redeschiderea coridoarelor, iar cineva o să ia mesajul aceluia umil preot care acum se sacrifica pentru ca vestea cea bună să fie cunoscută și în colțișorul acela uitat al galaxiei.

Odată, în vreme ce lucra concentrat la memoriul său, Miguel veni la el însoțit de Eusebio și de alții. Nu veniseră să joace șah. Păreau veniți să-i facă muștrări. Și, într-adevăr, la început cu jenă, apoi pe un ton tot mai sigur, Miguel zise:

— Ne pare sincer rău, părinte.

— De ce ? întrebă el, fără să se oprească din scris.

— Părintele nu se poartă cum ar trebui, spuse Miguel, cu voce ranchiunoasă.

Ceilalți confirmară la unison. Părintele nu respecta legea.

Părintele Francisco făcu un gest de plictiseală. Puse deoparte hârtiile la care lucra și se ridică în picioare.

— Prin urmare, eu nu respect legea, zise, uitându-se în ochii fiecărui geronian. Explicați-vă mai bine.

Tăcură cu toții, derutați, dar Miguel interveni din nou.

— Sora mea spune că nu ești bărbat adevărat. Eu nu mai vin să-ți ascult predica...

— Nici eu n-o să mai vin, declară Eusebio pe ton ridicat. Nu vreau să ascult ce spune unul care nu e bărbat adevărat.

— Dar tu ? întrebă părintele Francisco, apucându-l de umeri pe geronianul aflat mai aproape de el. Tu cine ești ?

— Humberto. Nici eu n-o să mai vin să te ascult.

— Dar tu ? Și tu, și tu ?

Era inutil, se înțeleșeseră cu toții, Rafael, Vicente, Augustin și Agnes, Valeriano, chiar și tânărul Ignacio.

O văpaie de ură îi urcă părintelui Francisco pe față.

— Ieșiți afară, cu toții! Afară de-aici, copii ai lui Iuda ! Cărați-vă, să nu vă mai văd în ochi, dispăreți până nu vă fac praf pe toți.

În seara aceea nu cină. Se uita la Maria, cum se învârtea pe lângă cuptor ca să pregătească mâncarea pe care, după ce o puse pe masă, el o respinse.

— Te-ai plâns de mine fratelui tău, deși te-am tratat cu tot respectul. Ce ți-ai pus în cap, femeia lui Dumnezeu ? Eu nu pot, pricepi ? Eu sunt preot. Iar dacă Hijaski-Ngoa a murit, nu-i vina mea, de la mine nu poți pretinde nimic.

Femeia rămase tăcută, ținându-și ochii plecați. Apoi, fără o vorbă, se retrase în fundul colibeii, unde el n-o mai putea vedea.

În seara aceea, părintele Francisco goli recipientul cu shava-cianga.

Trecură opt sau zece zile, iar părintele Francisco, redactându-și memoriul, se pomeni că scrie:

„Credința mea e mai intactă ca oricând, având în vedere rezultatele mai mult decât încurajatoare, dar practica e o grămadă de contradicții. Sunt convins totuși că trebuie acționat treptat, căci orice formă de intoleranță din partea noastră ar avea efecte negative și îngrijorătoare, îndrăznesc să cred că, atunci când scopurile sunt nobile și sfinte, intransigența codului nostru moral trebuie lăsată deoparte.”

Și mai încolo:

„Am acceptat-o, prin urmare, pe femeia aceea păroasă, cu ceva mai înaltă de un metru, care mi-a fost încredințată, iar după zile și nopți de eforturi rușinoase și umilitoare, îmbătându-mă cu drog ca să-mi fac curaj să încalc jurământul și să trec peste dezgustul firesc, am reușit în cele din urmă să-mi dovedesc virilitatea. Fiindcă asta le trebuia. Mai ales asta.

Imediat după aceea, numărul celor prezenți la slujbă a revenit la cel dinainte, ba chiar a crescut simțitor și am putut boteza mulți geronieni, profitând de împrejurarea aceea fericită.

Mă consider într-o continuă stare de păcat mortal, cu toate că mi-am mortificat carnea de mai multe ori, cu toate că mi-am pus ciliciul, cu toate că mi-am impus o mulțime de penitențe. Un singur gând îmi dă curaj: am acceptat rătăcirea, chiar față de Dumnezeu, dar am făcut-o din iubire pentru

alții, pentru ca și alții, până acum excluși și alungați, să poată ieși din Gheena și să bată cu încredere la porțile cerului."

După o lună — anotimpul ploilor era acum încheiat, vremea se făcea iarăși frumoasă, iar pârâul reintrase în matca lui — părintele Francisco se îmbolnăvi. O febră neașteptată, violentă, îl doborî într-o seară, după obișnuita predică pe care-o ținea în mijlocul pajiștii, în fața întregului trib. Farmacia luată cu el — obișnuitele antibiotice, antihistaminice, antipiretice etc. — se dovedii neîndestulătoare și ineficientă ca să distrugă infecția ce-l țintuia la pat.

Așa că, pe când el zăcea întins pe spate și transpirat în patul său de campanie, cuprins de un cumplit delir, Eusebio, Miguel și bătrâna Monica, a cărei faimă de vindecătoare era răspândită în trib, se folosiră de cunoștințele lor empirice, administrându-i tot felul de doctorii, unguenți și poțiuni cu compoziții dintre cele mai fanteziste. În rarele momente de luciditate, se ruga la Dumnezeu să nu-l lase să moară, mai avea de dus la bun sfârșit o mulțime de treburi începute, așteptându-și desăvârșirea, dar iată că moartea, ca o batjocură, îi zădărnicea eforturile, toată munca lui pregătită cu atâta tragere de inimă.

Afară, geronienii stăteau adunați zi și noapte, cântându-și cântecele monotone. Părintele Francisco îi auzea uneori, ca trezit dintr-un vis. Atunci se ridica în șezut pe saltea și îi striga pe cei ce erau mai aproape, ca pentru a le da ultimele învățăături, dar cuvintele i se istoveau în perorații veleitare lipsite de sens, cel puțin așa i se părea, căci ajungeau la un auditoriu nepregătit să le primească.

Eusebio venea deseori cu cantități substanțiale de shava-cianga.

Dar drogul, cu care el părea să se fi obișnuit de-acum, nu-l mai ajuta ca la început. Unicul efect asupra lui era o logoree neconținută, declama în latină capitole întregi din Summa Sfântului Toma, fără să greșească un cuvânt, ca și cum ar fi avut cartea deschisă în fața ochilor, și fragmente din Gregorie, Lactanțiu și Origene, scrisorile lui Teilhard de Chardin, comentariile, totul ca și cum el însuși ar fi fost cel dintâi creator al cuvintelor și imaginilor acelea, într-o concepție virginală ce-i aparținea în exclusivitate.

Nici un geronian nu înțelegea ceva. Și nici el nu-și dădea seama ce se întâmplă.

Părintele Francisco n-avea să știe niciodată cu exactitate cât timp o târâse în starea aceea. Poate două luni, poate trei. Când scăpă de febră, lipsit de puteri ca o larvă și neputându-se încă ridica, rosti o lungă rugăciune de mulțumire. Era clar, Dumnezeu îi îngăduise o amânare, Dumnezeu îi lăsa timp să-și împlinească misiunea.

Ceru de mâncare și înfulecă lacom, în timp ce afară tribul ovaționa cu entuziasm.

— Părintele mănâncă, părintele s-a vindecat!

A doua zi, încercă să facă primii pași. Peste încă o zi, era pe pajiște, în mijlocul convertiților care înălțau osanale. Pregăteau o partidă de pescuit în mlaștini, cu bacul construit între timp. Voia să participe și el.

Obosit peste măsură, de câteva ori era cât pe ce să se prăbușească, stârnind astfel încurcături. Ședea în mijlocul bacului, lângă coșurile unde urmau să pună prada, și se uita admirativ la pescarii care, așezați pe margini, nu greșeau nici o lovitură de harpon. În scurtă vreme coșurile se umplură de pește, iar Eusebio dădu semnalul de întoarcere.

În seara aceea, fu mare petrecere în sat. Era de mâncare pentru toți, pentru bătrâni, pentru copii și chiar pentru babele cârcotașe care în mod obișnuit erau lăsate pe dinafară în asemenea ocazii. El ședea lângă Eusebio, între focurile la care se prăjea peștele, și trăgea pe nări mirosul acru ce ieșea din jăritic, amețit de shava-cianga, de vorbărie, de larma aceea care îi suna în urechi ca o muzică. Acela era poporul său, parohia lui, mica lume ce-l smulse din universul complex al minciunilor și al ambiguităților fără sfârșit.

În momentul respectiv, părintele Francisco nu avea probleme. Binecuvânta mâncarea, fericit, împăcat cu toți și cu sine însuși.

Câte lucruri se mai întâmplaseră în lunile acelea! Zilele treceau repede, evenimentele erau atât de multe și de presante, încât nu reușea să le consemneze pe toate în memoriu.

Deseori i se întâmpla să-l cuprindă somnul în timp ce, la lumina unui opaiț cu grăsime de tsubo, încerca să-și vadă de hârtiile lui. Cădea cu capul pe masă

și acolo rămânea toată noaptea, într-un nor de insecte și fluturi fosforescenți ce zburătăceau în jurul flăcării.

Într-o dimineață, pe când în fața oglinzii concave se străduia, concentrat, să-și scurteze barba cenușie pe care și-o lăsase să crească asemeni unui guler, Miguel intră în colibă cuprins de o agitație nestăpânită.

— Veste bună, părinte ! Sora mea așteaptă un copil.

El opri mișcarea forfecelor și rămase tăcut, mângâindu-și barba cu mâna stângă.

— N-ai auzit, părinte ? Maria așteaptă un copil. Când se va naște, vom face sărbătoare mare, fiindcă atunci părintele o să intre de drept în rândul celor de vază. Eu sunt ku-tso. Îți promit c-o să educ copilul cu cea mai mare grijă, iar tu n-o să ai de ce să te plângi.

Rămase pe gânduri și fu prost dispus toată ziua. Accidentul acela nu trebuia să se întâmple ! Se apropiase de femeie de puține ori și întotdeauna cu convingerea că unirea acelea se vor dovedi sterile. Geronienii erau oameni, foarte bine, dar nu puteau merge până acolo încât împerecherea cu omul să fie fecundă, dacă nu cumva... Își amintea de o seară cu cele două luni de pe Geron în conjuncție. Ranga ascundea cu totul în noaptea aceea luna mică, Au-Ranga, iar el nu mai era conștient de propriile sale acțiuni, se dezlănțuise cu totul după shava-cianga. Sau poate... Nu putea fi adevărat ce credea Miguel. Iar dacă era adevărat, el n-avea nici un amestec, de bună seamă femeia căutase în altă parte satisfacția pe care el nu i-o putuse oferi decât în silă și la modul imperfect. În orice caz, nu era bine să tulbure apele. Dacă toți ceilalți îl credeau pe el tatăl... atunci era mult mai bine să rămână cu convingerea asta.

Mai târziu, se căi amarnic pentru gândurile acelea vinovate. Nu reușea să-și dea seama cum de putuse socoti sarcina o nenorocire, în loc s-o considere o binecuvântare. Sigur, acțiunile și gândurile sale se scufundau într-o încâlceală de contradicții, zile în șir cântări argumentele pro și contra, implicațiile, consecințele, acea decădere a sufletului ce se produsese în el și miile de îndoieli care apăreau întruna, consternându-l, făcându-l incapabil să-și asume o linie de conduită. Așa că se lăsă târât dintr-o treabă în alta, nici măcar necesare ori urgente, numai ca să țină departe de el gândurile nesigure,

dar, când se uita la Maria, când o vedea intrând și ieșind din colibă, umflată și greoaie, nu reușea să-și alunge un sentiment de ciudă, o ură surdă și nestăpânită.

Până într-o zi când — el era ocupat împreună cu alții să decojească arborii doborâți — le auzi pe femeile ce dădeau fuga. Le văzu pătrunzând în colibă, intrau și ieșeau în grupuri mici, ocupate cu încălzitul apei, cu împletitul rogojinilor din fibre vegetale, era un du-te - vino neconținut, căutau unguenți, shava-cianga și cine știe ce alte doctorii indispensabile, după părerea lor, pentru reușita nașterii.

În pragul colibei, Adelaida și Iñez nu-l lăsară să intre.

— E bine ca tatăl să nu vadă, ziceau.

Veniră bărbații și-l duseră de-acolo cu de-a sila. Așa că rămase în mijlocul pajiștii, pe malul pârâului, chinându-se ore în șir în așteptare.

Apoi îi văzu pe bărbați intrând, strigați de femeile din colibă. Atunci își pierdu răbdarea. Împingându-i pe Rafael și pe Vicente, care voiau să-l oprească, intră.

Maria zăcea epuizată pe salteaua de paie și peste tot era sânge. Bătrâna Agnes avea mâinile roșii, iar celelalte femei, învârtindu-se și ele pe lângă lehoză, rosteau mereu, tulburate, un cuvânt a cărui semnificație el n-o cunoștea.

— Au-Ranga-ube, părinte. Au-Ranga-ube ! strigau.

Cuvântul necunoscut suna sinistru și fatal, ca o condamnare.

— Unde-i copilul ? întrebă el, cu vocea tremurându-i.

O femeie arătă pe celălalt culcuș ceva învelit cu o rogojină. O împinse necuviincios pe geroniana care nu voia să-l lase să se uite și ridică rogojina.

Prea sfinte Dumnezeule al tuturor oamenilor! Nou-născutul era o informă minge păroasă, fără mâini și picioare, o creatură dizgrațioasă ce palpita, cuprinsă de zvâcniri fără ritm. Ochii, de un albastru murdar, nu erau frontali, ci așezați pe laturi, în părți opuse. Nu avea nas. Aerul intra și ieșea printr-o gaură rotundă — gura, fără îndoială — scoțând un șuierat subțire și insistent.

Părintele Francisco privi stupefiat câteva clipe la ghemotocul monstruos, cu un sentiment de oroare amestecată cu milă, apoi își acoperi ochii cu mâinile și ieși din colibă.

Era limpede că Dumnezeu voise să-l pedepsească, ori cel puțin să-l avertizeze că drumul pe care apucase era presărat cu prăpăstii păcătoase, în care uneltirea ereziei stătea la pândă. Pocitania din colibă... avortonul acela fără formă, oribil și agonizant — fiul lui, da, culoarea ochilor nu lăsa loc pentru dubii — era heraldul, simbolul viu a ceea ce-ar fi cules el, cu predicile lui, cu nerăbdarea de-a obține un rezultat, oricare ar fi fost acesta, disprețuind total orice logică sănătoasă, orice formă elementară de prudență și grijă.

Ședea, doborât, pe malul pârâului, cu mintea învălmășită și amarul disperării în inimă. Eusebio ședea lângă el, grijuliu și participând la suferința sa. Din când în când, geronianul murmură și el cuvântul acela misterios — Au-Ranga-ube — care pe misionar îl scotea din minți.

— Au-Ranga-ube! izbucni părintele Francisco. Explică-mi și mie. Ce înseamnă cuvântul ăsta ?

Printr-o perifrază, Eusebio vorbi despre nașterea nefericită, despre Au-Ranga, luna cea rea, dușmană a fecundității și aducătoare de tot felul de nenorociri și complicații.

Și iată, din colibă, o femeie îl strigă.

— Haide repede, părinte ! Moare Maria !

El se ridică opintit și se întoarse în colibă cu picioarele moi și grele, abia îl susțineau. Luă vasul cu grăsime sfințită și se apropie de Maria, ca să-i facă ultima împărtășanie.

— Plecați! le spuse femeilor care se îngrămădeau în jur. Dați-vă la o parte !

Începu să spună rugăciuni lângă Maria, a cărei respirație devenea tot mai dificilă. Îi făcu semn lui Agnes să-i mai toarne shava-cianga : lehuza suferea vizibil, iar el voia s-o ajute să treacă dincolo fără dureri. Își trecu degetul mare, uns cu grăsime, peste pleoapele Mariei, zicând:

— *Per istam sanctum unctionem, et suam pusimam mi-sericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti per visum...*

Îi atinse urechile și adăugă : *...per auditum...* și așa mai departe, atingându-i și numindu-i nările, apoi gura, apoi mâinile și picioarele.

Rosti alte rugăciuni, în liniștea generală.

Apoi se îndreptă spre nou-născut.

— Aduceți-mi apă, ceru.

După ce fu servit, stropi corpul păros și diform al avortonului și spuse:

— Te botez în numele Tatălui, și-al Fiului, și-al Sfântului Spirit.

Avu un acces de vomă, dar, urmând impulsul unui scrupul salutar, preferă să repete formula.

— *Si es homo, ego te baptizo in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.*

Iată, ceea ce trebuia făcut, făcuse. Ieși afară și se duse iarăși pe malul pârâului, așteptând inevitabilul.

Maria muri peste noapte. Monstrul, în schimb, rezistă până în zori.

22

(timpul prezent)

De-a lungul unei poteci prăfoase ce se derula în serpentine largi, părintele Francisco și Eusebio coborau încet colinele negre Guala-Ngoa, îndreptându-se spre câmpia de la miazănoapte.

Soarele de pe Geron străbătuse un sfert din drumul său, insectele atacau cu tot mai mare insistență, iar zăpușeala se făcea simțită prin aburii denși ai vegetației.

Eusebio înainta în salturi mici, cu desaga pe umăr. Ca să alunge șerpilii, lovea din când în când cu un băț mare în pământ, stârnind nori de praf enervanți. Părintele Francisco se ținea după indigen cu pași apatici, aplecat sub greutatea armei. Minte i se întorcea la noaptea trecută, la seara petrecută lângă focuri, la cuvintele lui Oal-Tsequal, uneori clare și încurajatoare, alteori ambigue și enigmatice ca un oracol.

Oricum, îi smulsese o promisiune. Cât mai curând, Oal-Tsequal urma să vină în sat, împreună cu tot poporul său. Aveau să înconjoare zona Mlaștinii Mari și, pe un drum mai lung, dar mai puțin periculos, avea să-și ducă oamenii să vadă „casa lui Dumnezeu”, pe care-o ridicase omul fără păr. În ziua aceea, el va profita de ocazie: îi va boteza pe toți.

— Stai, Eusebio, îi porunci părintele Francisco, înfierbântat. Facem popas.

Eusebio se ghemui în marginea potecii și desfăcu desaga. Cu gesturi rapide, scoase mâncarea și o puse la picioarele părintelui Francisco. Acesta începu să mănânce, fără să se mai înfurie ca de obicei. Mesteca și se uita dintr-o parte la Eusebio, aproape rușinându-se de geronian.

— Tu ce crezi, Eusebio ? Întrebă misionarul. O să se țină de cuvânt ?

— Cine ? Oal-Tsequal ? De ce să nu se țină ? Tu te-ai dus la el cu gânduri de pace și i-ai dăruit cutia aia sclipitoare, oglinda, în care își poate vedea *ohla-kloha*. Ai mâncat cu el și-ai băut shava-cianga cu femeile lui. Te-ai arătat în fața lor întreg și ai făcut ca arma să-și dovedească toată puterea ei. Oal-Tsequal n-a rămas, cu siguranță, dezamăgit și, dac-a zis că vine, poți fi convins că așa se va întâmpla, pe cât este de adevărat că mâine o să răsară soarele.

Cuvintele lui Eusebio nu-l încurajară deloc. Dimpotrivă, readucându-i în minte întâmplările de peste noapte, avură asupra lui un efect exploziv. Părintele Francisco se ridică brusc și începu să se învârtă încoace și încolo, deranjat parcă de prezențe invizibile.

— Am păcătuț, spuse confuz. Astă-noapte am păcătuț grav, acum trebuie să mă purific, să-i cer iertare lui Dumnezeu, mortificându-mi trupul.

Își rotea ochii disperat în căutarea unui tufiș cu spini. Își scosese deja hainele și era gata să se arunce într-o învâlmășeală de spini, dar Eusebio i se așeză în față.

— Nu, părinte, de data asta n-o face. Țtia-s spini veninoși, care aduc moartea.

Atunci părintele Francisco începu să plângă și, ca un copil, îl lăsă pe Eusebio să-l ia de mână și să-l ducă departe de tufiș, la umbra unui copac ce se înălța în vecinătatea cărării. Se așeză pe solul nisipos și plânse de-a binelea, cu hohote, cuprins de o disperare nestăpânită.

— Ține asta, zise Eusebio, întinzându-i o frunză de shava-cianga. Trebuie s-o mesteci îndelung și ai să vezi că, încetul cu încetul, gândurile rele vor pleca.

Și, într-adevăr, la puțină vreme, deveni calm, indiferent, cu emoțiile și amintirile filtrate, de parcă ar fi fost ale altuia. Eusebio îl privea cu un aer șiret. Apoi geronianul luă de pe jos un băț și desenă pe nisip o tablă de șah.

— Părinte, murmură el, ne continuăm partida.

Partida ? A, da, partida. Uitase complet de partida întreruptă în ajunul plecării spre colinele negre. Nu avea chef să reia jocul, dar Eusebio, folosind pietre și bucăți de lemn, reconstituise poziția.

— Regele tău era aici, zicea geronianul. Nu-i așa ? Turnul tău era aici, în a cincea căsuță din fața damei. Nu-i așa ? Eu aveam regele aici, în a șasea căsuță din fața calului reginei, iar pionul alături, pe coloana a șasea. Eu trebuia să mut, nu-i așa ?

— Ba da, răspunse el fără chef.

Era o poziție disperată, nu mai putea opri pionul acela. Eusebio îl înfundase, cu toate că jucase tot timpul corect.

— Da, e rândul tău, reluă părintele Francisco, cu o voce slabă. Ce-ai hotărât să muți ?

— Simplu. Înaintez cu pionul.

— Atunci nu-mi rămâne decât să-ți dau șah.

Spera ca regele alb să se retragă în căsuța a șaptea, sau, și mai bine, să atace turnul. Eusebio nu căzu însă în cursă. Coborî cu regele în a cincea căsuță din fața calului damei, iar el n-avu altceva mai bun de făcut decât să-i dea iarăși șah. Regele alb coborî pe linia a patra, iar el făcu același lucru cu turnul negru, ținând regele în șah. La fel se întâmplă pe linia a treia. Dar de data asta regele lui Eusebio atacă turnul. Acum, căsuța inițială a damei era blocată pentru turnul negru și orice posibilitate de a captura pionul dispăruse, Dar, în momentul acela, fantezia părintelui Francisco avu o sclipire: găsisse, *in extremis*, modul de a para atacul. Încrezător, mută turnul pe linia a patra.

Eusebio făcu un gest de suferință. Ce avea oare de gând părintele cu mutarea aceea ? Câteva minute studie atent desenul de pe nisip, apoi se neliniști și zise:

— Hai să mergem mai departe, părinte. Continuăm partida când ajungem acasă.

Dezamăgit, părintele Francisco se ridică, luând și arma de jos. Întreruperea, de data asta dorită de Eusebio, suna ca prevestirea unei înfrângerii. Poate că geronianul observase ultima șmecherie genială pe care-o născocise ca să încheie partida remiză.

(timpul memoriei)

Cimitirul nu era departe. O potecă orientată spre nord, abia vizibilă, în permanent conflict cu vegetația luxuriantă ce creștea amenințând s-o desființeze, ducea la un mic luminiș înconjurat de copaci bolnavi, cu frunzele ofilite și cu scoarța atârând de pe trunchiuri.

Locul acela îl alesese el, destul de departe de cursul superior al pârâului ce trecea prin sat. În mijloc ridicase o cruce mare, înaltă de trei metri, iar de jur împrejur se aflau celelalte, mai mici. Erau cinci, câți geronieni muriseră de când se afla el în tribul lui Eusebio. Îi trebuise mult până să-i convingă pe indigeni că-i mai bine să-i îngroape pe morți, decât să-i abandoneze prin mlaștini ca hrană pentru kibu-naragua și pentru peștii sferici.

— Noi mâncăm carne de pește sferic, spusese Eusebio. Dacă le dăm cadavrele noastre, nu facem altceva decât să plătim o datorie.

Dar el, deși aprecia rațiunile ecologice și dorința de a menține echilibrul natural, insistase și până la urmă geronienii cedaseră.

Ajutat de Humberto și de Felipe, Miguel săpă cât putea de bine o groapă, în care depuseră corpul Mariei și al acelei absurde creaturi. El se lungi cu rugăciunea, acompaniat de cântările geronienilor care-l însoțiseră până acolo.

Apoi, cortegiul se întoarse în sat. Părintele Francisco intră în colibă și deschise registrul comunității. Scrise numele Mariei pe lista defuncțiilor și făcu un cerc lângă el, în care puse un semn de întrebare. Nu știa cum să noteze altfel cealaltă prezență nimerită printre ei și dispărută în răstimp de o zi.

Eusebio aștepta răbdător într-un colț. Când părintele Francisco închise registrul, geronianul rupse tăcerea:

— Ar fi bine ca părintele să-și ia acum altă femeie...

— Te rog, Eusebio ! Avem o mie de lucruri la care să ne gândim, nu-i momentul potrivit să-mi vâri în coastă altă femeie.

— Nu se cade ca părintele să rămână singur, insistă Eusebio. Cum vrei să te asculte ceilalți, dacă nu dovedești că ești un bărbat adevărat, întreg ?

— Dar ai văzut ce se întâmplă! Blestemata de Au-Ranga n-o să mă slăbească, are să aducă iarăși moartea în coliba asta...

— Au-Ranga nu-i de neînvins. Va veni ziua în care părintele să-și ia revanșa. Trebuie să insiști...

Peste două ore îi aduseră fata. Era foarte tânără și cu ochii plini de groază. Se refugie, țipând, în fundul colibei, surdă la toate vorbele pe care i le spusese el ca s-o liniștească.

— N-am să-ți fac nici un rău, o asigură el. N-o să te ating nici măcar cu un deget. Vei dormi aici, departe de mine. Dacă vrei, eu dorm afară și n-am să mă apropiu niciodată de tine. Înțelegi ?

— Nu, nu te cred. Și tu, părinte, ești bărbat și până la urmă o să ceri ce ți se cuvine, dar eu nu vreau, nu vreau să nasc un monstru, nu vreau să mor de Au-Ranga-ube ca Maria!

— Cum te cheamă ? întrebă părintele Francisco, calm.

— Ruhòbi. Dar acum două luni m-ai botezat Eulalia.

— Fii pe pace, Eulalia. N-o să-ți fac nici un rău, îți promit.

Rămase afară toată noaptea, șezând lângă un foc, pe malul apei. Bău shava-cianga și recită, în sinea lui, psalmii lui Isaia și cartea lui Ezechiel, texte în mare parte uitate, dar care în momentul acela de extremă luciditate îi reveneau în minte cursiv, bucurându-i sufletul. Apoi adormi lângă prag, ghemuit sub streășina colibei, fără să-i pese de rozătoarele care obișnuiau să-i atace pe cei ce se culcau afară.

A doua zi, Eulalia dispăruse. Zadarnic o căutară prin tot satul. Apoi, un geronian găsi pana albastră purtată de Eulalia în păr. Era pe poteca ce ducea spre mlaștini.

Părintele Francisco își pierdu orice speranță. Dacă fata fugise în mlaștini, o făcuse pentru că prefera să moară, decât să accepte o conviețuire pe care n-o alesese ea, însă obiceiurile rigide ale tribului i-o impuneau.

Iată, o altă moarte îi apăsa conștiința. Nu era destul Hijaski-Ngoa, nimerit în gura aligatorilor kibu-naragua. Nu ajunsese Maria și avortonul zămislit de ea. Acum, se adăuga altă victimă, sacrificată pe altarul acelei logici care îl făcea protagonist pe el, un element intrus, dar determinant.

El era responsabilul, era inutil să nege, era inutil să trăiască în amăgiri. Dacă ar fi plecat atunci când veniseră să-l ia, înainte de a se închide coridorul, dacă ar fi părăsit planeta ca toți ceilalți, Hijaski-Ngoa ar fi trăit și-acum, fericit

și neștiutor, împreună cu Tserùbhi, iar Eulalia și-ar aștepta, nerăbdătoare, un soț potrivit, având toată viața înaintea, departe de spaimele pe care numai el, prin simpla lui prezență, le stârnise în sufletele acelea liniștite și fără probleme.

Sigur că da, însă o comunitate întreagă — argumentul suna acum banal și perimat — n-ar fi cunoscut nicicând cuvântul lui Dumnezeu, ar fi trăit pe veci marginalizată, departe de grația divină.

Nu avea chef să se chinuie, scriind în memoriu. Preferă să stea lângă foc, singur, examinând argumentele pro și contra, rumegând programe și linii de conduită care să fie acceptabile, în acord cu convingerile proprii, cu mica instanță ce-i putea justifica existența.

Îl chemă pe Eusebio lângă el.

— Să nu-mi spui că aș face bine să-mi iau altă femeie! M-am săturat de doliu și de nenorociri. Acum trebuie să ne gândim la altceva. Spune-mi, la ce distanță de sat se află baza ?

— Baza?

— Da, baza, locul unde lucrau oamenii aceia, ca mine, înainte de-a fi nevoiți să plece în ținuturi îndepărtate, de unde nu se mai întorc.

Eusebio se scărpină după ureche.

— Cinci sau șase zile de mers. Ce vrei să faci, părinte ?

— Vreau să construiesc o biserică, așa cum îi place lui Dumnezeu. Dar îmi trebuie materiale și unelte pe care numai la bază poate că vom reuși să le găsim. Organizează o echipă, Eusebio. Am nevoie de oameni tineri și sănătoși. O să ne întoarcem în sat cu tot ce trebuie. Vei vedea, o să înalț pentru voi o biserică minunată, un monument ce va rezista peste timp, în amintirea mea, desigur, dar mai ales *ad majorem gloriam Dei*.

Eusebio nu stătu pe gânduri. Înainte de apusul soarelui, adunase deja o duzină de geronieni tineri, puternici și dornici să participe la expediție.

Eusebio îi înșirase în fața colibeii, iar el îi privea în ochi, rând pe rând. Îi recunosc pe Augustin, pe Rafael, pe Guillermo, apoi pe Juan, Alberto, Pablo, Valeriano și, unul după altul, pe toți ceilalți arătați și numiți de Eusebio.

Ultimul din șir era tânărul Ignacio.

— Dar ăsta ? Întrebă, întorcându-se spre Eusebio. Cum de l-ai ales pe Ignacio, aproape un copil ?

— Ignacio cunoaște drumul mai bine ca mine, răspunse Eusebio. El a fost la bază, singur, acum treisprezece luni, înainte de a veni tu la noi. Cunoaște potecile și se pricepe să dibuiască animalele, e un vânător înnăscut. Eu n-am mai umblat de mult pe-acolo, am fost o dată în recunoaștere, pe vremuri, dar urma s-a șters, fără îndoială. Ignacio va fi ghidul nostru.

Părintele Francisco îl împunse pe Ignacio cu degetul în piept.

— Și zici c-ai fost la bază ? De ce ? Ce te-a făcut să mergi până acolo ?

Tânărul geronian nu știe ce să răspundă, se fâstâci. Părintele Francisco dădu din cap, dezamăgit. Atunci, răspunse Eusebio în locul lui.

— Era curios, ca orice tânăr. Voia să-i vadă de aproape pe oamenii fără păr, mașinile...

Părintele Francisco încuviință, înțeleghător.

— Bine. Plecăm mâine, în zori. Acum mergeți toți să vă odihniți, căci drumul va fi lung și vom avea nevoie de toată energia noastră. Nu-i așa, Ignacio ?

Geronianul răspunse încurcat:

— Așa-i, drumul e lung și periculos.

Părintele Francisco rămase treaz în prima jumătate a nopții, cu mintea la expediție. Ce nesăbuit fusese că nu se gândise mai repede ! Erau o mulțime de lucruri, acolo, pe care de mult le putea aduce — rezerve de laser, unelte, cuie, o grămadă de obiecte ce-i lipsiseră și care l-ar fi ajutat să economisească timp și să scutească oboseală.

A doua zi, sub privirile curioase și somnoroase ale femeilor și bătrânilor, grupul părăsi satul, coborând pe cursul apei, spre sud. Ignacio și Eusebio mergeau în frunte, părintele Francisco la mijloc, cu ceilalți, iar Augustin și Guillermo încheiau șirul. După mai puțin de-o oră de mers, transpirat și gâfâind, părintele Francisco își scoase tunică și și-o fixă, răsucită, pe rucsacul purtat în spate. Rămase în cămașă și-n izmene, iar picioarele, biciuite de vegetație, îi ajunseră în scurtă vreme pline de răni și roșii, ca o carapace de langustă.

— Încet! îi strigă lui Ignacio, aflat în frunte. Vă rog să mergeți mai încet. Eu nu pot ține pasul...

Opririle erau tot mai dese. La amiază, pe când ceilalți mâncau cu poftă, dormi un somn profund, la umbra unui copac cu frunze violete. Se trezi cu soarele coborât spre apus. Atunci blestemă, furios că-l lăsaseră să doarmă atât de mult.

Mai merseră vreo două ceasuri, apoi făcură popas. Geronienii erau vioi, nu arătau deloc obosiți. Evident că, avansând relaxat și îndeosebi făcând popasuri dese, mersul lor semăna mai mult cu o plimbare decât cu un marș. El se simțea, însă, frânt și abătut. Mai ales picioarele, parcă nu erau ale lui, deveniseră pentru el două apendice inerte, două pârghii cu centrul de greutate mutat din loc. Bineînțeles, nu mai era tânăr, după acte avea acum patruzeci și trei de ani, dar ultimul și-l petrecuse pe Geron, unde, pentru cei ce nu erau indigeni, un an conta cât zece, ori, cine știe, poate chiar mai mult, era sigur că parametrul îmbătrânirii fusese pentru el mai dur decât pentru alții, din cauza vieții pe care trebuise s-o ducă, mereu încordată, și zbuciumată, și în incertitudine.

Urmară zile de chinuri, de suferințe cumplite. Din când în când, Eusebio îi dădea să mestece frunze de shava-cianga, cu care izbutea să-și alunge oboseala gata tot timpul să-l doboare. Drogul îi crea imediat o stare euforică, iar grupul profita de asta ca să grăbească pasul, până când părintele Francisco, mereu pe punctul de a ceda, implorându-i ca un copil, îi obliga să oprească.

Nici urmă de pericolele pe care le pomenise Ignacio la începutul călătoriei! O singură dată se întâlnește cu un exemplar mare de ranga-ranga, șarpele uriaș din pădurile de pe Geron. Îl găsiră însă abia suflând, îngreunat de prada pe care tocmai o înghițise, amorțit și inofensiv. Nici măcar nu fu nevoie să-l ocolească. Geronienii și părintele Francisco trecură peste reptilă și își continuară drumul.

În sfârșit, după zece zile de mers obositor prin învălmășeala de trunchiuri ce stânjeneau trecerea, prin nori de insecte care îi atacau înfometate, pădurea începu să se rărească. Luminișurile erau tot mai dese, iar ici-colo apăreau buturugile copacilor tăiați de oamenii de la bază pentru nevoile lor. Apoi se văzu steagul de pe radarul bazei și părintele Francisco începu să se învârtă cu

o oarecare emoție prin curți și printre cele două șiruri de clădiri. Iarba creștea în disperare prin crăpăturile asfaltului, se ițea viguroasă printre pietre, năpădea treptele clădirilor, iar plantele cățărătoare luaseră zidurile în stăpânire și se încolăceau lacome spre acoperiș, acoperind ușile și ferestrele.

Părintele Francisco numără șase vehicule abandonate, mașini de cosit, elevatoare, cărucioare electrice. Elicopterul lui Weber zăcea solitar într-un colț, acoperit complet de plantele agățătoare. Din încâlceala vegetației ieșeau doar elicele, în parte ruginite.

Geronienii se uitau în jur, speriați. Și Eusebio se mișca nervos, incapabil să-și stăpânească agitația. Părintele Francisco nu era mai presus de ei, abia recunoștea locurile în care poposiseră cu un an în urmă, nerăbdător să se arunce în miezul realității geroniene. Lângă clădirea cantinei se afla un pavilion unde grădinarii bazei își depuneau uneltele. Deschiseră cu greu ușa, după ce îndepărtaseră vegetația ce o bloca. Înăuntru, într-o dezordine de obiecte dintre cele mai diferite, părintele Francisco reuși să descopere trei macete, un ferăstrău, un clește și două dălți. Își continuă căutarea și scoase la iveală două pachete cu cuie de diverse mărimi, o cutie cu șuruburi și una cu balamale. Mai erau multe alte obiecte care le-ar fi putut folosi, dar fu silit să le abandoneze, ca să nu încarce din cale-afară bagajele. Așa că renunță, cu părere de rău, la un burghiu ce le-ar fi rezolvat multe probleme, însă, din păcate, scula era electrică.

Oricât cotrobăi printre arme, nu reuși să găsească rezerve pentru pistolul-laser. Erau acolo muniții de toate tipurile, dar rezerve pentru pistol nu se vedeau nicăieri. Atunci părintele Francisco luă din rastel o pușcă mare, armă înspăimântătoare, în stare să ucidă un dinozaur în trei secunde cu focul ei concentrat.

Umplu un sac de iută cu încărcături pentru armă. Apoi intră în sala cantinei. Erau încă acolo mesele încărcate cu farfurii, așa cum le lăsasera cei de la bază, surprinși pe neașteptate de ordinul de evacuare. Prin dulapuri și în magazie, după ce alungă mulțimea de rozătoare, găsi mâncare stricată și puturoasă. Un miros de pustiu și de moarte persista în toate încăperile. Părintele Francisco luă câteva cutii de carne conservată și o sticlă de whisky și ieși afară, la geronieni.

— Acum părintele mănâncă și bea, zise, ridicând sticla ca pe un trofeu. Ne petrecem noaptea aici. Până una-alta, voi să puneți în saci tot ce am ales. Mâine ne așteaptă o zi grea, mai este mult material de recuperat.

Se așeză la umbră, soarele cobora spre asfințit, și Francisco mănă o cutie întreagă de conserve. Apoi, lăsând la o parte regulile moderației, bău în mai multe reprize, până goli jumătate de sticlă.

Gânduri stranii îi treceau prin mintea obosită. În spectacolul acela al abandonului era ceva ce reușea să-l atragă, să-l întoarcă înapoi, la vremea deciziilor încă neluate, când contururile lucrurilor erau cenușii și fiecare gest și cuvânt se mișcau într-un limb incert, fără să aibă încă determinarea clară pe care o prevesteau acum împotriva voinței lui.

Privirea îi căzu pe Eusebio, pe Augustin, pe Felipe, pe Ignacio, liniștiți cu toții și neștiutori. Citi pe fețele lor o încredere totală, absolută, fără rezerve.

Închise ochii și adormi imediat.

Erau patru ferestre cu sticlă colorată și toate dădeau spre aripa vestică a ceea ce fusese odinioară locul de recreație al personalului de la bază.

O vreme, părintele Francisco rămase pierdut în contemplarea jocurilor de lumină pe care geamurile le produceau în jur. Apoi începu să se enerveze, deoarece nu-i venea în minte nici o rezolvare a problemei. Trebuia să scoată ferestrele acelea, să le recupereze întregi și să le ducă în sat. Acesta era obiectivul principal al expediției. Ferestrele colorate și macetele. Toate celelalte erau mai puțin importante și treceau pe locul doi față de necesitatea de a reface, în biserica proiectată de el, jocurile acelea de lumină difuză și blândă, în toate nuanțele curcubeului.

Ca să ajungă atât de sus, aproape de tavan, trebuia să construiască o schelă și apoi să lucreze cu dalta și cu șurubelnița, să scoată ferestrele cu ramă cu tot și să le coboare cu scripetele. Soluția problemei era găsită. Dar, ca s-o pună în aplicare, erau necesare alte operații, a căror împlinire presupunea o serie întreagă de alte probleme imediate, deloc ușor de rezolvat. Iar sus, pe schelă, trebuia să urce el, întrucât mâinile geronienilor, atât de pricepute la jupuit, la decojit, la împletitul fibrelor, nu se pricepeau să folosească o șurubelniță ori o daltă, nu erau deloc deprinse cu o deschizătoare

de conserve și nici nu erau în stare să ia o lamă de bărbierit de pe o masă de marmură.

Ziua trecu într-o obositoare succesiune de tentative jalnice, împiedicate în nepriceperea și stângăcia colaboratorilor săi. Exasperat, părintele Francisco puse mâna pe pușcă și dirijă focul de jur-împrejurul unei ferestre. Zidul începu să se topească, sfârâind, într-un nor de fum acru, iar fereastra căzu jos, în zgomotele molozului care o însoțea. Două geamuri se făcură țandări, iar el se repezi să adune cioburile verzi și violete, pe care le puse, cu afecțiune, într-un plic de plastic. Dădu din cap, contrariat. Metoda aceea era bună ca să spargă ferestrele și să se întoarcă în sat cu niște cioburi inutile.

Atunci apropie două scări extensibile, iar Augustin și Eusebio îl ajutară să ridice o scândură lungă de patru metri între cele două capete ale scărilor. El se aventură pe instalația aceea vibratoare ca să scoată ferestrele din ramele fixate în zid. Ceilalți, folosindu-se de pari, liane, prăjini, făcură ferestrele să alunece până jos.

Augustin căzu când treaba era aproape gata. Scândura începu să vibreze din cauze neștiute, iar geronianul, în picioare, ca un urangutan pe cea mai înaltă ramură a unui boabab, începu să țipe. Părintele Francisco se ținu de scara ce vibra și ea ca scuturată de un cutremur, în vreme ce Augustin cădea cu capul în jos, zdrobindu-se de podea.

Muri aproape pe loc. Își fracturase coloana vertebrală, iar craniul și-l spărsese într-un bolovan mare, aflat pe jos.

În seara aceea, părintele Francisco plânse ca un copil. Geronienii cântară obișnuitul cântec funebru, toată noaptea. O atmosferă tristă plutea în curtea unde-și stabiliseră tabăra.

Când părintele Francisco îi făcu ultima împărtășanie, corpul lui Augustin era deja țeapăn. Îl îngropară într-un răzor, la umbra unui tufiș bogat, înflorit.

Eusebio luă maceta și tăie două lemne pe care le legă în chip de cruce, apoi înfipse crucea pe mormânt. Părintele Francisco spuse rugăciunile. Erau zorii unei zile răcoroase și plină de lumină.

Înainte de plecare, inventarie tot materialul recuperat. Patru ferestre cu rame de metal — erau grele și urmau să fie și mai grele pe traseu. Era nevoie

de opt oameni numai pentru ele. Ferestrele fuseseră legate cu ramuri lungi, flexibile, ca să se evite eventualele accidente din timpul transportului. Alți doi geronieni luară sacii cu cuie, cu unelte și încărcături pentru pușca pe care cu toții refuzară s-o atingă, cuprinși de o spaimă superstițioasă. Așa că pușca ajunse în spatele prăpădit al părintelui Francisco. Felipe și Humberto construiseră un fel de lectică pentru a duce mai ușor o orgă de tip Hammond, pe care misionarul o descoperise într-un colț al sălii de recreație. Funcționa cu curent electric, dar, în caz de nevoie, se putea folosi un acumulator. Părintele Francisco puse în lectică și burghiul, împreună cu câteva fețe de masă albe, bune pentru altar.

Înarmați cu macete, Ignacio și Eusebio deschideau calea. Drumul de întoarcere fu în felul acesta mai ușor, macetele făceau minuni prin vegetația încâlcită și evitau ocoluri obositoare. Totuși, din pricina greutateii care-i obliga la popasuri dese, le trebuiră zece zile ca să ajungă în sat.

Trecuse aproape o lună din ziua când porniseră în expediție. Femeile, bătrânii și copiii îi întâmpinară cu veselie. Se uitau mirați la obiectele ciudate care se adunau în mijlocul pajiștii și îl ascultau cu încântare pe părintele Francisco, în vreme ce acesta, înfierbântat și gâfâind, declara plin de entuziasm:

— Mai sunt o mulțime de lucruri acolo, la momentul potrivit vom mai face o expediție și-o să aducem acasă tot ce ne trebuie.

Satul asculta, fericit. Numai femeia lui Augustin, deoparte, își întorcea ochii stinși în căutarea unui punct de sprijin.

24

(timpul memoriei)

Părintele Francisco înțelese ce fel de om era Eusebio din felul cum juca șah. Neabătut, înainta cu pionul regelui numai un pas, și când avea negrele, și când profita de avantajul primei mutări. Purtarea lui era excesiv de prudentă, înclinată spre renunțări, lăsându-i adversarului inițiativa; ea putea

însemna însă lipsă de fantezie, dacă nu era cumva chiar expresia unui masochism sinucigaș.

Dar Eusebio avea un fel absolut personal de a juca în apărare, temporiza, aruncând în luptă piese similare, parând cu nebunii șahul pe care-l dădeau nebunii adversarului, mereu atent să țină legat lanțul pionilor, mereu abținându-se să înainteze cu ei, foarte atent la schimburi, acceptându-le doar când erau convenabile pentru el, ori măcar nu-l dezavantajau. Apoi, când atacurile împotriva poziției ce-i apăra regele slăbeau și se pierdeau în mișcări lipsite de forță de pătrundere, devenind scontate și previzibile, începea să contraatace și să-și asume inițiativa, până atunci disprețuită.

În momentele acelea, nici părintelui Francisco nu-i era ușor. Ceea ce părea o formație alcătuită în cel mai bun caz pentru a face față unui atac se transforma, ca prin minune, într-o grupare solidă și compactă, gata să producă niște combinații ucigătoare. Jocul lui Eusebio semăna cu cel al lui Botvinnik, când marele campion din trecut reușea să iasă din apărarea franceză prin atacuri imparabile.

Părintele Francisco, care juca în vreme ce era ocupat cu scrisul, trebuia să pună tot mai des deoparte memoriul și să se concentreze la partidă. Până la urmă reușea să rezolve situația, dar implicându-se din ce în ce mai serios.

Și cealaltă partidă, începută când pusese pentru prima oară piciorul în sat, încă neterminată și în care erau în joc raporturile complexe dintre el și trib, o serie de victorii parțiale, de cedări și compromisuri, evolua în același fel, tipic stilului de joc al lui Eusebio, care făcea schimburi, dădea lovitură contra lovitură și nu ceda niciodată, nimic, fără să ia ceva în schimb.

Aparent el, misionarul, era cel ce ataca, adică acela care propunea și obținea, dar de câte ori nu fusese silit să cedeze pe celălalt front ? Îi botezase, îi făcuse membri ai bisericii universale, însă Eusebio îl făcuse să bea shavacianga, îl obligase să-și calce jurământul, îi adusese în casă o femeie, respectând legile tribului, făcuse din el un geronian.

Cine era învingător în partida aceea ? Pe tabla de șah, părintele Francisco învingea încă sistematic, chiar dacă din ce în ce mai greu. Dar în partida cealaltă ? Judecând drept, ajunseseră la o poziție de șah, ori, mai exact, de

șah perpetuu, în care funcționa regula *do ut des*, acceptată tacit de ambele părți.

Acum era la mijloc construirea bisericii și părintele Francisco se gândea că treaba asta avea să-i țină pe geronieni ocupați o lungă perioadă de timp. Erau de rezolvat probleme serioase, și o vreme nimeni n-ar fi avansat cereri inacceptabile ori care l-ar fi putut pune în dificultate. Dar luna era pe sfârșite și femeia lui Augustin aștepta. El era răspunzător de moartea lui Augustin, așa că el trebuia s-o ia pe văduvă.

Și, într-adevăr, după câteva zile, Eusebio apăru aproape smiorcăind:

— Nu-i bine că părintele e singur... Un bărbat adevărat trebuie să aibă o femeie pe lângă el... Femeia lui Augustin nu mai poate aștepta...

— Acum nu este vreme pentru lucrurile astea. Avem înaintea noastră o muncă imensă, iar eu am nevoie de toate forțele mele, dacă vreau ca biserica să nu rămână doar un proiect.

— Femeia lui Augustin nu poate aștepta, insistă Eusebio.

El i-o tăie scurt:

— Sunt lucruri mai importante acum. Vă rog, pe toți, nu mă chinuiți cu asemenea pretenții.

Dar știa prea bine că vorbele lui n-aveau nici o valoare. Mai devreme sau mai târziu, va trebui să cedeze din nou.

Se învârtea pe pajiște ca un posedat, împărțind porunci în stânga și în dreapta. Copacii necesari construcției, foarte mulți la număr, fuseseră doborâți cu laserul, decojiți și fasonați cu securea și cu macetele. Scările înalte, construite pentru orice eventualitate, se dovediseră indispensabile pentru așezarea diferitelor elemente la locul lor. Legătura le-o făceau cuiele și balamalele.

Clădirea se înălța, solidă și măreață în comparație cu sărăcia și șubrezenia colibelor. Arhitrava fațadei avea cinci metri înălțime și erau șapte metri până în vârf. Fixarea ferestrelor cu sticlă colorată, două pe partea dinspre răsărit și două pe cea dinspre apus, ceru o muncă minuțioasă și o infinită abilitate. La început, părintele Francisco voi să orienteze absida bisericii spre est, dar apoi, gândindu-se, își spuse că nu era acolo nici un Ierusalim de care trebuia să țină seama. Așa că altarul fu orientat spre nord. În acest fel, iluminarea și jocurile

de lumină ce se obțineau prin sticla colorată erau garantate atât dimineața, cât și după-amiaza.

Altarul era din lemn, patru grinzi cioplite, puse una lângă alta și acoperite cu o față de masă albă. Și balustrada avea o armonie a ei, ușoară și senină. Eusebio o sculptase cu o răbdare exemplară. Orga stătea în spatele altarului. Funcționa cu energie de la acumulator, care nu putea dura mult, dar părintele Francisco se gândea deja la un sistem mecanic de alimentare, pe bază de foaie și pedale.

În sfârșit, trecuseră trei luni și biserica era gata.

— Sunt obosit, zise misionarul cu o voce devenită șoaptă slabă, abia perceptibilă. Adu-mi shava-cianga, Eusebio!

La început, zgomotul era asemeni unui zumzăit de albine, venind și plecând, la limita pragului auditiv. Apoi, încetul cu încetul, zgomotul creșu în intensitate și căpătă caracteristicile inconfundabile ale unui motor care turează nebunește.

Ieși din somnul amortitor care-l ținea prizonier de câteva ore, își ridică pleoapele și imediat închise iarăși ochii, deranjați de razele soarelui în asfințit. Ultimele cuvinte din *Hymne de l'Univers* al sfintului Pierre Teilhard de Chardin, pe care sub efectul drogului și le spunea în gând ca și cum le-ar fi citit pe monitorul unui computer, se lichefiară, amestec sonor devenit indescifrabil sau lipsit de sens.

Zgomotul era persistent. Întins pe pragul bisericii, părintele Francisco se ridică în șezut și privi în sus, neliniștit.

Nu visa. Punctul acela mic și negru, detașat pe fondul cerului, deasupra frunzișului albastru al arborilor koa-koa, și care creștea văzând cu ochii, părea chiar elicopterul lui Weber.

— Iată-l pe amicul Van Buren, care vine să-și vâre nasul! zise, în sinea lui, misionarul.

Acum era pregătit să suporte coșmarul ca pe un fapt inevitabil, ca pe o lege de la care era imposibil să se sustragă, înainte de a scăpa de efectul băuturii din shava-cianga. Fiindcă era limpede că ceea ce vedea nu avea nici o realitate obiectivă, era numai o halucinație. Oricum, nu era Van Buren. Văzu,

Într-adevăr, o elice învârtindu-se, ca de elicopter, dar ceea ce ateriză pe pajiște nu avea nimic de-a face cu raționalul aparat de zbor condus de Weber. Era... Era un scaun pe rotile cu o vergea înfiptă în spătar, în vârful căreia elicea încă se mai învârtea, încet, și după oprirea motorului. Iar pe scaunul cu rotile, firește, ședea ghemuit comandantul Mac Kinley, cu părul lui roșu ca flacăra și cu pantalonii îndoți la încheieturi.

Părintele Francisco începu să râdă și îl strigă pe Eusebio. Dar nu auzi nici un răspuns. Nimeni nu se arătă în pragul colibelor, nimeni nu veni să se uite. Satul părea pustiu. Evident, dispariția geronienilor ținea de mecanismul acela absurd al halucinației pe care o simula și el, ca să poată închea un dialog altfel imposibil.

Între timp, Mac Kinley, conducându-și căruciorul, se apropiase.

— Dar ce grozav e reverendul nostru! Ca să-și construiască biserica, a găsit de cuviință să-mi jefuiască baza.

Părintele Francisco nu mai râdea. Se uita consternat la comandant și la căruciorul lui absurd, așteptându-se ca dintr-o clipă în alta viziunea să dispară.

Se frecă la ochi, își vântură mâna prin aer și începu să fluiere, silindu-se să ignore fantasma — ce altceva putea fi ? — care ședea înaintea lui. Dar imaginea persista, clară, absolut deloc dispusă să dispară, dimpotrivă, dornică să-l înțepe cu vorbele sale ironice.

— Poate că reverendul a băut prea multă shava-cianga și acum trebuie să dea socoteală conștiinței sale. Spune drept, părinte Morales, ți-ar conveni să mă anihilezi așa, cu o simplă pocnitură din degete. Ți-ar plăcea să rezolvi problema ștergând-o cu buretele. Imposibil, părinte ! Va trebui să mă ascuți până la capăt...

În vremea asta, figuri stranii, grămezi grotești de apendice și de membre dispartate, se așezau ori se încolăceau printre palele rotorului de deasupra scaunului pe rotile al comandantului. Șerpi mici și negri coborau pe vergeaua centrală, lingeau coama roșie a lui Mac Kinley, maimuțe și grifoni țipau pe sus, în poziții nerușinate și triviale.

Scena părea ieșită din fantezia exacerbată a unui artist în delir, un Hieronimus Bosch dezlănțuit ori cuprins de nebunie, și în fiecare amănunt

plutea prezența diavolului. Părintele Francisco își duse o mină la crucifixul fixat în cordonul de la brâu, îl întinse înaintea lui, sforțându-se să nu-i tremure mâna, și strigă:

— *Vade retro, Satana!*

Comandantul Mac Kinley izbucni într-un râs sonor.

— Să fim serioși, reverendule... Dacă chiar crezi că eu sunt diavolul, cum îți închipui că ai să mă poți alunga fluturându-mi pe dinainte un crucifix ori stropindu-mă cu apă sfințită ? Nu mi-ai spus chiar dumneata că biserica nu se mai află în evul mediu, nu dumneata mi-ai spus că doctrina se adaptează acum la reguli mai moderne și că a renunțat la superstiții ? Nu-mi poți face nimic, părinte. Nu poți, fiindcă eu sunt *alter ego*-ul dumitale, celălalt pol dialectic, partea rușinoasă a ființei, care iese la suprafață și își cere dreptul la existență. Sunt conștiința cea mai profundă, gata să dea naștere unui arbore sequoia de adevăruri amare, dar nu mai puțin adevărate. Iar primul adevăr, cel mai crud, este că și de data asta ai pierdut, părinte Francisco. Falimentul e total, ireversibil. Ai crezut că-i poți creștina pe geronieni, te-ai iluzionat că-i poți evangheliza. Adevărul e că ai devenit unul dintre ei, le-ai acceptat obiceiurile, legile tribului, mănânci ca ei, bei shava-cianga ca ei, te-ai împreunat — *horresco referens* — cu femeile lor. Nu părintele Francisco i-a convertit pe geronieni, ci geronienii l-au convertit pe părintele Francisco.

— *Vade retro, Satana!* striga el, apărându-se cu crucifixul. *Vade retro, Satana!*

— ... Și toate astea ca să primești în schimb, ce ? Sigur, pe sălbaticii ăștia îi cheamă acum Eusebio, Felipe, Gabriel... În loc de Metzil-Nagua, Ngu-rumbi, Aleo-ghu-ra... Sigur, Khava-Kloha și-a schimbat numele, acum i se spune Dumnezeu. Dar pentru atâta nu putem susține că geronienii sunt convertiți. Ei continuă să creadă cât credeau și înainte, nici mai mult, nici mai puțin.

— Destul! urlă părintele Francisco.

Luă o piatră și o aruncă din toate puterile spre imaginea lui Mac Kinley, însă comandantul o prinse din zbor, anihilă cu o singură mână voluta impactului. Apoi strânse piatra în pumn și o făcu fărâme, ca pe o piatră ponce.

Târându-se pe picioarele moi și clătinate, părintele Francisco ajunse la marginea pajiștii. Se întoarse o clipă și-l privi pe comandant, care rânjea

asediat de o ceată de dragoni cu aripi membranoase, sfincși și vampiri, salamandre umflate. Apoi dădu fuga, cât putea de tare, căută în marginea pădurii tufișul purificator și, când îl găsi, se dezbracă fără ezitare.

— Iartă-mă, Doamne ! Iartă-l pe umilul tău servitor care a păcătuit grav față de tine.

Și se aruncă în tufiș, cu capul înainte. Rețeaua spinilor îl primi într-un vâl de suferință și rămase acolo toată noaptea, să-și ispășească pedeapsa, cu lacrimile și sângele curgându-i șiroaie.

25

(timp fără timp)

O strigă multă vreme și, cum nu venea nici un răspuns, înțelese că plecase, la fel ca Eulalia. Dar de data asta părintele Francisco nu se resemnă și o căută peste tot, prin tufele din spatele bisericii, în colibe din sat, întrebându-i pe toți, cu o voce mândioasă și tunătoare.

Geronienii ascultau impasibili, câte unul dădea din cap alene, alții pur și simplu îi întorceau spatele. În sfârșit, un indigen bătrân arătă de două ori cu degetul spre mlaștină.

Părintele Francisco își lăsă brațele în jos, dezolat. Acum era un bătrân decrepit; mai întâi expediția la bază, apoi construcția bisericii și cealaltă călătorie, la colinele negre, îl istoviseră cu totul, n-ar mai fi avut putere să se ducă s-o caute pe femeie atât de departe și s-o aducă înapoi.

Era într-o mare încurcătură. Trebuia neapărat să-și facă rost de altă femeie, altfel toată opera lui ar fi fost pierdută. Și cât mai repede: la amiază, oră sacră pe Geron, trebuia să officieze slujba în fața întregii comunități. Apoi urma să-i boteze pe Oal-Tsequal și pe oamenii săi, sosiți în sat în dimineața aceea, așa cum se înțeleseseră.

Cu capul plecat, părintele Francisco traversă iarăși satul, întorcându-se la biserică. Prin sticla de culoarea vinului și a smaraldului, lumina soarelui se

revărsa în interior ca o spumă diafană, ajungând până deasupra altarului în tonalități aproape muzicale.

Misionarul se îndreptă chiar spre altar, unde Eusebio era ocupat cu aranjarea podoabelor și a ghirlandelor de flori.

— Eusebio, îl chemă pe un ton foarte calm, încercând să-și ascundă preocuparea.

Cel strigat nu se întoarce, aranja mai departe ghirlandele, cu zel. Părintele Francisco se apropie, ajungând aproape în spatele său.

— N-am nici o îndoială că știi și tu că Elvira a fugit... Eu m-am purtat cu ea cât se poate de bine, dar n-a folosit la nimic. Acum, uite că sunt din nou singur.

Geronianul se opri din aranjatul podoabelor și, de data asta, se întoarce, cu o expresie de amărăciune. Ochii lui mari, galbeni ca niște scoici aurii, se uitară cu spaimă în ochii preotului.

— Vrei să spui că n-o să mai fie slujbă cântată ?

— O, nu! îl asigură părintele Francisco, energic. Slujba o să se țină. Îți promit, Eusebio.

— Bine, aprecie mulțumit geronianul. Însă părintele trebuie s-o aducă înapoi pe Elvira, ori pe alta, dar repede, pentru că altfel nici unul dintre noi n-o să-l mai poată privi în față...

Părintele Francisco suspină. Întinse o mână spre capul acela rotund și caraghios, atât de uman și atât de străin totodată, și depuse pe el o umbră de mângâiere.

— Da, Eusebio. Voi face ce trebuie.

— Chiar ai să mergi după Elvira ? Ai să le dovedești tuturor că ești un adevărat bărbat ?

— Da, o să merg. Poate c-o să merg, dar după aceea. Acum nu mai am timp. Oal-Tsequal a sosit deja cu oamenii lui și așteaptă afară. Trebuie să ne gândim la ceremonie...

Și se îndepărtă ca să nu fie nevoit să asculte comentariile lui Eusebio.

În spatele altarului era o portiță îngustă prin care se intra în sacristie, o cămăruță cu câteva obiecte, unde părintele Francisco își petrecea nopțile

meditând, nesigur, asupra puținelor sale cărți, ori scufundat în rugăciuni disperate.

Și de data asta, îndată ce rămase singur în sacristie, părintele se lăsă în genunchi pe rudimentarul scăunel de îngenuncheat și rămase acolo timp îndelungat, plângând în hohote nestăpânite, cu scuturături. Când se ridică, era transpirat tot. Își desfăcu tunica și, deodată, mâinile și picioarele îi fură cuprinse de niște lungi fiori de frig. Îl năpădi greața și simți că leșină — cele două semne ale abstenenței pe care le cunoștea prea bine. Atunci, ca un somnambul, se apropie de un dulăpior, îl deschise și scoase de-acolo o cană de lut.

Observă cu neliniște că recipientul era aproape gol. N-avea timp să meargă să mai culeagă shava-cianga și să prepare infuzia. Dar exista, totuși, o modalitate prin care să-și recâștige imediat elanul vital și curajul, energia și luciditatea : urină în cană, apoi, învingându-și sila, bău totul dintr-o suflare.

Efectul drogului luat în ziua precedentă îi reveni prin vene cu putere dublă. Urma să persiste două-trei ore, timpul necesar ca să facă față mulțimii care forma deja rândurile în fața bisericii, timpul de care avea nevoie pentru marea slujbă cântată și pentru botezul noilor convertiți. Mai târziu avea să se ducă în mărăcinișul din spatele bisericii, și acolo, în pielea goală, avea să-și mortifice carnea, aruncându-se în cel mai spinos dintre tufișuri, așa cum făcuse și altădată.

În inimă, ca într-una din grădinile Getsemani, mișunau fantome și răsunau cârâiturile păsărilor de noapte. O voce șuierătoare îi repeta întruna, cu o ironie perversă : „Quo vadis, Francisco ? Quo vadis, Francisco ?” Dar afară, în lumina soarelui, o mare de creaturi calde și păroase aștepta un semn, cuvântul lui înflăcărat ce urma să alunge toate fantasmele. O melodie suavă, dar neterminată, aștepta o notă înaltă care s-o încheie. Iar sunetul acela superb, de trompetă, era gata să-i țâșnească din piept ca o apoteoză a triumfului asupra tuturor forțelor răului.

Când Eusebio bătu la ușa sacristiei și intră cu pasul său elastic și plușat, părintele Francisco zăcea sprijinit de masa de scris, uitându-se în gol cu ochii larg deschiși și având mâinile tremurătoare.

— Încă mai scriai ? întrebă geronianul.

Misionarul tresări. Luă foile de pe biroul făcut din trestii împletite și zise:

— Probabil că n-o să-mi termin niciodată scrisoarea asta pentru cardinal. Totuși, după ce voi muri, dacă o să vină cineva să întrebe de mine, tu să i-o dai și să depui mărturie.

Uitându-se prin ferestruica dinspre răsărit, cântări lumina și observă că soarele se apropia de zenit. Citindu-i gândurile, Eusebio aprobă din cap.

— Trebuie să ne ducem, părinte.

Părintele Francisco se ridică în picioare, clătînându-se. În mod inexplicabil, părea că efectul drogului dispăruse și o vagă neliniște începea acum să-l cuprindă, încetul cu încetul. Privi în jur, nesigur ca un copil, și instinctiv căută sprijin în Eusebio.

— Am făcut o treabă bună, nu-i așa ?

Geronianul îl privi în tăcere. Nu înțelegea întotdeauna pe loc cuvintele părintelui.

— Vorbeam de munca mea de aici, de misiunea mea, explică părintele Francisco. Atunci când am venit, aici nu era nimic...

— Iar acum e biserica.

— Nu numai asta, Eusebio.

— Ce mai e ?

— Tu, bunăoară. Uite, când te-am găsit, erai un mic animal, ceva fără utilitate, iar acum ai descoperit în tine un suflet nemuritor.

Eusebio încuviință, supus.

— A sosit timpul, reaminti el. Trebuie să plecăm. Oal-Tsequal așteaptă afară.

— Într-o zi, tu ai să-mi continui opera, adăugă părintele Francisco pe un ton solemn.

Eusebio mai încuviință o dată și repetă:

— Trebuie să mergem, părinte.

Dar după aceea el însuși zăbovi, îl prinse de tunică pe părintele Francisco și zise:

— M-am gândit mult la mișcarea din partida întreruptă. Tu, părinte, ești foarte isteț. Aștepti să schimb pionul în regină ca să intri și să-mi dai șah

dublu. Așa, după ce eu voi fi obligat să iau, regele tău ar rămâne în poziție de pat, iar partida s-ar termina la egalitate.

— Deci ai observat! murmură părintele Francisco, dezolat. Atunci, ce mișcare faci ?

— Mut pionul, dar îl transform în turn.

Părintele Francisco închise ochii o clipă.

— Ai învins, zise cu amărăciune.

Și se simți în culmea umilinței. Mai curând sau mai târziu trebuia să se întâmple.

Îi luă mâna, mică și firavă ca a unui copil. Și așa, împreună cu creatura aceea brună care țopăia pe lângă el, ieși în fața bisericii, unde aștepta mulțimea, dar când văzu dinainte atâtea fețe plate și inexpresive, semănând unele cu altele în așa măsură că nu le-ai fi putut deosebi unele de altele niciodată, cu ochii lor atât de galbeni și atât de rotunzi, fără pleoape și toți îndreptați spre el, preotul ezită și fu pe punctul de a se întoarce înapoi, în biserică.

Îi convertise aproape pe toți și îi botezase cu nume creștinești care-i erau mai familiare: Rafael, Cayetano, Monica, Vicente... Pentru că ei erau umani, în privința asta nu exista nici o îndoială. Ori, cel puțin, era inutil să despice firul în patru, inutil să facă sofisme încâlcite privitoare la subtilitățile abisale ale teologiei. Cel aflat în mijlocul valului trebuie să se uite înainte, nu-și poate permite să aibă îndoieli ori să se răzgândească. Prin urmare, ei erau umani și erau convertiți cu adevărat, în ciuda incoerenței comportamentului lor și al puternicului recurs la legile tribului, niciodată renegate. Nu ajungea oare faptul că biserica era ticsită în fiecare zi ? Că veneau la împărtășanie în grupuri tot mai numeroase ? Că, atunci când erau întrebați, știau mereu ce să răspundă și că dovedeau tot timpul cea mai inocentă dispoziție de a primi tot ce predica el ?

Și totuși, el n-avea încredere deplină decât în Eusebio. Pe ceilalți nu era sigur că-i influențase profund și era nevoie de o lungă și răbdătoare așteptare până să se vadă încolțind sămânța semănată de el.

Un geronian — Gabriel ? Valeriano ? — se desprinse din mulțime și veni alături. Îngenunche, își făcu semnul crucii într-un mod caraghios și rosti dintr-o răsuflare:

— Părintele a rămas iarăși singur. Părintele are nevoie de o femeie care să stea cu el. Părintele nu vrea, bineînțeles, să stea singur. Nouă tuturor ne-ar părea rău pentru el.

Apoi plecă și veni altul — poate Rafael, poate Esteban, ori Fulgencio — care spuse cam aceleași lucruri, rostite pe același ton uniform și cântător. Treaba ar fi continuat așa o bună vreme dacă Eusebio, eliberându-se nerăbdător din mâna părintelui, nu s-ar fi adresat mulțimii, strigând:

— Gata! Părintele a promis că înainte de a începe ceremonia va face ce trebuie.

Urmă un lung murmur de aprobare. Apoi, o liniște grea se lăsă pe pajiștea însorită unde geronienii stăteau în așteptare. Părintele Francisco se cutremură. Fiindcă în momentul acela mulțimea nu aștepta cuvinte, ci executarea unui ritual absurd și poate chiar sălbatic.

Trebuia să se decidă, imediat. Trebuia să se ducă printre ei, să arate o femeie la întâmplare, una oarecare, și apoi... să lupte cu acela care eventual s-ar fi opus, să-i rupă brațele, să-l învingă. După înfruntare, toți ar fi venit în biserică, nerăbdători ca o turmă în căutarea unui staul, iar el, așezat lângă mica orgă, ar fi acompaniat corul băieților instruiți de Eusebio. Un mieunat, o parodie de cor, dar poate că tocmai de asta mai emoționant, stârnind o misterioasă duioșie. Apoi slujba. Apoi botezul celor peste două sute de convertiți, în frunte cu Oal-Tsequal.

Și iată că, dintr-o dată, mulțimea tresări. În fund, unde grămada nu era atât de compactă, se vedea înaintând ceva, ca o formație în triunghi, deschizându-și cu greu drum spre biserică. La început, părintele Francisco nu-și dădu seama despre ce era vorba: vederea slăbită și lumina orbitoare a soarelui nu-l ajutau să fixeze imaginea. Apoi, printre cei trei bărbați care o târau legată cu o liană, o văzu pe femeie, ușor de recunoscut după culoarea mai deschisă a părului. Atunci înțelese că era Elvira.

Despicând mulțimea, grupul ajunse dinaintea bisericii. Elvira fu împinsă fără milă și azvârlită cu fața în praf.

— Ți-am adus-o înapoi, zise cel care încă mai ținea strâns capătul lianei. Deocamdată nu-i nevoie să-ți iei altă femeie...

Părintele Francisco aprobă printr-un semn al capului. Cu sufletul ușurat, se întoarse spre Eusebio, ca spre a-i cere aprobarea sau sfatul, dar discipolul său nu mai era lângă el.

Se aplecă spre Elvira și o dezlegă.

— Du-te acasă, îi spuse pe tonul cel mai aspru de care fu în stare. O să am eu grijă să te pedepsesc.

În momentul acela, Elvira zvâcni ca un șarpe :

— Nu mă întorc la tine ! strigă, cu glasul încărcat de mânie. Nu mă întorc, pentru că nu ești bărbat adevărat.

De fapt, se aștepta la asemenea cuvinte. Nu se simțea insultat, dar acolo, de față cu toți, de față cu Oal-Tsequal care venise de foarte departe, trebuia să reacționeze.

— Și pe care de aici, dintre noi, îl consideri tu bărbat ? întrebă el, rotindu-și larg mâna, ca să arate că demnitatea lui era lezată.

Acum vinovatul, dacă exista vreunul, ar fi trebuit să iasă la iveală, iar el l-ar fi înfruntat, chiar dacă rezultatul luptei era hotărât dinainte. Nu se puteau lupta cu el, o știau prea bine. Nici toți laolaltă poate că n-ar fi reușit, și totuși, era destul să-i rănești în amorul lor propriu, era suficientă o mică provocare și ochii aceia galbeni și luminoși deveneau dintr-o dată întunecați și răi, cu o lumină sălbatică licărind în ei.

Elvira, însă, rămase mută și nimeni nu ieși din mulțime: poate că femeia plecase fiindcă nu-i mai plăcea să stea cu el, sau poate de frică, ori din plictiseală, nu pentru că vreunul ar fi sedus-o. Sau poate că tot fusese ceva, dar în ultimul moment seducătorul nu mai voise, sau nu mai putuse să fugă cu ea.

Părintele Francisco își scoase tunică, o flutură de două ori pe deasupra capului, apoi o aruncă la pământ.

— Dacă e cineva, să vină încoace, insistă el. Eu sunt gata.

Mulțimea păru că freamătă într-o mare de strigăte și exclamații sufocate, dar nimeni nu avansă spre el.

— Părinte ! răsună în spatele lui vocea lui Eusebio.

Părintele nu se întoarce. Continua să fixeze mulțimea, vrând s-o domine cu forța privirii.

— Precum se pare, nu-i nimeni! strigă cât putu de tare. Pentru că eu l-am chemat cu glas răspicat și el n-a venit...

— Părinte, repetă Eusebio, de data asta pe un ton supărat.

— Așteaptă-mă în biserică, spuse el neatent, abia întorcându-și capul. Am putea intra cu toții în biserică. N-are rost să așteptăm pe cineva care n-o să vină.

Dar Eusebio nu se mișcă. Și nimeni, dintre ceilalți, nu se mișcă. Până și Elvira, ghemuită pe trepte ca un animal rănit, părea în așteptare. Părintele Francisco dădu din umeri și vru să-și ridice tunica de jos. O mână mică și ușoară îi atinse brațul.

— Nu, părinte, zise iarăși Eusebio.

Atunci părintele Francisco văzu. Și înțelese. Văzu maceta sclipind în soare, văzu ochii Elvirei ațintiți cu nerăbdare asupra lui Eusebio și mulțimea care savura cu anticipație înfruntarea. Dar înțelese și că nu se putea bate, că era inutil și că era mai bine să se termine odată.

Nici măcar nu încercă să se apere. Ar fi putut să-i rupă adversarului mâinile și picioarele acelea atât de fragile și să-l lase să moară acolo, în soare.

„Quo vadis, Francisco ?” îi urlă în inimă glasul acela de vis și de neliniște. Văzu o cruce de gheață topindu-se în soarele torid de pe Geron, în vreme ce, cu brațele deschise, își sacrifică sufletul și trupul.

Eusebio lovi o dată, de două ori, și lovi iarăși corpul căzut, dar fără ură, așa, ca și cum ar fi împlinit un gest oarecare, cum ar fi împodobit altarul, ori și-ar fi făcut semnul crucii, ori s-ar fi culcat cu Elvira.

Imediat după aceea, cu maceta și cu unghiile, Eusebio sfâșie tunica părintelui Eusebio la nivelul taliei, sau puțin mai jos. În mare grabă, geronianul își îmbracă haina.

Apoi, întrucât se făcuse târziu, îl urmară toți pe Eusebio și intrară în biserică pentru ceremonie.